Ꝫ ſit:hortaꝛ ad vlteriora:⁊ ne recedāt ꝓ ſuis tribulationib⁹ teneantqȝ ſu as ordinationes:p̄ſertim ne ꝑfectio erigat in tumorē: oñdit de quo ſta/ tu ad quā dignitatē vocati ſũt:dicēs oīa eis vel apoſtolis ipis vel toto hũano generi bñficia ꝑ ſolā gratiā data.Eſt igiꝛ intētio apl'i Epheſios in bonis habitis cõfirmare:⁊ ad vlteriora ꝓu care:nec nõ ad humilita tē gratiarũqȝactionē.

Sciēdũ ſane qȝ hanc epl'am quā ad epheſi/ os ſcriptā habemus heretici ⁊ marcioniſte ad laodicenos attitulant. Ca. I

a P Aulus apl's.More ſuo ſaluta/ tionē p̄mittit. Deīde grãs agit deo expones pri⁹ bñficia hũa/ no generi p̄ſtita:poſt ipſis apo/ ſtolis ſpāliter indulta : deinde ⁊ epheſijs ipſis oſtēdēs a quo ⁊ ad quid vocati ſũt:deinde xp̄i dignitatē ⁊ p̄la tionē oſtēdit:poſtea ad patientiā ⁊ charitatē eos inuitat:vnitatē fidei ⁊ eccl'ie cõmēdās ⁊ dona gr̄e enumerās:tandē ad certamē exhor tās ꝯtra p̄ncipes tenebrarũ: militie chriſtia/ ne armaturā deſcribit. b Sanctis.Perfe/ ctis ⁊ nõ ſolũ eis ſed et c Fidelibus.qui ſi nõ ſancti:vel in fide ſani. Sāctis. Exercitio virtutũ. Et fidelib⁹.fide recta q̄ eſt ī chriſto ieſu. Ambro.Recte illa duo poſuit:tũc ei ꝓ deſt ac crediꝛ bona vita ſi fides ē in xp̄o ieſu. Tũc vere ſancti ſũt ſi fideles ſũt ī chriſto. Uel diſtingue inter ſanctos ⁊ fideles:vt ſanctos ī/ telligas maiores ⁊ ꝑfectiores:fideles min⁹ ꝑ/ fectos. d Benedict⁹.Premiſſa ſalutatiõe Incipit ab actione grãꝝ:innuēs oīa eē ex deo.

Bñdict⁹ ⁊ bñdixit. Unũ q̇dē bñdictionis v̄bũ ſȝ ꝓ cõgruētia ꝑſone varie debet ītelligi. Bñdiciꝛ ab hoīe de⁹:cũ laudib⁹ dignis extol liꝛ.Nõ aũt a deo cũ de⁹ ei gr̄e ſue dona impar tiꝛ nõ merit' illi⁹ ſȝ miſcdia ſua. e Qui bñ/ dixit. Enumerat bñficia q̄ a deo ꝑ xp̄m toti hũano generi ſũt data.Duas dei p̄ordinatio/ nes ⁊ eaꝝ effect⁹ q̄rũ altera ē de p̄ñti ad iuſti/ ciā.Altera de futuro ad coronā. Nec dicunꝛ ſic due q̇n vna ſit dei p̄deſtinatio: q̄ ē ipſe de⁹ ſȝ q2 de duob⁹ ē ipa dei p̄ordinatio eterna .ſ.ꝺ iuſticia ī p̄ñti:⁊ de glia ī futuro. De⁹ ante mũ di cõſtitutionē cũ null⁹ q̇cqȝ meruerat:p̄ordi nauit ꝙ ī tp̄e gr̄e aliq̄s a ꝑditis ſeparet: ⁊ iu/ ſtos ⁊ imaculatos faceret.Preordinauit etiā ꝙ illos iuſtos ad eternā beatitudinē ꝑduce/ ret.haꝝ p̄ordinationũ alterā hic implet ꝙ iu ſtos faċ.Alterā ī futuro adīplebit q̄ erit oīm ꝑfectio.A q̄ cõſũmatiõe oīm incipit: vtēs p̄te rito ꝓ certitudīe future rei. Qui bñdixit nos merit' nr̄is maledictos:ī futuro exaltabit:dā do īmortalitatē. Quattuor ponit : duas p̄/ deſtinatiões:⁊ earũ duos effect⁹. Qui bñdix it.Effect⁹ ſecũde p̄ordinatiõis: q̄ adimplebiꝛ ī futuro:a q̄ īcipit:q2 ſũmũ bonũ cũ ait: Qui bñdixit. f Sicut ele.⁊c̄.Aug⁹. Ne q̇s ḡ pu tet aīas cũ deo eternas:⁊ tunc aliq̇d meruiſſe iuxta errorē illoꝝ q̇ añ hec viſibilia dicũt q̄ſdā fuiſſe aīas ſāctas:⁊ iõ tũc fuiſſe electas.

Sic elegit.Hic ponit p̄mā p̄ordinationē:q̄ ē de p̄ñti tāgēs effect⁹ ei⁹. Q.Bñdicet nos ī fu turo:qꝺ ⁊ ſi videꝛ ex merit':ita tñ grat' erit ſi cut ⁊ p̄ma p̄ordinatio gratuita ē: q2 merita q̄ p̄cedũt futurā vitā ex gr̄a ſũt ⁊ dei dona ſũt.Coronat enī ī nobis de⁹ do na ſua:nõ q̄ ex nobis ſũt merita. Elegit vt eſſem⁹ ſācti.Aug⁹.ꝺ p̄deſti. Quõ eī eligeret eos q̇ nõdũ erāt niſi p̄deſtinando.Elegit ḡ p̄deſtinans nos.Et ſicut nõ elegit:eo ꝙ tũc ſācti eſſem⁹.iõ nec iõ q2 ſācti futuri eſſe/ mus.Sȝ poti⁹ elegit nos ad h̄ vt ī tp̄e gr̄e eſſem⁹ ſancti ꝑ bona opa. Nõ ergo q2 futuri eram⁹ elegit.Sed vt eſſemus ſancti. Ideo quippe futuri eramus:q2 elegit ipſe p̄deſtinās:vt tales ꝑ gratiā ei⁹ eſſem⁹. Sed pela/ gianus veritati reſultans ait:Preſciebat deus qui eſſent futuri ſancti ⁊ immaculati ꝑ libere volũtatis arbitriũ.Et ideo eos in ſua p̄ſciētia qua/ les futuros eſſe p̄ſciuit elegit.Elegit inqȝ anteqȝ eſſent p̄deſtinās filios quos futuros ſanctos p̄ſciuit.Nõ fecit:nec ſe facturũ:ſȝ ipos facturos eſſe p̄uidit.Quē cõfutat hic apl'os dicens:vt eſſemus ſancti ⁊c̄.

g Qui p̄deſtinauit nos.Poſita p̄deſtinatiõe q̄ ꝑtinet ad iuſticiā ⁊ ſā ctitatē vite p̄ſentis:poniꝛ hic alia ꝑtinēs ad vitā eternā: cui⁹ effectũ .ſ. notauit

De pe.di 4.c.bñdi/ctus ⁊.c.in domo.

de.Hos collaudat apoſtolus ſcri bens eis a Roma de carcere per tychicũ diaconem.

Finit argumentum.

Incipit epl'a Pauli ad epheſios

a P Aulus apo Ca.I a ſtolus ieſu chriſti
a ſ nõ meis merit': ita vos ꝑ eā quicquid eſtis.
b ꝑ voluntatem dei b
ſ ſcribit vel mādat: vl' ego paul⁹ ſcribo vel mādo.
ſanctis omnibus c
a ſ tunc ꝓdeſt bona vita ſi fides in chriſto.
c qui ſunt epheſi ⁊ fidelibus ī chri
a ſ ope xp̄i nõ ſuis meritis. b ſ ante alia ſalu tat. ſ iuſtificationis. c ſ trāquillitas mētis ⁊ recõciliatio ad deum.
ſtõ ieſu: Gratiā vobis et pax a d e
a ſ ꝑ quē oīa cõdita ſunt ⁊ reſtaurata. b ſ ſine quo nulla bona danꝛ nobis.
deo patre noſtro ⁊ domino ieſu f g
a ſ corde ore opere. ſ ſit a me a vobis ab oib⁹. b ſ generatione eterna.
d chriſto.† Benedictus de⁹ ⁊ pater h
ſ pro quo nobis bene facit.
e domini noſtri ieſu chriſti qui be i
a ſ benedicet.i.futuro exaltabit dādo īmortalita tem. b ſ meritis nr̄is maledictos . c ſ omni/ moda exaltatiõe q̄ erit tota ſpũalis etiā in corpo ribus:que tũc habebũt naturā ſpũs.
nedixit nos in omni benedicti/ k
a ſ habita in celo:vnde cõmendabilior. ſ ope/ rante chriſto.
one ſpiritali in celeſtibus in chri l
a ſ prima p̄deſtinatio. ſ ita gratis hoc faciet. ſ gratis. b ſ p̄deſtinādo. c ſ ꝑ ip̄m chriſtũ.
f ſto: ſicut elegit nos in ipſo an/ m n
a ſ .i.anteqȝ eſſem⁹. b ſ ad h̄ elegit:vt eſſem⁹ ī tp̄e gratie. ſ elegit vt eſſem⁹:nõ q2 futuri eram⁹.
te mundi conſtitutionem: ut eſ/ o p
a ſ ꝑ bona opa. ſ v̄tutib⁹. b ſ a crimīe a malis.
ſemus ſancti et immaculati in q r
a ſ .i.intus vbi cõſpicit:non extra vbi hoīes vi/ dent. ſ vel vt eũ cõſpiciam⁹. b ſ nõ hoīm. ſ in charitate hoc fecit:nõ meritis. c ſ dei vel ipſorũ. d ſ alia ⁊ ſecũda p̄deſtinatio ad eternā vitam. ſ elegit nos ipſe vtiqȝ.
conſpectu eius in charitate. Qui s
a ſ gratia ſola p̄elegit. b ſ volũtate gratuita ſ ad bona que filij habituri ſunt.
g predeſtinauit nos in adoptionē t

Incipit poſtil.ſuꝑ epiſtolā ad Epheſios.

a P Aulus apl's ieſu.Hic incipit Ca.I epl'a pauli ad Epheſios : q̄ diuidiꝛ in tres ꝑtes.ſ.in ſalutationē:⁊ narratio/ nē.ibi:Benedict⁹ deus:⁊ cõfirmatio/ nē.ibi:Ut aũt ⁊ vos ſciat': ꝓ pe finē epl'e. In ſalutatiõe ve/ ro primo poniꝛ ꝑſona ſalutās ex noīe.cũ ꝺr Paul⁹:⁊ qȝtũ ad officiũ.ibi:Aplus ieſu xp̄i ⁊ qȝtũ ad auctoritatē officij. cũ ꝺr: b Per voluntatem dei:q̇ vocauit eũ ad apoſtola tũ:vt pȝ Act'.xiij.ſcꝺo po/ nunꝛ ꝑſone ſalutate.cũ ꝺr: c Oibus ſāctis q̄ ſũt epheſi, ipſi enī accepto verbo verita/ tis ꝑſtiterunt in fide: vt dicit Hiero.ī ꝓlogo:iõ noīat cõſā ctos.i.firmos in bono.ſānctuȝ enī in vna ſignificatiõe idem eſt qꝺ firmũ.tertio ponũꝛ op/ tata bona.cũ ꝺr: d Gr̄a vo bis.in p̄ſenti. e Et pax ī fu/ turo.beatitudo enī quietat to taliter appetitũ. f A deo pa tre noſtro.i.a tota trinitate a qua daꝛ. g Et dño ieſu.ꝑ cui⁹ meritũ nobis donaꝛ.
h Benedict⁹. Hic ꝯñr poni tur narratio.in qua primo ad gr̄arũactionē epheſios indu/ cit.ſcꝺo ꝓ eis orõnē ad deuȝ effundit.ca.iij.tertio in mori/ b⁹ eos inſtruit ca.iiij. Prima in duas.q2 primo inducit eos ad gr̄arũactionē abſolute. ſe/ cũdo cõꝑatiue.ſequēti ca.Cir ca primũ ſciendũ ꝙ efficacior modus inducēdi alios ad ali q̇d agendũ eſt ꝑ exemplũ: qꝺ magis mouet in moralib⁹ qȝ verbũ.iõ apl's vt magis mo/ ueat epheſios ad gr̄arũactio/ nē ſimul grãs agit de benefi/ cijs diuinis. ⁊ p̄mo recolēdo bñficia cõia.d.Bñdict⁹ de⁹ ⁊ pater dñi noſtri ieſu xp̄i: ⁊ ſic exprimunꝛ due ꝑſone.⁊ tertia exprimiꝛ cũ ꝺr: i Qui be/ nedixit nos.hic accipiꝛ bñdi/ ctio ꝓ liberali dono: ſicut.j. Reg.xxv.Accipe bñdictionē quaȝ attulit tibi famula tua. Sanct⁹ aũt ſpũs eſt donũ pa/ tris ⁊ filij:⁊ in quo oīa dona donanꝛ.ideo ſubdiꝛ:
k In oī benedictione ſpiri/ tali in celeſtibus.i. q̄ finaliter habebiꝛ in celeſtib⁹. l In xp̄o.i.ꝑ xp̄m: ꝑ quē ꝓueniũt nob̄ dona diuīa tāqȝ ꝑ media torē dei ⁊ hoīm. m Sicut ele.nos ad ꝑticipationem ſue beatitudinis. n In ipſo.i.in filio. electio enī p̄/ ſupponit noticiā electi.illa vero que ꝑtinēt ad no/ ticiā ī diuinis attribuunꝛ filio:q̇ eſt ſapiētia p̄ris. o Ante mũdi cõſtitutionē.nam hec electio eſt ab eterno.effect⁹ tñ ei⁹ ē ī tp̄e q̇ eſt ſāctificatio rõnalis creature.iõ ſubdiꝛ: p Ut eſſem⁹ ſācti.ꝑ grãm ī mēte. q Et īmaculati.ꝑ puritatē ī cõuerſatiõe. r In cõ.ei⁹.⁊ nõ ſolũ ī cõſpectu hoīm.ſicut hypo crite. s In cha.ſine q̄ nõ ꝓſũt alia dei dona: vt dictũ eſt.ſ.j.Coꝝ.xiij.Si linguis hoīm loquar et angeloꝝ ⁊c̄. t Qui pre.nos in adoptionē filio rum.p̄deſtinatio enī eſt p̄paratio gratie in p̄ſenti ⁊ glorie in futuro:ꝑ gratiā autē adoptio diuina in/ choaꝛ:⁊ ꝑ gloriā cõſũmatur.

† 2.Co.2.4 1.Pe.1.4

Per

notauit. a In laudem glo. gratie ſue. Q. gloria grãrũ eſt eterna adoptio. b In q̃ gratificauit. Effectus pme pdordinationis ad iuſticiã. c In dilecto filio. Ambro. Diligẽs eni deus pater vnigenitũ ſuũ: etiã illis quos diligit ⁊ q̃bus vult filius diuina largit. d In quo habem⁹ ⁊c. Ambro. duplicem gratiã oſtendit: q̃ ⁊ redemit et peccata noſtra nõ imputauit. e Que ſupabũdauit. Hactenus de his q̃ toti humano generi modo de his que ſingulariter apoſtolis dedit.

f In diſpenſatione.i.in plenitudine tpis: diſpẽſati a deo. Id eſt in hoc tpe gre: q̃ implere q̃ ceteris tpibus pmiſſa vel pfigurata ſũt: diuina puidẽtia rõnabiliter diſpẽſauit. Si eni penit⁹ ignari eſſent hoĩes nõ pdocti: nõ reciperẽt xpm: ⁊ niſi pri⁹ ꝺ naturali ⁊ doctrinali cõuicti lege: ſupbi paruipẽderent chriſti aduẽtum. g Inſtaurare. Aug⁹. Inſtaurant aũt q̃ in celis ſũt: cũ id qđ inde cecidit in angelis reddit ex hoĩbus. Inſtaurant aũt q̃ ĩ terris: cũ ipſi hoĩes q̃ pdeſtinati ſunt in eternã vitã a corruptionis vetuſtate renouant. h Oĩa que in celis.i.angelos. Uel inſtaurare.i.ſupplere. i Que in cel.i. numerũ angelorũ diminutũ implere. Que in celis. Aug⁹. in enchi. Nõ p angelis mortuus eſt xps: ſ; iõ p angelis fit q̃cq̃d hoĩm p ei⁹ mortẽ redimit: q̃ cũ eis redit hõ in grãm poſt inimicitias q̃s inter hoĩes ⁊ ſanctos angelos: ⁊ ruine angelice dãnũ reparat. Et vtiq; nouerũt angeli ſancti docti a deo: cui⁹ veritatis eterna cõtẽplatione beati ſũt quãti numeri ſupplemẽtũ ꝺ genere humano integritas illius ciuitatis expectat.

k Que in terra.i. hoĩes qui peccato deprauati erant. Uel Que in celis.i.aĩas ſctõꝝ: que ſunt in celis. Et que in terra: Id eſt ſanctos qui adhuc ĩ terra. ⁊ h l In ipſo.i. per chriſtum. m In quo ⁊ nos ſorte. Ne apoſtoli in quibus ſupabũdat gratia viderẽt meruiſſe melius aliis. oſtẽdit eos ita grat͛ vocatos non meritis ſicut fuerunt et alij. n Sorte. Sors d͛ grã. Quia nõ ẽ hoĩs electio ꝫ volũtat͛ dei. vñ tunica dñi de ſup texta q̃ charitatẽ ſignificat ſorte puenit. o Oĩa opat. Aug⁹. Amb. Etiã velle: vt ſim⁹ vt nemo glĩet ĩ hoĩe. Uex ẽ

Ioh.15.c ei: Nõ vos me elegiſt͛: ꝫ ⁊ ego vos ⁊c. laus aũt glĩe dei eſt cũ multi acquirunt ad fidez: ſicut gloria medici cũ multos curat.

p In quo et vos. Modo venit ad ea q̃ dedit epheſijs.

q Cũ audiſſetis. Cũ cã notat hic ⁊ tempus. r Propterea Enumeratis bñficijs hũano generi: vel apoſtolis vel epheſijs

collatis

---

a ſ filij ſunt credẽtes in eũ. b ſ nõ p merita. c ſ vẽturos. ſ eadẽ habituros cum chriſto.

filiorũ p ieſum chriſtum in ipſum: a b

a ſ pdeſtinauit ſm voluntatẽ longe ante vel oib⁹ palam ppoſitam. ſ nõ noſtro placito.

a ſm ppoſitũ volũtatis ſue ĩ laudẽ c d

a ſ .i. vt laudem⁹ glorioſam gratiã. b ſ gratia. c ſ gratos ſibi nos fecit.

b glorie gratie ſue: in quã gratifica e

a ſ p filiũ p quo ⁊ nos diligit. b ſ ecce p quid grati facti.

c d uit nos in dilecto filio ſuo: in quo f

a ſ vt poſſim⁹ reuerti a captiuitate q̃ ſeruiebam⁹ diaboli venũdati ſub peccato.

habem⁹ redẽptionẽ p ſãguinẽ ei⁹:

a ſ in baptiſmo. ſ q̃ oĩa dimittit: ⁊ totum ius inimici deſtruit. b ſ ſm diuitem ⁊ copioſaz gratiam ſuam.

et remiſſionẽ pctõꝝ: ſm diuitiãs g h

a ſ cum in omnib⁹ abũdaſſet. ſ plus q̃ in alijs abundauit. ſ apoſtolis. i

e gratie ei⁹ q̃ ſupabũdauit ĩ nobis k l

a ſ in hoc. ſ oĩ noticia de diuinis. b ſ puidẽtia tpaliũ. c ſ omnitita vt notũ faceret. m

ĩ omni ſapiẽtia ⁊ prudẽtia: vt no n o

a ſ .i. volũtatẽ ſecretã alijs. ſ. inſtaurare oĩa non meritis ſed ſm beneplacitũ.

tũ faceret nobis ſacramẽtũ volũ p

a ſ bonũ placitũ vel ſacramẽtũ.

tatis ſue ſm bñplacitũ ei⁹ quod q r

a ſ lõge ante: vel oib⁹ palã obtulit iplẽdũ dico. b ſ filio. c ſ nõ alio tpe iplẽdũ ſed ĩ diſpẽſatiõe.

f ppoſuit in eo in diſpenſatiõe ple s t

a ſ ad primũ ſtatũ reducere oĩa p pctm̃ deſtructa.

g h nitudinis tẽporũ inſtaurare oĩa v x

a ſ dũ qđ inde cecidit: ex hoĩb⁹ reddit. ſ .i. ipos angelos. ſ ipſos homines.

i k in chriſto q̃ in celis ⁊ que in terra y z

ſ .i. p xpm. a ſ aduẽtus ei chriſti ſalus eſt ⁊ ſanctis qui iã cũ xpo ſũt: ⁊ illis q̃ adhuc futuri ſunt. b ſ p quẽ. c ſ vt vos. ſ diuina electione.

l m ſũt: ĩ ipſo. In quo etiã ⁊ nos ſorte a b

n a ſ pri⁹ pparati. b ſ p interiorem gratiam. ſ non per merita.

vocati ſum⁹ pdeſtiati ſm ppoſitũ c d

a ſ etiã ĩ aplis. b ſ quaſi qualiter nos magis eligit ad officiũ aplat⁹ neſcim⁹ ſ; tñ cõſilio fecit non temere. ſ .i. ſm volũtatẽ: q̃ eſt ex ratione.

o ei⁹ qui oĩa operat ſm conſilium e

a ſ vt per nos alij laudent gloriã eius.

volũtatis ſue: vt ſimus in laudez f

a ſ ⁊ iõ tales eſſe debem⁹ p quos alij laudẽt.

glorie ei⁹ nos q̃ ante ſperauim⁹ ĩ g

a ſ in cui⁹ fide et vos eſtis p hoc q̃ audiuiſtis verbũ veritatis quaſi ſperauim⁹ in chriſto. b ſ quaſi non ante: ſed poſt.

p q chriſto. In quo ⁊ vos cũ audiſſet͛ h i

verbũ veritat͛ euãgeliũ ſalut͛ ve k

a ſ cui⁹ opatione credẽ. b ſ diuiſi a grege diaboli p ſpiritũſanctũ: q̃ pmiſſus erat: vel q̃ pmittit hereditatẽ ⁊ eſt arra eius.

ſtre: in quo ⁊ credẽtes ſignati eſt͛ l

ſ vel pignus.

ſpũ pmiſſionis ſãcto: q̃ ẽ arra he m m

a ſ vt vltra nõ dñet nobis inimicus. b ſ redemit vt habeat: nõ vt perdat.

reditat͛ nre ĩ redẽptionẽ acq̃ſitio o

a ſ quaſi cũ audiuiſſetis euãgeliũ credidiſti.

t nis ĩ laudẽ glie ipi⁹. Propterea ⁊ p q

ſ qua in chriſtum credidiſtis ſine admixtiõe leg͛

ego audiẽs fidẽ veſtrã q̃ eſt ĩ dño

ſ opera charitatis oſtenſa.

ieſu ⁊ dilectionẽ in oẽs ſanctos: r s

a ſ bñ noui q̃ eſt͛: ⁊ iõ nõ vos ſ; deũ laudo q̃ h fecit. ſ deo ei eni q̃ fecit gr̃e agũt. ſ habitis bonis.

non ceſſo gratias agẽs p vobis: t

---

a Per ieſũ xpm. q̃ eſt dei fili⁹ naturalis. B

b In ipſũ. q̃ filiatio adoptiua ẽ quedam aſſimilatio ad filiationẽ naturalẽ. c Secũdũ ppo. vo. ſue. a q̃ depẽdet electio ⁊ pdeſtinatio nõ ex merit͛ nr̃is: nõ ſolũ in re: ſed nec etiã ĩ dei puiſiõe. d In laudẽ ⁊c.i. ad laudãdũ ei⁹ gliaz q̃ elect͛ cõicat p grãm ſuam. e In q̃ gra. nos.i. fecit gratos ſibi.

f In di. fi. ſuo.i. p dilectũ filiũ ſuũ: ĩ q̃ habem⁹ redẽptionẽ. ⁊ q̃ ſit illa ſubdit:

g Remiſſionẽ pec. ſ. totalẽ ĩ ſacro baptiſmi: in q̃ ſue paſſiõis effect⁹ plenarie nobis cõicat. h Scdm diuitias.i.copiã.

i Gre ei⁹ q̃ ſupabũ. Hic ꝯñr recolit bñficia dei ſpãlia. ⁊ pmo facta apl͛is. ſcđo epheſijs. ibi: In q̃ ⁊ vos. Circa pmũ dicit:

k Que. ſ. grã dei. l Supabũdauit in nob. veris apl͛is. m In oĩ ſa. q̃tũ ad cognitionẽ diuinoꝝ. n Et pru. q̃tũ ad notiẽiã hũanoꝝ neceſſariaz ad ſalutẽ. o Ut no. fa. no. ſa.i. ſacrũ ſecretũ. p Uolũtat͛ ſue. qđ pleni⁹ fuit reuelatũ apl͛is q̃ alijs.

q Scdm bñplacitũ ei⁹. q̃ totũ depẽdet ex bñplacito diuino: nõ aũt hũano merito.

r Qđ ppoſuit.i. ab eterno facere diſpoſuit. s In eo.i. ĩ filio q̃ ẽ ſapia prĩs.

t In diſpẽſatiõe pleni. tẽpoꝝ.i. in plenitudine tpis diſpẽſati a deo qđ ẽ tps gre: ⁊ q̃đ ſit ſacrm h ſubdit: v Inſtaurare.i. ad debitũ ſtatũ reducere. x In xpo.i. p xpm.

y Oĩa q̃ ĩ celis.i. angelos: eoꝝ ſocietates reparãdo. z Et q̃ ĩ terra ſũt.i. hoĩes q̃ per pctm̃ deprauati erãt ĩ nouitatẽ gr̃e reformãdo. a In q̃ etiã ⁊ nos ſorte vo. ſu.i. electione diuina q̃ d͛ ſors q̃ nõ accipit pſonã ſic nec ſors. b Uocati ſum⁹. ad apoſtolatũ.

c Predeſtinati.i. pordiati ad h. d Secũdũ ppo. ei⁹.i. ſm diſpoſitionẽ eternã dei.

e Qui opat oĩa ſm cõſiliũ volũtatis ſue. q̃ nihil opat a caſu: nec de neceſſitate nature: ſ; pudẽs ⁊ libere. f Ut ſim⁹ ĩ lau. glorie ei⁹.i. vt p nos alij laudẽt deũ q̃ p pdicationẽ nr̃am cõuertũt ad ipm. iõ ſubdit:

g Nos q̃ ante ſperauim⁹ in xpo: q̃ ante credidim⁹ ĩ ipm. h In q̃. Hic ꝯñr ponit dona epheſijs ſpãliter data. Et diuidit ĩ duas. q̃ pmo ponit eoꝝ vocationẽ. ſcđo inſurgit ex h ad grãrũactionẽ. ibi: Propterea. Circa primũ dicit: In q̃.i. p quẽ. ſ. xpm.

i Et vos cũ audi. ver. veritatis. a nobis.

k Euãgeliũ ſa. ve. q̃ annũciat ſalutẽ audientib⁹ ⁊ dat credẽtib⁹. iõ ſubdit: l In q̃ ⁊ credentes ſignati eſtis. lumine gratie deformatam imaginẽ reformãte. m Spiritu pmiſſionis ſancto. q̃ ſpiritusſanct⁹ habitat in credentibus p gratiã: ⁊ dicit ſpiritus pmiſſionis: q̃ veraciter pmittit vitam beatã. ideo ſubdit: n Qui eſt pign⁹ hereditatis noſtre. de ratione pignoris eſt q̃ ſit rei non habite in pſenti ⁊ eiuſdẽ valoris cũ ipa. ⁊ ſic ẽ in ppoſito: qm̃ ſi nõ habetur actu hereditas eterna q̃ cõſiſtit ĩ viſione et fruitiõe beata. tñ ſpũſanct⁹ habit⁹ in pñti p grãm a fidelib⁹ eſt eiuſdẽ bonitat͛ ĩ numero cũ beatitudine obiectiua. o In redẽptionẽ acq̃ſitiõis.i. vt redẽpti acquirãt vitã beatã inamiſſibilẽ. p In laudẽ glorie ipſius. nã ibi eſt laus continua Ps. lxxxiij. Beati qui habitant ĩ domo tua dñe: in ſecula ſeculorũ laudabunt te. q Propterea. Hic cõſequẽter apoſtolus tanq̃ pater bon⁹ grãs agit deo de pfectu epheſioꝝ. d. Propterea ⁊ ego audiẽs fidẽ veſtrã: ſincerã ſine admixtione alicuius erroris aut legalis obſeruatiõis. r Et dilectionẽ. veſtrã.

s In omnes ſanctos.i. opera veſtre charitatis erga omnes fideles. t Non ceſſo grãs agens p vobis. de bonis preteritis. C

Memo.

G eaollatis q̇d de eoꝝ bñficijs ſentiat: apl's ſubdit. ſ. ꝙ grãs agit: ꝛ rogat ſu ꝑaddi: ne illi ſupbiãt: ſed vltra tendãt. a Memoriã. Aug⁹. Cōgrue ꝓ iam datis ꝑmittit grãrũactio. Qui ei eſt oꝛãdus vt faciat. Illi eſt gratia rũactio reddẽda cũ fecerit hoc eſt: memo ꝛc. b Ut de⁹. Quaſi ad ipe / trãdũ nõ obtẽdo merita: ſꝫ ꝙ de⁹ ꝛ pater xp̄i ꝛc. c Ut deus dñi ꝛc. Di / ſtingue de⁹ pater ꝛ de⁹ xp̄i ẽ ꝛ pater. Sꝫ de⁹ xp̄i ẽ ſm hũanitatẽ. i. qꝛ xp̄s hõ nat⁹ ex femina. Uñ in
Ps. 22. pſalmo dicit: De vẽtre matris mee de⁹ me⁹ es tu: Oſtendẽs patrẽ eſſe deũ ſuũ: qꝛ hõ fact⁹ eſt. Ho / mo eni de vẽtre matris natus eſt: ꝛ ſm hoĩem de ꝟgine nat⁹ ẽ de⁹: vt nõ ſolũ pat illi eẽt q̇ eũ de ſe / ipſo genuit: ſꝫ etiã de⁹ eẽt: quẽ de vẽtre mr̄is ho / minẽ creauit. Quaſi ḡ ẽ pat filio ex vtero ſuo: de
Joh. 20. d vẽtre mr̄is de⁹ nõ de ſuo. Unde ipẽ ait: Aſcendo ad patrẽ meũ ꝛ patrẽ vr̄m deũ meũ ꝛ deũ vr̄m.
d Oculos coꝛdis. In imagine ḡ ſua cognoſce auctorẽ ei⁹: q̇ coꝛꝑali ſenſu nõ attingit. Ne ḡ pu / tetis coꝛpoꝛeo ſenſu deũ attingi: ſꝫ oculis mẽtis ip̄m audite. In coꝛꝑe vbi diuerſa mẽbꝛa ſũt: ali / bi audis: alibi vides. In coꝛde aũt tuo vbi diuer ſa mẽbꝛa nõ ĩueniũt. ibi audis vbi vides ad ħ il / luminet oculos. e Ut ſciat ꝛc. Hoc dicit vt ꝓ / pẽſioꝛes ſint. Amb. qꝛ cũ plene ſcierint q̇ fruct⁹
D ẽ credẽtiũ: ꝓpẽſioꝛes fiẽt circa excolẽdã religio / nẽ. Uel ita vt ſpes ꝓpꝛie accipiat. Et ẽ vt ſciatis q̄ ſit. ſ. volũtas ei⁹. i. q̄tũ valet ſpeſ vite eterne ad quã vocat. Et ſciatis q̄ ſit adĩpletio ei⁹ ſpei. Q̄ ꝺ ita ait: Et q̄ ſint diuitie gl'ie ei⁹. f Et q̄ diuitie. Hic q̇d noĩe ſpei intellexerit aperit: Spem eĩ ac / cipit rẽ ſperatã. g Que ſit ſupemi. Q̄ꝺdã enĩ incremẽtũ gl'ie habebũt ſũmi doctoꝛes vltra il /
Mat. 20. b lud qꝺ cõiter oẽs habebũt. Habebũt eĩ oẽs eũdẽ
1. Co. 15. e denariũ: Sed differt ſtella a ſtella ĩ claritate: Et
Joh. 14. a erũt diuerſe mãſiones ĩ domo pr̄is. Et inter ali / os clari⁹ fulgẽtes apl'i alti⁹ ſedebũt: Uñ in taber naculo dñi ſuꝑ mẽſam facta eſt coꝛona interraſi / lis alta digitis q̄ttuoꝛ operiẽs totã mẽſam: ꝛ ſu / ꝑ eã altera coꝛona aureola. ꝑ coꝛonã altã digitis q̄ttuoꝛ q̄ menſam opꝑiebat gl'ia vite eterne ſignat qua oẽs electi fruent: q̄ etiã q̄ttuoꝛ libꝛis euange lij digito dei. i. ſpũſctõ ſcriptis annũciat. Et erat interraſilis ꝓ diuerſitate meritoꝝ. Coꝛona au / reola ſuꝑ illã ẽ ꝑfectio remunerationis eoꝝ: q̇ in doctoꝛib⁹ excellũt. h Suſcitãs illũ ꝛc. Exem / plũ aũt gl'ie ſctõꝝ cõſiſtit in reſurrectione ſalua / toꝛis: vt in ea cognoſcãt fideles qꝺ eis ꝓmiſſum eſt. Siſi eni mõ extollũt ſupꝛa celos cũ xp̄o ſicut
Joh. 12. d ipẽ dicit: Pater volo vt vbi ego ſũ: illic ſit ꝛ mi niſter me⁹. Quia ꝛ coꝛpus xp̄i qꝺ ẽ eccl'ia in ipſa dixerat. i. ĩ ipſa beatitudine erit. Cuius enĩ coꝛp⁹
Ibi. 21. b noſtrũ nõdũ ibi ſit: tñ ſpes nr̄a iam ibi ẽ. Et ideo dñs poſt reſurrectionẽ iuſſit diſcipulis piſcãtib⁹ vt in dextrã partẽ mitterent retia. Qui etiã dixit
Mat. 25. c ſe ĩ iudicio agnos ad dexterã: hedos ad ſiniſtrã. eſſe poſiturum. i Ad dexteram ſuã. Dextera eſt beatitudo eterna q̄ ſanctis dat. ſiniſtra eſt mi / ſeria q̄ impijs. Nulla enĩ foꝛma coꝛpoꝛis de⁹ finit ꝛ cõcludit. k Suꝑ oẽm pꝛincipa. Hoc dicit ꝓ / pter incarnationẽ filij dei: vt etiaꝫ hõ factus ſuꝑ oẽs celos eẽ dicat ꝛ ſuꝑ oẽm creaturã: habẽs no mẽ ei⁹ per naturã: nõ ꝑ adoptionẽ. l Sub pe / dib⁹. Per pedes plena ſubiectio notat: qua om / nia merito ſũt ei ſubiecta: qꝛ ꝑ eũ facta. Uel ſub pedib⁹. Ambꝛo. id eſt humanitate: q̄ ꝑ pedes ſi gnificat: qꝛ ſicut pes ẽ inferioꝛ pars coꝛpoꝛis: ita in xp̄o inferioꝛ natura eſt humanitas etiã quam angeli adoꝛant. m Et ipſum. Poſtq̄ꝫ cõmemo rauit dignitatẽ xp̄i: ad nos redit oſtendẽs ei⁹ di / gnitatẽ: ad nos ꝑtinere. Quaſi ita exaltauit de⁹ chꝛiſtum. Et hec exaltatio eius ad nos pertinet quia ipſe talis eſt caput ꝛ nos coꝛpus vt ei parti / cipem⁹. n Caput. Aug⁹. Scõm deitatem: qꝛ oẽs ab ipſo facti.
Joh. 1. b Etiã ſm humanitatẽ qua ei cõiũgit eccl'ia natura ꝛ gr̄a. Nã ꝺ ple nitudine ei⁹ oẽs accepim⁹. o Plenitudo ei⁹. Ambꝛo. Quia ad implet ꝑ eos: tñ ens oĩa in oĩb⁹ hic ꝛ in futuro. Idẽ. Cũ ingreſ ſi ad cõfeſſionẽ flectunt genu xp̄o: adimplet: qꝛ recedentes vidẽt euacuare eũ. p Omnia eſt in oibus. Quia mẽbꝛa nihil ei cõfe / rũt: ſꝫ ipẽ oĩa mẽbꝛis: qꝛ ei⁹ virtute ſunt qꝺ ſunt.

G Et vos

a ſ vlterioꝛa vobis imploꝛãs.
a memoriã veſtri faciẽs ĩ oꝛationi a
ſ ſm humanitatem.
b c bus meis: vt deus dñi noſtri ie / b
a ſ chꝛiſti ſm deitatẽ. ſ ſm etiã humanitatẽ.
b ſ et ſi iam ſapientes.
ſu chꝛiſti: pater glorie: det vo / c
a ſ det vobis ſapiãm de celeſtib⁹ pleni⁹ q̄ꝫ mõ ha betis. b ſ nõ vt obſcure ſꝫ ſine velo eũ agnoſcat
bis ſpiritum ſapientie ꝛ reuelati
ſ. ſ. a ſ ne puteris coꝛpoꝛeo ſenſu deũ attingi.
onis ĩ agnitiõeꝫ ei⁹: illuminatos
a ſ ibi imago dei ĩ qua renouaris ĩ agnitiõe dei.
b ſ rõnis. ſ pleni⁹ q̄ꝫ mõ. ſ quãta.
d e oculos coꝛdis veſtri: vt ſciatis q̄ d
ſ res ſperata ad quã vocat credẽtes. ſ hec ẽ ſpes
f ſit ſpes vocatiõis eius: ꝛ que di / e
a ſ glorioſe hereditatis eterne. ſ. beatitudinis q̄ iõ hereditas qꝛ firmiter habebit. b ſ cõiter.
uitie glorie hereditatis ei⁹ in ſan
a ſ. i. ꝙ nos apl'i ꝑ alijs habebim⁹ gloriã vt non ſtetis ſed tendatis ad aliud mai⁹ qꝺ habebim⁹.
g ctis: ꝛ que ſit ſupeminẽs magni f
a ſ glorie. b ſ virtute dei danda nobis. ſ apo ſtolos. ſ ꝺ illa beatitudine ſm qꝺ potẽter opera tus eſt in chꝛiſto.
tudo virtutis ei⁹ in nos: qui cre / dimus ſm operationem poten / tie virtutis ei⁹ quã operatus eſt
a ſ cuius mẽbꝛa ſum⁹. ſ ꝛ ideo cũ illo eadẽ nos habituros credimus. b ſ ita. ſ.
h in chꝛiſto: ſuſcitans illum a moꝛ /
a ſ ſtabiliter. ſ. i. oſtẽdẽs hoĩem xp̄m eternali ter beatũ. b ſ in ſede iudiciaria ꝛ ptãte iudicã di. vñ: Amodo videbitis filiũ hoĩs ſedẽtẽ a dex / tris virtut dei. ſ qꝛ oẽ iudiciũ dedit pater filio
i tuis: et conſtituens ad dexteraꝫ
ſ dignitas ex loco.
k ſuam in celeſtibus ſupꝛa omneꝫ
a ſ dignitatem hoꝛum oꝛdinũ.
pꝛincipatum ꝛ poteſtatem: ꝛ vir tutem ꝛ dominationem et om / g
a ſ nõ ſolũ ſuꝑ hos quattuoꝛ ſed ſuꝑ omne nomi nabile vel qꝺ iã ſcitur: vel in futuro ſcietur.
ne nomen quod non ſolum no / minat ĩ hoc ſeculo ſꝫ etiã in futu
a ſ nõ ſolum pꝛeeſt oĩb⁹ dignitate ſꝫ ꝛ ptãte qꝛ ꝛ ſub eo ſunt. ſ qꝛ ꝑ eum facta. b ſ plene vel ſub humanitate.
l ro: ꝛ oĩa ſubiecit ſub pedib⁹ eius h
ſ. i. qꝛ. a ſ ꝙ adeo altus eſt. b ſ in quo oẽs ſenſus eccleſie ſpũales. ſ. dona gratie.
m n ꝛ ipſum dedit caput ſuper omnẽ i
a ſ que in celo ꝛ in terra dũ cõfitent hunc eſſe per quẽ facti ſunt. ſ vnita ei natura ꝛ gr̄a.
eccleſiaꝫ que eſt coꝛpus ipſius: ꝛ k l
a ſ iplẽs eũ vt habeat oĩa mẽbꝛa. ſ qꝛ ab ip̄o ſũt
o p plenitudo ei⁹ qui omnia in om / m nibus adimpletur.

a Memoriã veſtri faciẽs in oꝛonib⁹ meis. dep̄ cans vt magis ꝑficiatis in futuro. b Ut deus dñi noſtri ieſu chꝛiſti. ſm humanitatẽ ĩ qua ẽ ſub iectus deo patri. c Det vobis ſp̄m ſapientie ꝛc. i. augmẽtũ ĩ cognitione diuinoꝝ ꝛ oĩm ad ſa / lutẽ expedientiũ.
d Ut ſcia. q̄ ſit ſpes vo. vr̄e. i. res ſperata ad quã vocãt credentes: q̄ q̄to plus cognoſcit: tãto pl⁹ deſiderat. e Et q̄ diui / tie gl'ie here. i. hereditat glorioſe. nã ibi nihil defi / cit. f Et que ſit ſupemi nẽs mag. ꝟtut ei⁹ ĩ nos. i. ad nos ꝓmiãdũ. eſt enĩ infinita. ꝛ ſic ſupeminet oĩ qꝺ de ea põt cogitari: qꝺ declarat vlteri⁹ ꝑ glo / rificationem hoĩs xp̄i d. Scõm opationẽ ꝛc. ꝛ pꝛi mo exprimit ei⁹ ſuſcitatio nẽ d. Suſcitãs illã. ſecun do ei⁹ exaltationẽ ad pa / tris dextrã d. Et cõſtitu / ens ꝛc. ꝛ exprimit q̄ttuoꝛ chꝛoꝛos angeloꝝ. cũ ħ de / notans tres oꝛdines ſiue hierarchias eoꝝdẽ. ſ. in / ferioꝛes: medios ꝛ ſupio res. de ĩferioꝛi hierarchia vnũ. cum dꝛ: Supꝛa oẽm pꝛĩcipatũ. ꝛ tres ꝺ media hierarchia. ꝛ ꝑ hoc habe tur ꝙ ſit eleuat⁹ ſuꝑ duos oꝛdines inferioꝛes.
g Et oẽ nomen. ꝑ ħ oſtẽ dit ꝙ ſit eleuat⁹ ſuꝑ oẽs oꝛdĩes ſuꝑme hierarchie. deitas enĩ ꝓpꝛie nõ ẽ no / minabilis a q̄cũq̧ creatu ra: qꝛ ẽ incõꝑhẽſibilis ab ea. ſic aũt aliq̇d noĩat ꝓ / ut ab intellectu appꝛhẽdit j. Perihermenias: Noĩa ſũt note earũ paſſionũ q̄ ſũt ĩ aĩa: ꝓpt qꝺ dꝛ. xxij. ꝓpoſitiõe de cauſis: ꝙ cã pꝛima ẽ ſuꝑ oẽ nomẽ q̇ no minat. h Et oĩa ſubie. ſb pe. ei⁹. vñ dixit Matth. vl. poſt ſuã reſurrectionẽ: Data ẽ mihi oĩs ptãs in celo ꝛ ĩ terra. i Et ip̄m dedit caput ꝛc. militantẽ ꝛ triũphãtẽ. k Que ẽ coꝛ. ipius. ſ. myſticũ.
l Et plenitudo ei⁹. ſ. coꝛ / poꝛis myſtici xp̄i.
m Qui oĩa ꝛc. iungat ſic lr̄a: Plenitudo ei⁹ ad / implet. i. ꝑficit ſupple ꝑ eũ. Qui oĩa in oĩb⁹. i. per xp̄m q̇ ꝑ virtutẽ ſue deita tis oĩa bona ĩ oĩb⁹ opat.
In ca. j. vbi dꝛ ĩ poſtil. Deitas enĩ ꝓpꝛie nõ ẽ no mĩabil' a q̄cũq̧ creatura.

Additio.

Licet deitas ſit ĩcõꝑhẽſibilis a creatu / ra eſt tñ noĩabilis a creatura: alioquin non verificarent multa de deo dicta: cũ dꝛ Exo. xv. de deo: Omnipotens eſt nomen eius. et Exo. iij. de noĩe tetragrãmaton domi / nus moyſi dicit: hoc eſt nomen meũ in eternũ: doctoꝛes enim ſancti aliqua noĩa de deo dicta dicũt ſm ꝓpꝛietatẽ intelligi. vñ Amb. in. ij. de trinitate: Sunt quedã noĩa q̄ euidẽter ꝓpꝛietatẽ deitat oſtẽdũt: ꝛ quedã q̄ perſpicue

✱ diuine

diuine maieſtatꝭ exprimũt veritatẽ.hec ille.Ex ħ aũt ꝙ aliq̇d nominaꝛ ꝓut ab intellectu apphendiꝛ ꝓut allegaꝛ a pħo.j. Periher.nõ habeꝛ ꝙ deitas nõ ſit noiabilis ſʒ cognoiabilis ꝓut ab intellectu apphendiꝛ vel ꝓut a deo reuelaꝛ in ſacris ſcripturꝭ.ſilr ꝑ ħ qđ dicit auctoꝛ de cauſis ꝙ pria cã eſt ſuꝑ oẽ nomẽ q̇ noiaꝛ.nõ excludiꝛ q̇n pria cã noieꝛ:ſʒ aſſerit ꝙ nomẽ ꝓme cauſe excedit al iđ oẽ nomẽ:⁊ đ iſta materia tractaꝛ ĩ additione.ſuꝑ Exo.iij.ca.⁊ ſpãlr in ſcđo tertio ⁊ q̃rto articulis

Replica.

In ca.p̄io ad epheſios vbi (vide ibi. poſtil.dicit deũ ꝓprio noie adeq̃te ſignificãte ipm inoiabilẽ: Bur.inſtat cũ noie tetragrãmathõ ⁊c. q̇ circa.iij.ca.Exo.ſõniauerat q̃ vide ibi ꝑtractari.

Glo.ordi.

Et vos cũ eſſetis mortui. Cõmemorat priora vt ĩ bonis humilienꝛ:⁊ certum ſit ꝙ ſi inimicis hec data ſũt magis amicis dabunꝛ q̃ apl's optat quaſi dicat:Caput eſt oĩs eccl'ie ⁊ veſtrũ:q2 vos cõuiuificauit.cũ.i.q̃uis eſſetꝭ mortui. vel nos q̇ credidim⁹ habem⁹ ſpem hereditatꝭ:⁊ vos.ſ.crediđiſtis.De⁹ aũt cõuiuificauit vel ieſũ ſuſcitauit ⁊c. b Principẽ.Scilicet.i.beelçebub:q̇ eſt pr̃iceps malignorũ ſpirituũ:vel intrãſitiue pr̃icipẽ ſpiritũ.Principẽ erroris dicit ſpiritũ aeris ĩ q̇ dñaꝛ. c Aeris.Caliginoſus aer infern⁹ ẽ demonũ. d Spiritus:id eſt ſpũum.ponĩꝛ enĩ genitiu⁹ ſingularis ꝓ plurali. e In filios diffidẽtie.Quid:niſi opa ſua mala ⁊ ĩ ꝓmis maxime:q2 ipſã diffidentiã ⁊ infidelitatẽ q̃ ſint inimici fidei ꝑ quam ſcit eos poſſe mũdari. Aug.Iniquã ꝯ obſtinationẽ:cũ de⁹ plerũq3 facere đr nõ inſtigando ⁊ inſpirãdo ſʒ deſerẽdo facit:vt illi.i.ſpũs maligni operẽꝛ ĩ filijs diffidẽtie qđ de⁹ iuſte ꝑmittit.
f Et eram⁹ natura. Ac ſi dicat. Cuʒ hec p̄dicta fuerũt in nobis nõ deſperet gentilis quin par iudeis fiat.
g Filij ire.Aug⁹.Cũ ira dei naſcunꝛ mortales:q2 peccãte adã vitiũ ꝓ natura inoleuit.Tenebaꝛ enĩ iuſta dãnatione gen⁹ hũanũ ⁊ erãt oẽs natura filij
Io.3.d ire.De q̃ ira dicit dñs: Qui nõ credit in filiũ nõ habet vitam:ſed ira dei manet ſuꝑ eũ.nõ ait venit:ſʒ manet. Cuʒ hac q̇ppe ira oĩs hõ naſciꝛ. Ipſa eſt illa ira cũ q̃ oẽs nati ſum⁹ cui naſcendo heſim⁹.Ira de ꝓpagine iniq̇tatꝭ đ maſſa pcti. Aug.ĩ li.retra. Natura hoĩs vere ac ꝓprie đr:q̃lis ſine vitio ab initio primũ cõdita ẽ.Trãſlato aũt ꝟbo vtimur vt naturã dicam⁹ etiã q̃lis naſciꝛ hõ.Scđm quã locutionem đr hic: Eram⁹ natura filij ire. Aug. ĩ enchi. In hac ira cũ eſſent hoĩes tãto graui⁹ ⁊ ꝑnitioſi⁹:q̃to maiora vel plura inſuꝑ addiderãt: neceſſari⁹ erat mediatoꝛ ⁊ recõciliatoꝛ:q̇ hãc irã ſingularꝭ ſacrificij oblatiõe placaret. h Cõuiuificauit nos.Vel nos iudeos ſilr ⁊ vos gẽtiles:⁊ ħ ẽ cui⁹ gr̃a vos gẽtes eſtꝭ ſaluate.Et vtroſq3 cõreſuſcitauit. i Cõſedere fe.Nõ inaniter ꝯ fideliter iã cõputat factũ:qđ futurũ eſſe nõ dubitat. Certe enĩ ĩ celeſtib⁹ xp̄s iã ſedet:nõdũ aũt nos.Sed ſpe certa tenem⁹.
k Supuenĩẽtib⁹ ⁊c.Aug⁹.In futuro eĩ ſeculo apparebit donũ dei ĩ remu-
Iſa.64.b neratiõe credẽtiũ qđ oculus nõ vidit: nec auris audiuit.Et he ſũt abũdãtes diuitie vt tm̃ deꝛ quãtũ mẽs inueſtigare nõ poteſt. l Et hoc nõ ex vo.⁊c. Aug⁹.Ne forte dicas promerui ⁊ ideo accepi.Nõ putes te ꝓmerendo accepiſſe.Gratia p̄ceſſit meritũ tuũ:nõ gratia ex merito:ſed meritũ ex gratia . Nam ſi gr̃a ex merito emiſti nõ gratis accepiſti.Oĩa merita p̄cedit gr̃a : vt dona dei cõſequãꝛ merita mea. Et ne q̇s aliter intelligat ꝓpter arrogãtes ⁊ ſuaʒ iuſticiã

a †Et vos Ca.II a
a olim ante fidẽ. nec ſciẽtes mala veſtra.
†cum eſſẽtis mortui de
a dimittẽdo q̃ iubeꝛ. b agẽdo ꝓhibita. b
lictis ⁊ peccatis vr̃is: in q̇bus c d
a .ſ.ante fidẽ. b de alio ad aliud declinantes. c cõuerſationẽ q̃ vos allicit.
aliquãdo ambulaſtis ẜm ſecu- e
et. a .i.qui habet ptãtẽ in hoc aere caliginoſo nũc cũ hoib⁹ ĩ mũdo.⁊ q2 ita vicini nobis ſũt ſpũs inuiſibiles:magis ſunt timendi.
b lum mũdi huius:ẜm principẽm f g
c d poteſtatis aeris hui⁹ : ſpiritus h
a princeps. adhuc ideo erepti ſint grati ereptori. b quãtũ de⁹ finit. c q̇ diffidũt de eternis vel de q̇bus.i.quorũ ſalute diffidim⁹.
e qui nũc operaꝛ ĩ filios diffidẽn- i
a peccatꝭ. b iudei ⁊ gẽtes. c agẽtes vitam noſtram.
tie.In q̇bus ⁊ nos oẽs aliquã- k l
agentes.
do cõuerſati ſumus ĩ deſiderijs
a cõcupiſcẽtijs q̃ ex carne. b etiam actu.
c ea in q̇bus caro delectaꝛ.
carnis nr̃e faciẽtes volũtatẽ car m
a .i.ea ĩ q̇b⁹ caro nõ delectaꝛ ſʒ aĩa cogitat:vt heretice prauitates. ⁊ volũtatẽ.
b nos iudei. b .i.ꝑ pces.
f nis ⁊ cogitationũ†⁊ eram⁹ natu n o
debitores. ꝑ originale peccatũ. a eternepene. b gẽtiles. c q̃uis eſſetis mortui deus cõuiuificauit. nõ alius.
g ra filij ire:ſicut ⁊ ceteri. De⁹ aũt p
a q2 ⁊ actualia ⁊ originalia dimittit. b nõ ꝓpter meritũ noſtrũ.
qui diues ẽ ĩ miſericordia ꝓpter q r
nimiã charitatẽ ſuã qua dilexit
a iudeos vel gẽtes. b nõ modo poſtq̃ iuſti:ſed et cum.
nos:⁊ cũ eſſem⁹ mortui peccatꝭ: s
ad ſimilitudinẽ xp̄i et hoc ꝑ gratiã xp̄i.
h cõuiuificauit nos ĩ xp̄o cui⁹ gr̃a t v
a ſicut nos iudei. b cũ xp̄o. c tãq̃ ꝑfectũ enũciat qđ futurũ eſt. iam ſpe.
eſtis ſaluati: et cõreſuſcitauit ⁊ x y
a vt iudices. per hoc ꝙ eſtis in chriſto. in fide chriſti.
i conſedere fecit ĩ celeſtib⁹ in chri-
a ita hic in ſpe fecit vt in re cõpleret in die iudicij:vel ideo vt poſteris noſtris.
ſto ieſu:vt oſtenderet in ſeculis z
a dona gratie abundantis.
k ſuperueniẽtibus abũdantes di a
a qđ oculus nõ vidit nec auris audiuit: vt tãtũ deꝛ q̃tũ mẽs iueſtigare nõ põt. b datas. non meritis. c eius. d pluſq̃ digni: vel ſuꝑ intellectus noſtros qđ plene capere nequimus. exiſtentes.
uitias gratie ſue ĩ bonitate ſuꝑ
a ĩ bonitate. p̄eunte.i.gratuita dei volũtate
nos in chriſto ieſu.Gratia enim b
a q2 cooperatur fides bona dei voluntati vel gratie. b .i.fides.
l eſtis ſaluati per fidem: ⁊ hoc nõ
a .i.vi nature veſtre. b pure nõ partim ex operibus tuis.
ex vobis.Dei enĩ donũ eſt: non c

Nico.de lyra

Et vos cũ eſſetis.Hic Ca.II A
cõſtr apl's inducit epheſios ad †Al's ⁊ vos
gr̃arũactionẽ cõꝑatiue.oppo- cõuiuificauit.
ſita eĩ iuxta ſe poſita magꝭ eluceſcũt.
ꝓpter qđ apl's cõparat dignitatẽ ſta- † Colo.2.c
tus ad quẽ epheſi ſũt vocati: ad vilitatẽ ſtat⁹ vñ ſũt vocati:vt ex hui⁹ cõſideratiõe feruẽti⁹ inſurgãt ad gr̃as agẽdũ deo.Et diuidiꝛ in duas ꝑtes ẜm duas cõꝑatiões. ſcđa poniꝛ. ibi: Propter qđ ⁊c.p̄ma aũt cõꝑatio eſt mortꝭ ⁊ vite.q2 pri⁹ fuerãt ĩ ſtatu mortis culpe:⁊ diſpoſiti ad mortẽ gehenne.⁊ vocati erãt ad vitã gr̃e q̃ diſponit ad vitã gl'ie:⁊ ħ deducit apl's ſatis diffuſe d.Et vos cũ eſſetꝭ mortui. ꝑ culpã. b Delictꝭ. q̃tum ad pctã omiſſiõis. c Et pctis vr̃is. q̃tũ ad pctã cõmiſſiõis. d In q̇bus aliq̃n ambu. ꝓcedẽdo de pctõ ĩ peccatũ.
e Scđm ſe.i.ꝯſuetudinẽ. f Mundi hui⁹.i.pctoꝝ hui⁹ mũdi.ſicut Ioħ.j.Mũd⁹ eũ nõ cognouit. g Scđm pr̃icipẽ ptãtis aeris hui⁹.i. ẜm volũtatẽ principis demonũ ĩ ħ aere caliginoſo habitãtiũ. h Spũs q̇ nũc operaꝛ ĩ fi.dif.q.d.nõ pr̃iceps ipſe eſt ſpirit⁹.ſupple malign⁹. i Qui nũc operatur.i.facit volũtatẽ ſuã ĩ illis q̇ nõ ponũt fiduciã ſuã ĩ celeſtib⁹ bonis ꝯ tm̃ ĩ terrenis. k In q̇b⁹.i.inter quos. †27.q.1.c. l Et nos oẽs.⁊c.ea ſequẽdo. ⁊ licet ſciẽdũ .De apl's eẽt ꝟgo.vt dictũ ẽ.ſ.j.Coꝛ.vij. pe.di.4.§. tñ iũgit ſe cũ eis vt meli⁹ recipianꝛ ꝟ hanc ſocietatem. ba ſua: ⁊ q2 ante cõuerſionẽ ſecut⁹ eſt aliq̃ carnis deſideria.iđ dicit:
m Faciẽtes vo.car.ĩ pctĩs carnalib⁹. n Et cogitationũ.ĩ pctĩs ſpũalib⁹. o Et eram⁹ na.filij ire.i.nati ĩ pctõ origĩali.qđ đr pctm̃ naturale inq̃tũ cõtrahiꝛ a parẽtib⁹ ex corruptione nature.Cõſequẽter oñdit gr̃am vocãtis dei.d. p De⁹ aũt q̇ diues eſt. .i.copioſus. q In miſcđia.q2 ꝓpriũ ei⁹ ẽ miſereri ⁊ parcere. r Propter ni.cha.ſuã.⁊ nõ ꝓpter merita noſtra. s Cũ eſſem⁹ mortui pctĩs. mõ p̄dicto. t Cõuiuificauit nos ĩ xp̄o. nos ſibi per fidẽ formatã incorporando. v Cui⁹ gr̃a eſtꝭ ſaluati.ſ.ĩ ſpe. B
x Et cõreſuſcitauit.ſilr ĩ ſpe. q2 reſurrectio xp̄i eſt cauſa nr̃e reſurrectionis future. y Et cõſe.fe.in ſpe q̃ eſt certa expectatio future beatitudinis.
z Vt oſtẽderet ĩ ſeculis ſuꝑueniẽtib⁹.i.curriculis annorũ vſq3 ad iudicium. a Abũdantes diuitias ⁊c. Hec eĩ oĩa fuerũt oſtenſa in chriſti reſurrectione.que fuit argumẽtꝭ multis declarata: Actꝭ.j.In multꝭ argumẽtꝭ apparẽs eis:⁊ ei⁹ aſcẽſiõe oculis etiã corꝑalib⁹ cõſpecta.⁊ hec oĩa iterũ fuerũt declarata ꝑ apl'oꝝ doctrinã aptꝭ miraculis cõfirmatã.iđ ſubdit:
b Gr̃a eĩ eſtis ſal.ꝑ fidẽ.ſ. xp̄i ⁊ nõ ꝑ legẽ moyſi. c Et ħ nõ ex vobis. q2 pr̃icipiũ credẽdi ⁊ oĩs opis meritorij ẽ a deo. videntiũ enĩ miraculũ ⁊ audiẽtiũ eũdẽ ſermonẽ:vn⁹ credit mot⁹ a deo, alter vero nõ. ideo dicit ſaluator Ioħ.

G iuſticiā cōſtituere volētes planiꝰ ape/
rit ſubdēs: Ipſius enī ꝛc̄.
a Ne q̄s glorieṫ. Augꝰ. Ad boni/
fa. Nō h̄ iō dicit: q2 opa bona pia co/
gitatione facta fruſtrenṫ: cū deꝰ red/
dat cuiq3 ſ̄m opa eius: ſitq3 glīa dei
operāti bonū: ſ3 q2 opa ex grā: nō ex
opibꝰ grā. Bonū igiṫ ē hoī vt de vi/
ribꝰ arbitrij ſui nō p̄ſumat: q2 ille q̄
putauit ſine eiꝰ adiutorio ſe poſſe cu/
ſtodire qđ dedit ꝑfectꝰ ī lōginq̄ ꝛ vi
uēs ꝓdige cūcta conſūpſit: ꝛ miſeria
Luce. 15. c attritꝰ: ꝛ ī ſe reuerſus dixit: Surgā ꝛ
ibo ad patrē meū. quā cogitationem
bonā nō haberet: niſi ꝛ ip̄am illi ī oc/
culto pater miſericordiſſimꝰ inſpiraſ/
ſet. b Ipſius eī ſumꝰ. Nemo debet
gloriari: q2 nos creati in fide ꝛ in opi
bus ſumꝰ factura. i. opꝰ eiꝰ: vel ſumꝰ
creati ꝑ facturā. i. opatione: ꝛ ita nec
de opibꝰ ꝑ fidē gloriādū eſt: cū fides
ꝛ oīa ex grā. c Creati. Augꝰ. Nō
eā creatione q̄ hoīes facti ſumꝰ. Sed
eā ꝯ qua ille dicebat q̄ iā vtiq3 homo
Pſ. 50. erat: Cor mūdū crea in me deꝰ ꝛc̄.
Creati. Augꝰ. Hec eſt grā.
d Que p̄pauit. hic eſt p̄deſtinatio:
q2 p̄deſtinatio ē grē p̄paratio. gratia
eſt ip̄a donatio q̄ eſt ꝛ ip̄ius p̄deſtina
tionis effectꝰ: q̄ p̄deſtinatio ſine p̄ſciē
C tia eſſe nō pōt. Pōt aūt eſſe ſine p̄de/
ſtinatione p̄ſcientia: p̄deſtinatiōe q̄p/
pe deus ea p̄ſciuit: que fuerat ipſe fa/
cturus: p̄ſcire aūt potens eſt etiā que
ip̄e non facit: ſic̄ quecūq3 pctā. Quia
et ſi ſunt q̄dā: que ita pctā ſunt vt ſint
Roꝝ. 1. d etiā pene pctōꝝ. Unde dictū eſt: Tra
didit eos deus ī reprobū ſenſum ꝛc̄.
Nō ibi pctm̄ dei eſt: ſ3 iudiciū. Pre/
deſtinatio ergo dei in bono eſt: eiuſq3
effectꝰ bonꝰ eſt. Ille itaq3 opaṫ hoīe3
bonū ꝛ cuſtodit: q̄ incommutabiliter
bonꝰ eſt: ſempq3 ab illo fieri ꝛ perfici
debemus ei inherētes. e Propter
qđ. Ut ſciatis oīa eſſe a grā dei. Con/
tulerat iudeos ꝛ gētes ꝙ vtriq3 ſub
pctō: nūc oñdit gētes fuiſſe indignio
res ꝛ improperia iudeoꝝ ꝑpeſſas vt
nō eq̄les iudeis: magis ſint obnoxij
grē dei. f Aliquādo vos. In q̄buſ
dā codicibꝰ reperiṫ ſcriptū eſſe q̄: ibi
vos qui gētes eratis. ꝛ ſ̄m hoc ſuſpē/
ſiue legiṫ vſq3 ibi: nūc aūt in xp̄o ꝛc̄.
eodē tñ manēte ſenſu. g Hoſpites.
Hoſpes q̄ſi oſtij pes: eo ꝙ cū ſuſcipie
baṫ in domū: ponebat dn̄s domꝰ ꝛ q̄
ſuſcipiebaṫ pedē ſup oſtiū: ꝛ datꝰ dex
tris iurabat ꝙ pacificꝰ eēt īgreſſus.
h Qui fe. vtraq3 ꝛc̄. Ip̄e eī ē lapis
angularꝭ ī q̄ duo pplī: tāq3 parietes ꝺ
diuerſo angulo veniētes ſibimet q̄ſi ī
pacis oſculo copulāṫ. i Parietē. i.
obſtaculū hinc ex lege: inde ex idola/
tria. Amb. Maceria ē cōgeries lapi
dum ſine cemēto: vt fit circa hortos.
Paries ē macerie q̄ facile deſtrueret
veniēte grā: q̄ ꝛ legē amouit: ꝛ corda
gētiū ab idolatria cōuertit. Mediꝰ ve
ro erat vt neuter ppl's alteri cōcorda
ret. Stāte aūt h̄ pariete: erāt inimici/
tie ira ꝛ īuidia īter eos q̄ abolita ſūt
D deſtructo pariete. k Faciens pa.
ꝛc̄. Facit pacē īter ip̄os vt ambos re
cōciliet deo prī. l In ſe. Nō aliter q3
ꝑ crucē. i. mortē īterfecit inimicitiā q̄
inter deum ꝛ homines: id eſt peccata
dimiſit. Omnibus enī profecit mors
ſaluatoris.

G Lōge

ſ nemo. a ſ extollaṫ de opibꝰ.
a ex operibꝰ: vt ne quis glorieṫ. a
b c Ipſius enī ſumus factura crea b c
ſ per chriſtum.
ti in chriſto ieſu in operibꝰ bo/ d
a ſ antequā ad ea ſurgere poſſetis.
d nis: q̄ preparauit deus: vt in il/ e f
ſ nō vt confiſi gratie dei ocioſi ſimus.
a ſ. i. q2 hec bona a deo habetis memores: eſto
te vt magꝭ grati. ſ. i. q2 hoc habetis. ſ vt
ſciatꝭ omnia eſſe a gratia dei.
e lis ambulemꝰ. Propter qđ me g
a ſ ante cōuerſionem.
f mores eſtote: ꝙ aliquādo vos h
a ſ quales geniti veteres peccatores degētes.
b ſ in carnalibus.
q̄ gentes eratꝭ ī carne: qui dice/ i k
ſ immūdicia. ſ ꝛ nō vere eſt.
bamini preputiū: ab ea que di/ l
a ſ nō in ſpiritu. b ſ nō a deo. ſ ꝛ memores
eſtote ꝙ vos qui nunc tales.
ciṫ circūciſio in carne manufa/
a ſ malo.
cta: qui eratis in illo tempore ſi m
a ſ ꝓmiſſione chriſti que fiebat iudeis. b ſ q̄
bus non coutebantur iudei.
ne chriſto alienati a conuerſa/ n
a ſ ſi legē ꝛ ꝓphetas recepiſtis. ſ eratis.
aduenticij. b ſ. i. legis moyſi ꝛ ꝓphetarū.
g tione iſrael ꝛ hoſpites teſtamē/ o
a ſ facte filijs abrae vt de eterna hereditate.
torum ꝓmiſſionis ſpem nō ha/
ſ dei noticia. ſ eratis. ſ tam malo.
bentes: ꝛ ſine deo in hoc mun/ p
a ſ in tēpore gratie. ſ per.
do. Nunc autem in chriſto ieſu q
a ſ a deo et ab iſrael nō loco: ſed merito.
vos qui aliquando eratis lon/ r
a ſ q3uis eratis longe tñ. b ſ deo et nō carna
libus ſed ſpiritualibus iudeis.
ge: facti eſtis prope in ſangui/ s
ſ. i. ꝑ xp̄m: ſed nō quoquo mō: ſ3 in ſanguine
xp̄i. b ſ inter nos iudeos. ſ. ꝛ gētes ꝛ deum.
ne chriſti. Ipſe enim eſt pax no/ t
a ſ vtrūq3 populū. b ſ in fide et moribus.
c ſ quia. ſ ꝑ hoc vniuit.
h ſtra qui fecit vtraq3 vnu3: et me v x
a ſ obſtaculum qđ erat inter hos duos popu/
los. b ſ quia nō ſtabilis nec alicuiꝰ robo
ris. b ſ ꝛ per hoc.
i dium parietem macerie ſoluēs
a ſ aſſumpta vel immolata. b ſ exponit pa
rietem q3tū ad partē iudeorū.
inimicitias in carne ſua: legem y z a
a ſ q3tum ad ea que mandabat. i. carnales ob/
ſeruantias nō q3tum ad veritatem quā p̄ſigna/
bat. b ſ p̄ceptis euangelij que ex rōne ſunt.
mandatoru3 decretis euacuās b c
ſ prius diuiſos ꝑ legē coniungat in fide eiꝰ.
vt duos cōdat in ſemetipſo in d e
ſ Ambro. ſe ſolo: aliunde nō eſt nouitas. ſ de
ſtructis inimicitijs.
k vnū nouū hoīem faciēs pacē: f g
a ſ poſitos. b ſ eccleſie.
vt recōciliet ambos ī vno cor/ h i
a ſ ꝑ hoc cōciliat deo q2 ꝓ pctō ſe obtulit ꝛ per
euangelium illuminauit.
pore deo: ꝑ crucem interficiens k
a ſ per aſſumptā humanitatē apparēs.
l inimicitias ī ſemetipſo. Et veni l m
a ſ et ſi non in ſua perſona: ſed in apoſtolis.
b ſ ad deū fieri per ſe. ſ gentibus.
ens euangelizauit pacē vobis n

tor Ioh. vj. Nemo pōt venire ad me niſi
a pater q̄ miſit me traxerit eū. a Ut ne
b c quis glorieṫ. de ꝓprijs meritꝭ. b Ip/
ſius enī ſumus factura in eſſe nature.
c Creati in xp̄o ieſu. in eſſe gratie.
d d In ope. bonis. i. ad bona opa faciē/
da. e Que p̄parauit deꝰ. i. diſpoſuit.
e f f Ut in illis ambulemꝰ. de virtute in
virtutē ad beatitudinē cōſequēdā.
g Propter qđ. Hic poniṫ ſecūda cō/
paratio q̄ eſt extraneitatis ad intranei/
tatē. ꝛ primo poniṫ hec cōparatio. ſcđo
g inferṫ intēta cōcluſio. ibi: Ergo iam non
eſtis. Circa primū ſciēdū ꝙ gētiles dice/
h bantur extranei triplici rōne. ſ. q2 a deo
erant ſepati ꝑ idolatriā. ꝛ ꝑ ꝯñs. ſcđo a
pplo iſrl' q3tū ad cōicationē. q̄ erat cul/
i k tor vniꝰ dei. ꝛ tertio a ſpe ꝓmiſſionū ab
rae factarū ꝛ ſemini eiꝰ: ꝑ vocationē aūt
l ad fidē xp̄i ſūt iſtis tribꝰ incorꝑati. ꝛ h̄
eſt qđ dicit apl's: Propter qđ memores
eſtote. tanq3 grati de beneficijs dei.
h Qz aliq̄n vos q̄ gētes. i. gētiles.
i Eratis in carne. i. carnaliter viuētes.
m k Qui dicebamini p̄putiū. i. incircūci
ſi. l Ab ea q̄ diciṫ circūciſio ꝛc̄. i. di
ſtincti ꝛ ſepati a populo iudaico circūci/
n ſo. m Qui eratis illo in tp̄e ſine xp̄o:
id eſt ſine fide xp̄i: nō ſic aūt iudei: quia
eadē fides fuit patrū veteris teſtamenti
que ꝛ noui: differēs tñ ſ̄m implicitū ꝛ ex
o plicitū. n Alienati a cōuerſatiōe iſrl'.
inhibitū erat enī pplo iſrael contrahere
cū gētibꝰ amicitias ꝛ cōnubia.
o Et hoſpites teſtamētoꝝ. i. aduene te/
p ſtamenti ꝛ extranei a teſtamēto nouo et
veteri. p Et ſine deo. ſ. vero. nā erant
q idolatrie dediti. q Nūc aūt ī xp̄o ieſu
. i. ꝑ xp̄m ieſum. r Uos qui aliquādo
r eratis longe. a ſalute dicta triplici rōne.
s Facti eſtis ꝓpe in ſāguine chriſti. i.
ꝑ paſſionē ip̄ius: cuiꝰ efficacia in ſacra/
s mēto baptiſmi vobis eſt plenaria cōmu
nicata. t Ipſe enī eſt pax noſtra. ſ. ef/
fectiue. v Qui fecit vtraq3 vnū. ex iu
t deis ꝛ gentilibꝰ faciēs vnū pplm̄ chriſti
anū. x Et mediū parietē macerie ſol/
uens. i. huiꝰ vnitatis obſtaculum remo/
v uens: quia remouit a gentilibꝰ idolatri
x am quā abhorrebāt iudei: ꝛ a iudeis cir
cūciſionē quā deteſtabanṫ gentiles.
y Inimicitias. quaſi diceret. per hoc
abſtulit inimicitias que erant inter gen
tiles ꝛ iudeos. z In carne ſua. i. ꝑ im
y molationē ſue carnis in cruce. ꝑ quā de/
z ſtructa ē idolatria ꝛ ceſſauerūt legalia.
a a Legē mādatoꝝ. i. legē moſaicā q3tū
ad mandata cerimonialia ꝛ iudicialia.
b Decretis. ſ. euangelicis c Euacu/
b ans. remouēdo onꝰ cerimonialiū ꝛ tem/
c perando rigorē iudicialiū. d Ut du/
os. ſ. pplos gētiles ꝛ iudeos. e Cōdat
d e in ſemetipſo. id eſt ſibi incorporet ꝑ fidē
formatā. f In vnū nouū hominē. i.
in vnū nouū populū. participatione enī
f g vniꝰ ſpeciei plures hoīes ſunt vnus hō:
ꝛ eodē modo gentiles ꝛ iudei participa
h tione vnius noue legis dicūṫ hic vnus
i nouus homo. g Faciens pacē. modo
p̄dicto. h Ut recōciliet. ꝛ iūgaṫ ſicut
littera. Ut recōcilet ambos deo. ſc3 pa/
k tri. i In vno corꝑe. ſuo myſtico.
k Per crucē interficiēs inimicitias q̄
l m erāt inter deū et genus humanū.
l In ſemetipſo. id eſt ꝓpria paſſione.
m Et veniēs. de morte ad vitam in ſua
n reſurrectione. n Euangelizauit vo/
bis. i. euāgelizare precepit d. Matth. vl.
Euntes

¶ a Lõge fui. Aug⁹. Si affectu amas deum ꝓpe es. Si odiſti longe es.
b Nõ eſtis hoſ. Id eſt indigniores ĩ fide: ſicut olim recepti ĩ lege.
c Et aduc. Id eſt extra/ nei a deo. d Sȝ ciues. .i. eiuſdẽ iuris ⁊ dignita tis ĩ domo dei. e Sctõ rũ. Nõ carnalis iſrl.
f Et dome .i. familia/ res. g Dei. Quib⁹ ar cana reuelat. Ciues et domeſtici. Aug⁹. Duas ciuitates faciunt duo amores: hieruſalẽ facit amor dei. Babyloniam amor ſeculi. Interroget ſe quiſqȝ quid amet: ⁊ inue/ niet vnde ſit ciuis.
h In ipſo. Aug⁹. Ne apl'i vl' ꝓphete ĩ quib⁹ fun data ẽ ciuitas ſe tenerẽt in ſe: ĩ xp̃o totũ ĩnitit̃ p̃/ mo fũdamẽto: qd̃ fũda/ mẽtũ ĩ ſũmo ẽ: nõ ĩ imo: vt in corporali fabrica.
i Creſcit. Nemo tã ꝑfe ct⁹ q̃ nõ poſſit creſcere.

k Huius Ca. III
b rei grã. Oſtenſo ꝙ ꝑ xp̃m facta ẽ pax ⁊ recõciliatio h̃ po/ nit ꝑ q̃ ipſi coedificati: q2 de⁹ reuelauit ſalutez ad gẽtes ꝑtinere ⁊ miſit eis p̃dicare: ⁊ facit pati ꝓ eis: vt magl' ſint deo grati. ab vltimo aũt ĩci/ pit dicẽs: Hui⁹ rei grã: Id ẽ: ꝓ hac re grata mi hi: vt vos coedificemini vel ꝑ grã dei implẽda ĩ hac re. l Si tñ audiſtl': id eſt intellexiſtis grãm .i. apoſtolatũ diſpẽſatuȝ a deo: q̃ ſcit q̃re me ad h̃ officiũ elegit: vel apl'atũ ꝑ quez diuerſis diuerſa pẽſam⁹. Amb. Per h̃ vult eos ſcire: q2 dei iu/ dicio a xp̃o miſſus eſt p̃/ dicare gẽtib⁹ myſteriuȝ grẽ dei. m Sicut ſupra ſcripſi in ⁊c̃. Scȝ ipẽ pax nr̃a. Ibi nãqȝ myſterio/ rũ ſibi reuelatoꝝ ſũmã ꝓ modico ſermõe ꝑſtrin xit. Nõ tã totũ ꝙ noue/ rat ꝓferẽs q̃ȝ oñdẽs ex modico. n Et ꝓphe. Prophete quidẽ p̃ores p̃ ſcierũt olim h̃ de gẽtib⁹ ꝙ vocãde eẽnt ⁊ future ꝑticipes doni dei. ſȝ hoc latuit ꝙ ſine lege ſalus eis ꝑ fidẽ .ſ. chriſti.
o Per euã. ⁊c̃. Amb. Per p̃dicationẽ ſuã co gnitum eſt donũ dei: qd̃ de⁹ dat gẽtib⁹ iuxta oꝑa tionez virtutis ſue: qua ſuſcitauit xp̃m: in q̃ om/ nes ſalui ſine oꝑe legis.
p Miniſter. Nõ enĩ eſt meũ ⁊ ita nulle mihi grẽ reddende: ſed deo.

¶ Inueſtiga/

a ſ a deo. ſ q2 idolatre ⁊ ſine lege. ſ ⁊ iõ ma/ gis grati. b ſ iudeis q̃ vnũ deũ colebãt.
a qui lõnge fuiſtis: ⁊ pacẽ his qui a b
a ſ ꝙ pacẽ fecit effect⁹ indicat: q2 ambo habem⁹ facultatem accedendi.
prope: quõniam per ipſum habe c d
a ſ et hoc. b ſ ꝑ eũdẽ ſpm̃ q̃ ꝑ xp̃m oib⁹ dat̃.
mus acceſſum ãmbo in vnõ ſpiri e
a ſ ⁊ q2 gẽtes habẽt acceſſũ: ergo iã a tp̃e fidei.
b tu ad patrẽ. Ergõ iam non eſtis f g
c d e ſ idigniores. ſ extranei a deo. ſ cõtra hoſpites
hoſpites ⁊ aduenę: ſed eſtl' ciues h
a ſ ꝯ aduenas. b ſ inixi. ſ õ bono ĩ meli⁹ ꝓucti
f g ſanctorum ⁊ dõmeſtici dei: ſupẽr i k
a ſ xp̃m vel doctrinã .i. ſuꝑ vet⁹ ⁊ nouũ teſtamẽ tũ: q2 qd̃ apl'i p̃dicauerũt ꝓphete p̃dixerunt. vñ: Fũdamẽta eius in montibus ſanctis.
ędificati ſuper fundãmentũ apo/ l
a ſ exiſtẽte. b ſ q2 cõſũmat.
h ſtolorũ ⁊ prophetaruȝ ipſõ ſũmõ m
a ſ q2 duos cõiũgit. b ſ q2 firm⁹ ſuſtinet.
angulãri lapide chriſtõ ieſu: in q̊ n
a ſ ꝑ quẽ. b ſ tã de gẽtib⁹ q̃ȝ iudeis. c ſ in fide. ſ per augmẽtũ vſqȝ q̃ ſit tẽplũ dei.
i õmnis ędificatio ꝯſtrũcta crẽſcit o
a ſ remotione vitiorum. ſ oꝑatione dñi.
in templũ ſãnctũ in domino. In p q
a ſ epheſij vt alij. b ſ ad ſimili tudinẽ alioꝝ edificamini. c ſ vt ſitl' habitaculũ
quo ⁊ võs coędificãmini in hã/
ſ vel tabernaculũ. ſ operante.
bitaculũ dei in ſpiritu ſancto. r

k Huius rei Ca. III s
h ſ qui tentus ſum modo rome.
gratia ego paul⁹ vinct⁹ t
ſ ꝓ xp̃o ieſu. a ſ q2 gẽtib⁹ p̃dica/
l ieſu chriſti pro võbis gentib⁹ ſi v x
ui verbũ ſalutl'. ſ ꝓ vobis dico ſi ſcitis me eſſe apoſtolum veſtrũ qd̃ nemo ignorat ⁊ cũ ꝓ apoſto latu vinctus tũc maxime ꝓ vobis.
tamen audiſtis diſpenſationem y z
gratię dei quę data ẽ mihi in vo
a ſ data eſt mihi diſpẽſatio ĩ vos q2 mihi intima tũ eſt diuinũ occultũ. b ſ .i. nõ obſcure: ſȝ aꝑte.
bis: quõniam ſm̃ reuelãtionem a
ſ a deo. ſ occultum dei.
notũ factum eſt mihi ſacramen/
a ſ ipſe pax noſtra. b ſ in breuitate.
m tum † ſicũt ſupra ſcripſi in brẽui b
a ſ et ſi breuiter tamen aperte. ſ attenti.
prõut poteſtis legẽtes intellige/ c
ſ quid .ſ. a ſ habitã. b ſ i h̃ occulto agnoſcẽdo.
re prudentiam meãm in miniſtẽ d
a ſ myſteriũ. ſ ꝙ gẽtes ſaluãde ꝑ xp̃m. q ſ p̃te
rio xp̃i quõd aliĵs generationi/ e
ritis .ſ. q̃buſlibet. ſ ita plene ſicut nunc.
bus nõ eſt agnitum filiĵs homi/
a ſ q̃ȝ plene. b ſ cum impleri videtur.
num: ſicũti nũnc reuelatum eſt
a ſ qui interp̃tant̃ ſcripturas. ſ nouis.
n ſanctis apoſtolis ei⁹ ⁊ prõphetl'
a ſ ꝑ ſpm̃. ſ hoc eſt myſteriũ .ſ. ſ in futuro.
in ſpiritũ: eſſe gentes cohęredes f
a ſ mõ ĩ eccl'ia cũ iudeis. b ſ q2 ad eos vt ad iu deos. a ſ facte abrae de hereditate: ⁊ cõcor/ poratione. b ſ hoc totũ ꝑ icarnationẽ xp̃i: ⁊ ꝑ meã p̃dicationem: nõ enim ꝓdeſt incarnatio niſi p̃dicetur.
⁊ cõncorporales: ⁊ cõpãrticipes g h
o ꝓmiſſiõnis ei⁹ ĩ chriſtõ ieſu ꝑ euã i k
ſ euangelij.
p geliũ † cui⁹ factus ſũ ego miniſter l m

Euntes ergo docete oẽs gẽtes baptiçãtes eos ⁊c̃.
a Qui lõge fuiſtis. vt .s. dictũ eſt. b Et paceȝ his q̃ ꝓpe .ſ. iudeis. q̃m lex erat diſpoſitio ad xp̃m vt dictũ ẽ .s. ĩ ep'la ad Gal'. c Q̃m ꝑ ipſũ .ſ. xp̃m.
d Habem⁹ acceſſũ ambo .ſ. iudei ⁊ gentiles.
e In vno ſpũ .ſ. charitatl'. f Ad patrẽ. oĩm no ſtrũ. g Ergo. Hic infert̃ intẽta cõcluſio .ſ. de rece ptione gẽtiliũ ad cõſortiũ dei ⁊ ſãctoꝝ. cũ dr̃: Ergo iã nõ eſtis hoſpites ⁊ aduene a deo ⁊ ſãctis ei⁹.
h Sȝ eſtis ciues ſanctoꝝ .i. de nũero eoꝝ. i Et domeſtici dei .i. ĩ eccl'ia recepti. k Suꝑedificati. .i. inſtructi. l Suꝑ fundamẽtũ apl'oꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ .i. ſuꝑ doctrinã noui ac ve. te. Suꝑedificati inq̃ȝ.
m Ipſo ſũmo angulari lapide xp̃o ieſu. In edifi catiõe ei tẽpli ſalomõis. vt dr̃: fuit quidã lapis q̃ plu ries fuit reiect⁹ ab edificãtib⁹. eo ꝙ nõ cõueniebat loco cui applicabat̃: finaliter optime ſedit ĩ ſũmita te edificij ĩ angulo duo parietes ĩ vnã eccl'iam cõ/ iũgente. ⁊ fuit figura xp̃i iudeos ⁊ gẽtiles tãq̃ȝ du os parietes ĩ vnã eccl'iaȝ cõiũgẽtis: vnde dr̃ Ps̃. cxvij. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes hic fa/ ctus ẽ ĩ caput anguli: A dño factũ eſt ⁊c̃. ⁊ iſtã eã/ dẽ figurã ponit apl's: vt dictũ ẽ. n In quo oĩs edi. cõ. tã ex iudeis q̃ȝ ex gẽtilibus. o Creſcit. ꝑ augmẽtũ v̓tutũ. p In tẽplũ ſanctũ .i. quouſqȝ ſit tẽplũ dñi ſãctũ. q In q̃ ⁊ vos coedificamini. cũ aliĵs fidelib⁹. r In ſpũſãcto .i. ip̃o oꝑante ſi/ ne q̃ nullũ opus eſt acceptũ deo.
In ca. ij. vbi dr̃ ĩ poſtil. In vnũ nouũ hoĩem.

Additio. Hoc qd̃ dr̃: In vnũ nouũ hoĩeȝ videt̃ referẽdũ ad xp̃m q̃ eſt ꝓ prie nou⁹ hõ: q2 ip̃e ſol⁹ de⁹ ⁊ hõ. vel ſm̃ Glo. In nouũ hoĩem dico .i. ĩ ſe ſolo a q̃ ⁊ nõ aliũde eſt no/ uitas ⁊c̃.

Ca. III

s Huius rei grã ego. Hic ꝯñr apl's ꝓ epheſiĵs orat deuote vt magis ĩ bono ꝓficiãt. Et di uidit̃ ĩ duas ꝑtes: q2 primo ſe diſpoſitũ ad orãdũ oñdit. ſcd̃o orõnẽ effũdit. ibi: Propter qd̃. Primũ oñdit ex trib⁹ ſcȝ ex ſufficiẽtia: obligatiõe ⁊ cõfidẽtia. ⁊ ſm̃ hoc diuidit̃ ĩ tres ꝑtes. ſcd̃a. ibi: Mihi oĩm. tertia ibi: In q̃ habem⁹. Circa p̃mũ oñ dit ſe ſufficiẽtẽ ꝑ h̃ ꝙ ipſe ⁊ alij apl'i fuerũt p̃ ceterl' diuinit⁹ illuminati. ⁊ ꝑ ꝯñs cognouerũt cãm debi tã ⁊ tp̃s ⁊ modũ orãdi. p̃io ḡ cõtinuat ſe p̃dictl' d. Hui⁹ rei grã .i. ꝓpter hãc rẽ ĩmediate p̃dictã .ſ. vt coedificemini ĩ habitaculũ dei. t Ego paul⁹ vin ct⁹ .ĩ carcere rome. v Chriſti ieſu .i. ꝓ xp̃o ieſu.
x Pro vo. gẽ. ꝓpter h̃ enĩ erat rome vinct⁹: q2 p̃/ dicauerat xp̃m ieſũ gẽtilib⁹. y Si tñ audiſtis .i. intellexiſtis. z Diſpẽſationẽ grẽ dei. grẽ apl'at⁹ mihi a deo cõceſſe. a Q̃m ſm̃ reue. diuinã notũ mihi factũ ẽ ſacr̃m .i. ſacrũ ſecretũ redẽptiõis facte ꝑ xp̃m. b Sicut .s. ſcripſi ĩ breui .j. ca. ep'le hui⁹ vbi dicit: Ut nobis notũ faceret ſacramẽtũ ⁊c̃. † 3.1.b
c Prout poteſtis legentes intelligere ⁊c̃. quaſi diceret licet ſit breuiter dictũ. tamẽ ꝑ illud poteſtis intelligere. d Prudentiã meam in miniſterio chriſti .i. ſciẽtiã meã ad ꝓſequẽdũ miniſteriũ apl'a tus mei in p̃dicatione euãgelij chriſti gentilibus.
e Quod aliĵs generationib⁹ nõ eſt agnitũ ⁊c̃. i. ante tempus apoſtoloꝝ nõ fuit explicite cognituȝ. niſi forte aliquib⁹ paucis ꝓphetis veteris teſtamẽ ti: qui tñ nõ cognouerũt ita clare ſicut apoſtoli et ꝓphete noui teſtamẽti: ꝙ gentiles ꝑ chriſtũ eſſent ſaluandi: ſicut ⁊ iudei q̃bus erat ꝓmiſſus. vnde ⁊ Actl'. x. dicit̃ ꝙ ſpiritu ſancto deſcẽdẽte in ſigno vi ſibili ſuꝑ Corneliũ ⁊ alios gẽtiles qui erãt cuȝ eo: admirati ſũt iudei q̃ venerãt cum petro de hoc ꝙ gratia ſpũſſancti cõicabat̃ gentibus ſicut ⁊ ipſis. ideo ſubdit̃: f Eſſe gentes coheredes .ſ. heredi/ tatis eterne. ſicut ⁊ iudei credentes. g Et con/ corporales .i. cõſimiliter incorporati chriſto. B
h Et cõparticipes promiſſionis. abrae facte.
i In chriſto ieſu. ſcȝ implete. k Per euange/ lium: id eſt per receptionẽ euangelice doctrine par ticipant dicta bona gentiles.
l Cuius. ſcȝ euangelij. m Factus ſum ego mi/ niſter .i. predicator. † 1. Cor. 15
A

Sc̃dm

a Inueſtigabiles. Per ſuā naturā: ſꝫ ꝑ gratiā et reuela/
tionē ſāctiſpūs inueſtigabiles ſūt fidelibꝰ. b Abſcōditi a
ſecu. Augꝰ. In mūdo abſcōdite ſūt cauſe rōnales oīm rerū
q̄ naturalr̄ fiūt ſicut leui abſcōditꝰ fuit ī lūbis abꝛae qñ de/
cimatꝰ eſt. In deo cauſe eoꝝ: q̄ ꝑ grām fiūt: ſiue eoꝝ: q̄ ad h̄
ſignificāda mirabiliter nō naturali/
ter fiūt: q̄ miniſtrātibus angelis fa/
cta ſunt. Unde ſic dicit: abſcōditi in
deo vt innoteſceret pꝛīcipibus. Nō
indiget deus nūcijs vt inferioꝛa hec
ab eis diſcat q̄ ſtabiliter nouit oīa.
Habet aūt nūcios ꝓpter nos ⁊ ꝓpt̄
ipſos: qꝛ eis bonū eſt deo aſſiſtere:
vt cū de inferioꝛibus cōſulant: ⁊ iuſ/
ſis eiꝰ obediāt. Nō latuit eos myſte
riū regni celoꝛū qꝺ opoꝛtuno tp̄e re/
uelatū eſt ꝓ ſalute noſtra quo libe/
rati eis cōiūgimur. Illis ꝗ innotuit
a ſeculis: qꝛ oīs creatura nō ante ſe/
cula: ſed a ſeculis cū q̇bus cepit filiꝰ
ante ſecula. Unde in ꝑſona ſapiētie:
Eccl.24.d Ante ſecl'a fūdauit me. c In deo.
Habet enī deus in ſeipſo abſcōditas
quoꝛūdā factoꝛū cauſas q̄s rebꝰ cō/
ditis nō inſeruit: eaſq̄ꝫ implet: nō il/
lo op̄e ꝓuidentie q̄ naturas ſubſti/
tuit vt ſint. Sed eo q̄ illas admini/
ſtrat vt voluerit: q̄s vt voluit condi
dit. ibi ē ⁊ gratia ꝑ quā ſalui fiūt pec
† Al's pꝛin cipibus. catoꝛes: nō enī ꝑ naturā vitio depꝛa
uatā: ſed ꝑ dei gratiā hō reſtaurat̄.
C d Ut innoteſcat. Datum eſt mihi
euāgeliꝫare ⁊ illuminare. Uidete q̄ꝫ
tū eſt hoc: qꝛ per hoc accreuit aliq̇d
angelis qui multa ſecreta in his di/
dicerūt. e Principatibꝰ ⁊ po. Di
cit btūs Hieronymꝰ dignitates me/
moꝛatas myſteriū ad purū nō intel/
lexiſſe donec cōpleta eſt paſſio xp̄i: ⁊
apl'oꝝ p̄dicatio ꝑ gētes dilatata. Uñ
in Eſaia angeli admirātes dixerūt:
Eſa.63.a Quis eſt iſte q̄ venit de edom. Et in
Ps̄.23. pſal. Quis ē iſte rex gloꝛie.
f In celeſtibꝰ. Quia ibi p̄mitꝰ ec/
cleſia fuit: q̄ poſt reſurrectionē ⁊ iſta
eccl'ia cōgregāda ē vt ſimꝰ eq̄les an/
gelis dei. g Multifoꝛmis. In gre
co ml'tipharia: nō ſolū varia: ſꝫ mul/
ta varietate diſtincta. Quia imēſus
eſt xp̄s: ſꝫ cōcipit̄: vagit infans in p̄/
ſepio: ſed ab angelis laudat̄ in celo.
Herodes ꝑſequit̄: ſꝫ magi adoꝛant:
Ignoꝛāt phariſei: ſed ſtella demon/
ſtrat. baptiꝫat̄ a ſeruo: ſꝫ vox tonā/
tis pr̄is audit̄: Timet pati: ſꝫ ſpōte
ad paſſionē venit. Uult trāſferri ca/
licē: ꝫ petrū q̄ calicem timebat accu/
ſat. h Scꝺm p̄finitionē ⁊c̄. Que
enī ī ſui natura ſimplex ē. ſꝫm ea que
agūt̄ ī ſeculo: q̄ deꝰ p̄finiuit. i. p̄oꝛdi
nauit ē multifoꝛmis cū variat̄ multi
foꝛmiter. Et ne videant̄ ſibi ꝯdicere ī p̄dictis ſentētijs ſacre pa
gine doctoꝛes: ita pōt determīari qꝺ dictū eſt vt illis q̄ maioꝛis
dignitat̄ ſūt: ⁊ ꝑ quoꝝ miſteriū illa nūciata ſūt cognita fuerūt
ex ꝑte vtputa familiaribꝰ ⁊ nūcijs illis. Sic q̄ minoꝛis dignita/
tis ſūt icognita eēnt. i Huiꝰ re. grā. Uos peto: ⁊ deo ſupꝑli/
co vt grā coop̄et̄ voꝫ. Et h̄ ē qꝺ addit. Huiꝰ re. gra. In q̄ oñdit
eos hr̄e ꝓꝑie volūtat̄ arbitriū. Sꝫ ne illud ſufficere putēt ad/
dit: Flecto ge. mea. k Ad patrē. Tm̄ i greco hr̄. Qꝛ āt i lati
nis codicibꝰ additū ē: dñi nr̄i ieſu xp̄i. bñ cōuenit ꝙ oꝛabat: vt
merito eius obtineamꝰ cui ꝓꝑie ⁊ naturalit̄ eſt pat̄: nobis autē
adoptiue. l Paternitas no. Et ſi nō vere ē: vt deꝰ q̄ ē pater
oīm creatiōe: ⁊ fideliū recreatiōe q̄s adoptauit ī filios. Uel no
minat̄. i. noīabil'ē. Ab illo eī q̄ ē pat̄ oīm ⁊ angeli in celo: ⁊ ho
mines ī terra acceperūt vt pr̄es alios vocarēt. Et nota ꝙ xp̄s
dei vnigenitꝰ ꝑ naturā adoptionis bñficio pr̄em ſe eē ſignificat
Mat.9.a dicēs: Fili dimittūt̄ tibi pctā tua. Silr̄ ⁊ ſpūſctūs: ꝑ quē iuſti
adoptāt̄ ī filios. Hō aūt dꝛ pater vel natura vel auctoꝛitate ex
Exempli

ſꝫm gratuitū donū eiꝰ. a ſ nō meis meritis.
b ſ ꝙ ꝑſecutoꝛ ſit apl's: h̄ ei ē vt q̄olibet miraculū
ſꝫm donū gratie dei q̄ data ē mi/ a
hi ſꝫm oꝑationem virtutis eius. b
ſ inquā. a ſ nō p̄ſtāte: ſꝫ ꝓ pꝛioꝛibꝰ humilioꝛ.
Mihi ei oīm ſāctoꝝ minimō da/ c d
ſ tam magna. ſ inter gētes.
ta eſt grā hec in gentibꝰ euāgeli/ e f
a ſ que pꝛoꝛſus intelligi nō poſſunt. ſ vel in/
eſtimabiles. b ſ multa dona.
a ꝫare inueſtigābiles diuitiās xp̄i:
a ſ ꝑ p̄dicationē ⁊ miracula. ſ de hac re q̄ q̄ꝫ mi
rabilis: ex quāta dilectiōe. b ſ he ſūt diuitie iue
ſtigabiles. ſ adipletio arcane redēptionis.
⁊ illuminare oēs: q̄ ſit diſpēnſa/ g h
a ſ celati ab oīm ſeculoꝛū creaturis ⁊ exiſtētis in
ſola noticia dei q̄ fecit. b ſ nō in ſeculis.
b tio ſacramēti abſcōditi a ſeculis i
a ſ ſic abſcōditi a ſeculis vt tamē innoteſcat.
c d in deo q̄ oīa creauit: ūt inoteſcat k
a ſ diuerſis oꝛdinibꝰ angeloꝛū. ſ q̄ ſunt in ce/
lo vbi ⁊ nos erimus.
e f † pꝛīcipātibꝰ ⁊ ptātibꝰ in celeſtibꝰ
a ſ q̄ dona dei recipit. b ſ de reꝑatiōe hoīm.
g ꝑ eccleſiā multifoꝛmis ſapiētiā l m
ſ cōplen/
h dei ſꝫm p̄finitionē ſeculoꝝ: quā fe n o
dam: vel fecit. i. cōpleuit.
cit ī chꝛiſto ieſu domino noſtro.
a ſ qꝛ ꝑ xp̄m ipleuit deꝰ pat̄. ſ xp̄o. b ſ cōtra
tribulationes: vel future hereditatis certitudinē.
In quō habemus fiduciām ⁊ ac p q
a ſ i re ipa ad patrē. b ſ merito cōfidētie habite
ceſſum: in cōfidentia per fidem r
ſ. i. quia habetis acceſſum ⁊ alia bona que ſu/
pꝛadicta ſunt. ſ a fide ⁊ bono opere.
eius. Propter quod peto ne de/ s t
a ſ ꝓpter tribulatiōes meas. ſ que ſunt.
ficiatis in tribulātionibus meis
a ſ ꝓbandis. b ſ ſi ſtatis ī eis ⁊ nō deficiatis.
pꝛō vobis: que eſt glōꝛia veſtra. v x
a ſ et. ſ ne. ſ. deficiatis a fide. b ſ humilio.
c ſ ſenſū mētis vel exterioꝛa ꝫcoꝛpoꝛis genua.
i Huius rei grā flecto gēnua mea y z
ſ vt merito eiꝰ obtineamꝰ. ſ ex cuiꝰ diſpenſa
tione ſunt nobis patres ⁊ in celis angeli nobis ꝓ
uidentes: in terra pꝛelati. ſ deo patre.
k ad patrē dñi noſtri ieſu xp̄i: ex q̄ a
l oīs paternitas ī celis ⁊ ī terra

a Scꝺm donū grē dei ⁊c̄. ⁊ nō ſꝫm ꝓpꝛiū ſenſum. b Scꝺm
oꝑa. vir. eiꝰ. ī miraculis q̇bꝰ apl'ica doctrina cōfirmabat̄: Mar
ci vlti. Illi aūt ꝓfecti p̄dicauerūt vbiq̄ꝫ dño cooperante ⁊ ſer/
monē cōfirmāte ſequētibꝰ ſignis. iō dꝛ: c Mihi ei. Poſtq̄ꝫ
oñdit ſe ſufficiētē ad oꝛādū ꝓ epheſijs: hic ꝯñr oñdit ſe ad hoc
obligatū. qꝛ erat apl's ⁊ pater eoꝛū ſpi/
ritualis: ⁊ iō obligatꝰ tenebat̄ filijs in
ꝓuiſione ſpūaliuꝫ bonoꝝ. ſicut pater
carnalis ꝓuidere tenet̄ in tp̄alibꝰ bo/
nis. iō dicit: Mihi eī oīm ſāctoꝝ. ſ. apo
ſtoloꝝ: d Minimo. h̄ dixit ex hūili
tate. ⁊ qꝛ ꝑſecutꝰ fuit eccl'iaꝫ. nō alij.
e Data ē grā hec. aplat̄ꝰ. f In gen
tibꝰ euā. ⁊c̄. qꝛ nō poſſūt ab hoībꝰ ꝑfe/
cte ⁊ exq̇ſite cognoſci. g Et illumina
re oēs. ꝑ p̄dicationē meaꝫ. h Que
ſit diſpoſitio ſacramēti. i. redēptiōis ꝑ
xp̄m facte q̄ diſpēſabilis ē gentilibꝰ ſi/
cut ⁊ iudeis. i Abſcōditi a ſeculis
in deo. nā hec diſpēſatio nō fuit reuela
ta ante: niſi valde paucis ⁊ obſcure. vt
p̄dictū eſt. k Ut innoteſcat pꝛin. ⁊c̄.
q. d. nō ſolū hoībꝰ fuit abſconditū xp̄i
myſteriū. ⁊ maxime de vocatiōe gētiū:
ſꝫ etiā angeli ſancti nō cognouerūt ad
plenū: donec p̄dicātibꝰ apl'is fuit im/
pletū: qꝛ ante habuerūt tm̄ ſimplicē no
ticiā q̄ pōt dici abſtractiua inq̄ꝫtū ē rei
nō p̄ſent̄: ſꝫ qñ fuit impletū habuerūt
noticiā experimētalē ſiue intuitiuā: ſi/
cut aſtrologꝰ ꝑ motū celi certitudinali
ter cognoſcit eclypſim futuram: tñ ad/
huc ꝑfectiꝰ cognoſcit qñ videt eā actu
exiſtētē. l Per eccleſiā. i. ꝑ apl'oꝝ p̄/
dicationē. tñ li ꝑ nō īpoꝛtat cauſalita/
tē. ſic intelligēdo ꝙ apl'i docuerint an/
gelos de xp̄i myſterijs: ſꝫ ecōuerſo an/
geli docuerūt eos ꝑ q̄s diuine reuela/
tiones deferūt̄ ad hoīes: ſꝫ ſic ē intelli/
gēdū ꝙ apl'is p̄dicātibꝰ viderunt actu
cōuerſionē gētiū ad fidem: quā ante ſic
nō viderāt intuitiue: ſic aūt non eſt de
deo cuiꝰ intuitꝰ ab eterno fert̄ ſup pꝛe/
ſentias rerū: eo ꝙ eiꝰ cognitio mēſura/
tur eternitate q̄ cōplectit̄ oē tp̄s.
m Multifoꝛmis ſa. dei. lꝫ ſit vnica et
ſimpliciſſima ī deo. tñ ē ī effectibꝰ mul/
tifoꝛmis. dicit̄ etiā multifoꝛmis ꝓpter
multa myſteria ī xp̄o. adipleta. iō ſub/
dit̄: n Scꝺm p̄fi. ſe. i. eternā diſpoſi/
tionē tp̄e plenitudinis adimpletā.
o Quā fe. ī xp̄o. i. adipleuit in xp̄o.
p In q̄. Hic oñdit ſe diſpoſitū ad oꝛā/
dū ex cōfidētia: nullꝰ eī oꝛat niſi aliq̄lit̄
exaudiri cōfidat: habebat autem apl's
hāc cōfidētiā obtinēdi ꝑ mediatoꝛem
dei ⁊ hoīm ieſū xp̄m. iō dicit: In q̄. i. ꝑ
quē. ſ. ieſū xp̄m. q Habemꝰ fi. ⁊ ac/
ceſſū. ad deū patrē. r In cōfidentia
ꝑ fidē eiꝰ. vere eī credētes ī xp̄m exau/
diunt̄ ꝑ ipm. vñ dicit Ioh. xv. Qdcū/
cūq̄ꝫ petierit̄ patrē ī noīe meo dabit vobis. u Propter
qꝺ. Diſpoſitiōe p̄miſſa. hic ꝯñr apl's pꝛīo ad oꝛādū ꝓ ephe
ſijs accedit. ⁊ ſcꝺo deo totū attribuit. ibi: Ei aūt. Circa pꝛi/
mū ī oꝛatione ſua pꝛīo petit dari epheſijs a deo robur patiē
tie ī aduerſis d. Propt̄ qꝺ. i. ꝓpter cōfidētiā quā habeo de
xp̄o. t Peto ne defi. ⁊c̄. i. ne territi ꝓpter tribulationes
meas a bono deficiat̄. v Pro vobis. i. quas ſuſtineo. eo
ꝙ p̄dicaui vobis. ⁊ vt exēplū patiētie dem voꝫ. x Que
eſt glīa vr̄a. ſi ī tribulatiōibꝰ nō deficiat̄. y Huiꝰ rei grā.
ſcꝫ vt nō deficiat̄ ī tribulationibꝰ. z Flecto genua mea
ad patrē dñi. ipm deuote dep̄cādo. a Ex quo oīs pater/
nitas ⁊c̄. nā illa paternitas eſt pꝛima. oīs eī emanatio crea/
ture a deo ſꝫm eſſe nature ꝑ quā dicit̄ pat̄ oīm generaliter ꝑ
creationē. ⁊ etiā emanatio ſꝫm eē gratie ſꝫm quā dꝛ hoīm et
angeloꝝ pater ꝑ adoptionē: eſt poſterioꝛ emanatione filij a
patre. ſꝫm quā dꝛ pater ꝑ naturalē ⁊ eternā emanationē vel
generationē: ꝓpter qꝺ ab eo noīat̄ oīs paternitas q̄ eſt in
celo et

[E]xempli: vl' rōne bn̄ficij. a Per fidē. Aug⁹. Fides tua de xp̄o. xp̄s ē in corde tuo. b In charitate. Oro etiā vt radicati. i. firmit' plātati. a ſilitudīe arboꝝ. q̄ quanto plus terre figit': tanto plus creſcit: ⁊ vberi⁹ fruct⁹ reddit. c Cū oīb⁹ ſctīs. Aug⁹. Hec eſt cōio celeſt' rei. p. Hi non ſua q̄rūt: ſed q̄ chriſti ſunt. i. cōmoda priuata nō ſectant': ſꝫ in cōione vbi ſalus oīm ē ꝯſulūt. d Vel: Que ſit latitudo. Charitatis: q̄ vſqꝫ ad inimicos extēdi dꝫ: ⁊ cū hilaritate bene opari: q2 q̄ triſtis dat: pdit qd dat. Opus ḡ eſt latitudine charitat' ne pereat q̄cq̄d boni facis. Sed quia (Mat. 24. d) abūdāte iniq̄tate refrigeſcit charitas multoꝝ: op⁹ eſt longitudine. Vñ ſubdit: e Et q̄ longitudo. Charitatis. Hec ē pſeuerādi longanimitas: vbi quodāmō (Ibidem et. 10. c) pſeuerat'. Vñ: Qui pſeuerauerit vſqꝫ in finē: hic ſalu⁹ erit. f Et q̄ ſublimitas. Charitat'. Hec ē ꝙ ſurſuꝫ cor dirigat': vt de⁹ in premiū expectet'. Nā ſi bn̄ opar' etiā vſqꝫ ad inimicos. Et hilarit' tribuis: habes latitudinē. Et ſi in his vſqꝫ in finē pſeueras: habes longitudinē. Sed ſi oīa hec nō ꝓpter mercedē ſupnā facis: altitudinē nō habes: ⁊ ita iā nec latitudo nec lōgitudo. Nā hr̄e altitudinē eſt cogitare deū: amare deū: ⁊ gratis amare ipm̄ adiutorē: ipm̄ coronatorem: poſtremo ipm̄ premiū deputare: nō aliud ab ipo q̄ꝫ ipm̄ expectare. Si amas: grat' amas. Si vere amas: ipſe ſit merces quē amas. g Et q̄d pfundū. Charitat'. i. poſſitis intelligere occultū di iudiciū: q̄re iſti dat: nō illi. De pfundo enī iudicioꝝ dei q̄ ſcrutari ⁊ ꝯtēplari nequim⁹ pcedit oē qd poſſum⁹. Qd poſſum video: vñ poſſū nō video: niſi q2 noui eē a deo. Quare aūt illi ⁊ nō illi det: multū ē a me: abyſſus ē ⁊ pfundū. Nūc ḡ ipa charitas in bonis opib⁹ exercet' ad ſubueniēdum alijs: ⁊ vſqꝫ ad inimicos porrigit'. ⁊ hec latitudo ē. Nūc lōganimitate aduerſa tolerat: ⁊ i eo qd veracit' tenuit pſeuerat. ⁊ h' longitudo ē. Hoc aūt totū ꝓpter adipiſcendā patriā et'nā facit: q̄ illi pmittit' i excelſo. ⁊ h' altitudo eſt. Exiſtit vero ex occulto illa charitas. ⁊ h' ē pfundū. Que ſit latitudo. Aug⁹. In opib⁹ charitat' q̄ extēdit' vſqꝫ ad inimicos diligēdo ſic' xp̄s: q̄ orauit p inimic': qd oñſuꝫ i cruce ſua fuit: q̄ i latū tēſa ē a dextera i ſiniſtrā: vbi man⁹ fixe p q̄s opa ſignt' q̄ i hilaritate decet eē. Et q̄ lōgitudo. Charitat': ꝙ ſcꝫ vſqꝫ ad (Iob. 13. a) finē duret. vñ: Cū dilexiſſet ſuos: i finē dilexit eos. Qd ſignatū ē p lōgitudinē cruc' a ſurſuꝫ vſqꝫ deorſū.

Et q̄ ſit ſublimitas. i. q̄ tēdat charitas. ſ. ad eternaꝫ btitudinē: q̄ notat' p partē cruc'. ſ. poſitā. Et q̄d ſit pfundū. Charitat': Qd totū portat vt pars cruc' in terra fixa in abdito q̄ nō videt'. i. miſcdia dei q̄ occulto dei iudicio puenit: p quā charitas i nobis ē longa: lata ⁊ alta. Vel pfundū charitat' ſūt eccl'iaſtica ſacrā: q̄ ſunt pfunda ⁊ iueſtigabilia: ⁊ ſunt fundamētū charitatis ſine q̄b⁹ non valet. Que ſit latitudo. Qd ſit myſteriū cruc'. Aug⁹. Sciendū q2 in his verbis figura ⁊ myſteriū crucis oñdit'. Qui enī q2 voluit mortu⁹ eſt: ⁊ quō voluit mortu⁹ eſt. Nō fruſtra ḡ mort'tale genus elegit: in q̄ latitudinis hui⁹ ⁊ longitudinis ⁊ alti(Mat. 16. d)tudis mgr' tibi exiſteret: q̄ dixerat: Tolle crucē tuā ⁊ ſeq̄re me. Tollit' crux: cū ſpū facta carnis mortificantur. Qdiu ḡ euacuat' corp⁹ pctī: q̄ꝫdiu exterior hō corrūpit': ⁊ interior renouatur de die in diē: temp⁹ eſt crucis. In cui⁹ ergo ptāte erat mori vel nō mori: ⁊ ſic vl' nō ſic mori. nō fruſtra crucē elegit: vbi te huic mūdo crucifigeret. Nā latitudo i cruce eſt trāſuerſum lignū vbi figunt' man⁹ qd ad bona opa ptinet: q2 ibi man⁹ extēdunt'. Lōgitudo ē ab ea pte ligni: que ab ipſo trāſuerſo ad terrā tēdit: et ab ipſo vſqꝫ ad terrā cōſpicua ē: ibi corpus crucifigit' et quodammō ſtat: que ſtatio pſeuerantiam ſignificat. Altitudo aūt in illo ligno ē quod ab eodē trāſu erſo ſurſum caput verſus eminet: per qd ſignat' ſupnoꝝ expectatio. Profundū vero eſt in ea parte ligni q̄ nō apparet q̄ fixa terre occultat'. Unde totū illud ſurgit: qd pfunditatē ſignificat gratuite gr̄e: in q̄ multoꝝ ingenia ꝯterunt' id veſtigare conātia.

Ambro. Ut poſſit' cōprehēdere. Que ſit latitudo ⁊c̄. Id eſt: imēſuꝫ ⁊ ineſtimabilē cognoſcere deū oīa excedentē maieſtate virtut' ſue. Cū aūt h' dicit: ſignat ꝙ ſicut i ſphera vbi hec oīa eq̄lia. i. q̄ ſit imēſitas dei: oīa excedens ⁊ implēs: nō i eis clauſa: ſed oīa intra ſe cōtinens poſt imēſitatē pr̄is. Uult etiā eos ſcire charitateꝫ xp̄i eſſe ſup ſciētias hoīm: ꝙ de⁹ hō: ꝙ iuſt⁹ p impijs morit' ⁊c̄. Ut impleamini: q2 tunc nihil deeſt xp̄iano: cū patrē ⁊ filiū ſic cognoſcit. Aliter nō eſt integra pfeſſio (Ro. 11. d) deitatis. Profundū. Voluntas dei: cuius cauſe non inueſtigant'. Vñ: O alti. di. ſa. ⁊ ſci. dei. Altitudo cōe nomē eſt excelſo ⁊ pfundo. Sed cū in excelſo dr̄: ſublimitatis eminentia cōmendatur. Cum autē in pfundo: difficultas inueſtigationis ⁊ cognitionis. h In omnē plenitudinē. Non vt ſint (plenus de⁹) ſicut q̄dam errantes voluerunt: ſed vt perfecte ſint pleni deo. i Vel: Potens eſt omnia facere. Scdm̄ virtutem que operatur: in qua ſunt quedam q̄ nemo peteret vel intelligeret vt deus homo p hoībus moreretur: ⁊ huiuſmodi alia.

¶ Obſecro.

¶ ad patrē flecto genua mea. ¶ copiam.
noīat': vt det vobis ſm̄ diuitias a
a ¶ maieſtatis ſue. b ¶ conſtantiā qua ſitis roborati in interiore hoīe q̄ ab hoſtib⁹ nō pōt attingi: ⁊ hoc p ſpm̄ ſctm̄. ¶ inde erit nō deficere.
glorie ſue virtutē corroborari p b
¶ ⁊ prius det.
ſpm̄ ei⁹ i interiori hoīe habitare
a ¶ ſunt enī aliq̄n fortes heretici in q̄bus xp̄s nō habitat. b ¶ vnde ſecuri de auxilio.
a **p fidē chriſtū in cordib⁹ veſtris** c
a ¶ ordo vt i charitate. b ¶ a ſilitu. arboꝝ. c ¶ a ſilitudine dom⁹: q2 in eis ſpūſſctūs inhabitat.
b **in charitate radicati et fundati:** d e
¶ pfecte intelligere. ¶ ſic oēs ſcti
c **vt poſſitis comprehēdere cū om** f
a ¶ quanta eſſe debet. b ¶ charitatis.
d **nibus ſanctis: que ſit latitudo ⁊** g h
a ¶ vbi ſtādo pſeuerat'. b ¶ vt de⁹ p̄miū. c ¶ occultum iudiciū quare illi dat: illi non.
e f g **longitudo: ſublimitas ⁊ profun-** i k
a ¶ poſſit' ex pte vt imitemini: q̄ ſupeminet ⁊ plene ſciri nō pt̄: vl' charitas ſcīe ſupeminet alij charitati: q2 q̄nto meli⁹ intelligit': tanto plus diligit'.
dum. Scire etiā ſupereminenteꝫ l m
a ¶ qua vos dilexit: ⁊ que veſtram ſuperat.
ſcientie charitatem chriſti: vt im- n
a ¶ p has ſcias. b ¶ eūdo. c ¶ h' futurū. p⁹ btitudi-
h **pleamini in omnē plenitudinem**
nis. a ¶ ego h' vobis oro: ei aūt ſit glīa q̄ pt̄ face-
i **dei. Ei autem qui potens eſt om** o
re. ¶ complere in nobis.
nia facere ſuperabundāter q̄ꝫ pe-
¶ q2 plus intelligim⁹ q̄ꝫ petam⁹.
timus aut intelligimus: ſm̄ vir- p
a ¶ pt̄ h' in vobis ſic' iā fecit in nobis apl'is. b ¶ ei ipſi ſoli nō homini qui nihil ex ſe.
tutē que operatur in nobis: ipſi q r
¶ p his que fecit in eccleſia ⁊ in chriſto.
gloria in eccleſia ⁊ in chriſto ieſu s
a ¶ omnia ſecula continentis.
in omnes generationes ſeculi ſeculorum amen. t

celo ⁊ in terra. nā ab ea qd eſt primum in aliq̄ genere cetera eſſe et noīari habēt. a Ut det vobis ſm̄ diuitias glorie ſue virtutē. ſ. patientie in aduerſis. ideo ſubdit': b Corroborari p ſpm̄ ei⁹ in teriori hoīe. licet enī in martyrib⁹ caro q̄ dr̄ hō exterior laceret': mens tñ que dicit' hō interior fortificat'. c Chriſtum. Hic ſcdō petit epheſijs augmētū noticie: ⁊ reſumatur illud qd predicit': Ut det vobis chriſtū habitare p fidē in cordib⁹ vr̄is nō ſolū firmit' adherēdo eis que ſunt fidei: ſed etiā pleni⁹ ⁊ clarius ea que ptinent ad articulos fidei cognoſcendo. d In charitate. Hic tertio petit eis augmētū charitatis: ⁊ p ꝯñs alioꝝ donoꝝ que charitati ꝯnectunt'. ideo dicit: In charitate radicati. q. d. hoc peto a deo vt ſit' firmiter i charitate radicati: ad modū arboris q̄ nō pōt euelli. e Et fundati. ad ſilitudinē ſtabilis edificij. f Ut poſſit' cōphēdere. nō ſoluꝫ ſpeculatiue ſed etiā practice. g Que ſit latitudo. ſcꝫ charitat' ad oēs etiā inimicos ſe extēdentis. h Et longitudo. ipſi⁹: q2 charitas facit patienter expectare p̄miū in lōginquū. i Sublimitas. q2 nō ſolum facit aſcēdere in deum: ſed etiam transformari quodāmodo i ipꝫ. k Et pfundū. ſ. humilitat' ⁊ ꝯdeſcēſiōis ad primū. vñ Paulus poſtq̄ꝫ fuit rapt⁹ ad tertiū celū p charitatē: ſic ad primū deſcēdebat ꝙ etiā de actu mr̄imoniali ordinabat. d. Uxori vir debitum reddat: ⁊ ſilr' vxor viro. j. Cor. vij. l Scire etiam ⁊c̄. ordinet' ſic lr̄a: Scire etiā charitatē xp̄i. i. p quā vnimur xp̄o. n Supeminentem ſcīe. i. noticie quā habem⁹ de ipo. vbi enī ſcīa for' ſtat dilectio intrat. ꝓpter qd. j. Cor. xiij. dr̄: Maior aūt hoꝝ ē charitas. n Ut impleamini in oēm plenitudinē dei. i. vt impleamini donis ⁊ chariſmatib⁹ q̄ donantur a deo cū charitate. o Ei aūt. Hic ꝯñr apl's attribuit deo totū a q̄ eſt omne bonū. ⁊ ptꝫ lr̄a vſqꝫ ibi: p Scdm̄ virtutē. ſ. diuinā. q Que opat' i nobis. q2 virt⁹ p̄me cauſe operat' in oīb⁹ ſecūdis agētib⁹. r Ipſi glīa. i. laus. s In eccleſia ⁊ in chriſto ieſu. ſcꝫ congregata. t In omnes generationes ſeculi ⁊c̄. id eſt eternaliter: quia eius gloria maxīe relucet in eccleſia triumphante. de qua dr̄ Pſ. lxxxiij. Beati qui habitāt in domo tua dñe: in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te.

In ca. iij.

In ca.iij.vbi dr̄ i poſtil. Que ſit latitudo.ſ.charitatis.
Additio. In h qd̄ dr̄: Que ſit latitudo ſm Glo.non
ſolū intelligit̄ q charitas de ſeviſq; ad ini/
micos extēdit̄:ſ etiā cū hilaritate bn̄ opari:qr q̄ triſtis dat p/
dit qd̄ dat. In h aūt qd̄ dicit: Que ſit longitudo intelligit̄ p/
ſeuerādi longanimitas:vbi quodāmodo ſtādo pſeuerat̄. In
hoc qd̄ dicit̄:Sublimitas intelligit̄ q ſurſum dirigat̄ vt de⁹
in premiū ſpectet̄.nā ſi bene operaris etiā vſq; ad inimicos ꝛ
hilariter tribuis:ſed oīa hec ſi ꝓpter mercedē eternā nō fac̄:al
titudinē nō habes. Per ꝓfundū charitat̄ intelligit̄ occultuʒ
dei iudiciū cauſe quare iſti dat ꝛ nō illi.de ꝓfundo enī iudicio
rū dei ſūt q̄ ſcrutari ɔtēplariq; neq̄n⁹:abyſſus ei ē ꝛ ꝓfundū.

Glo.ordi.

a Obſecro. Ca. IIII
Hactenꝰ oñdit gr̄e attri
buenda. hinc de mori/
bus monet. pri⁹ omēs cōiter:
poſt p ſingulos ordines.
b Sʒ in charitate. Aug⁹.ad
eudoxiū. Ipa ē enī actio recti
itineris:q̄ oculos ſemp hʒ ad
deum. Talis actio nec frangit̄
negocio:nec turbulēta eſt:nec
marcida: nec audax: nec fu/
gax:nec preceps:nec iacens.
c In vinculo pacis.i.pacem
ſeruātes. Hec aūt pax ē:ſi bo/
na noſtra inuicē diligamus:ſi
peccata q̄ ſine dāno tritici:aut
cū ſpe ſalut̄ corrigendoꝝ era/
dicari nō poſſunt vſq; ad meſ/
ſem vltimam toleramus.
d Unū corpus. Debet̄ ſua/
re vnitatē:ita q ſitis vnū cor/
pus ſubſeruiēdo ꝓximo:ꝛ vn⁹
ſpūs cū deo ideʒ volendo:vel
vn⁹ ſpūs cū fratrib⁹:cū quib⁹
idē velle ꝛ idē nolle debet̄:vl̄
ita debetis ſuare vnitatē ſpiri
tus:qr vnuʒ corp⁹ debetis eſſe
multoꝝ adunatiōe mēbroruʒ:
ꝛ poteſtis:qr vnus ſpūs habi
tat in vobis. Unuʒ corpus.
Aug⁹. Propter ſocietatē quā
ſpūſanct⁹ facit nō ſine pr̄e ꝛ fi
lio. Eccl̄ia vtiq; accepit h do/
nuʒ:vt in ſpūſctō fiat remiſſio
pctōꝝ:quā remiſſionē ꝛ ſi tri/
nitas faciat: ꝓprie tn̄ ad ſpiri/
tūſctm̄ intelligit̄ ptinere. Ipſe
eſt enī ſpūs adoptiōis filiorū.
Ipe eſt pr̄is ꝛ filij amor ꝛ con
nexio.ad ipm ergo ptinet ſoci
etas q̄ efficimur vnum corpus
vnici filij dei. Sicut enī vnum
corp⁹ hois mult̄ ɔſtat mēbr̄:
ꝛ vegetat oīa mēbra vna anīa
faciens in oculo vt videat:in
aure vt audiat:ꝛ ſic in ceter̄.

† 95.di.c. eſto.1.q.1. hi qui.er.c. hāc regulā De cōſe.di. 4.c.cū ita/ q̄z.

ſ qr dꝰ pt oīa facere vl̄ vt ei ſit a vo
† Obſecro itaq; Ca. IIII
bis glīa. a ſ cui cōpatiēdū ē. b ſ p
vos ego vinctus in dō/
pter dn̄m. a ſ de bono i meli⁹:vt cōueniat mee p/
mino:vt digne ābulet̄ vocatio/
dicatiōi ābulatio vr̄a. ſ ita.ſ. ſ interiori ꝛ exteri
ne qua vocati eſtis. Cū omni hu
ori. ſ vt tractabiles ſitis. ſ aduerſorū.
militate ꝛ māſuetudine. Cum pa
a ſ ſi a frē orit̄ moleſtia.vl̄: Alter alte.onera por
tiētia ſupportātes inuicē in cha/
tate. a ſ nō ficte:vel p terreno aliq̄. b ſ ſtudio/
ſi:cauti:attēti. c ſ vt ſacroſctm̄. d ſ qd̄ vnū cor
ritāte. Sollicitj ſeruare vnitātem
pus ſitis opere ſpūſancti:vel vnitatē eccleſiaſti/
cam quā facit ſpūſctūs. a ſ degentes. ſ qr pax
iſta eſt nutrimentū ſpiritualis vnitatis. b ſ ſub
miniſtratione. ſ ſubueniendo proximo.
ſpūs i vinculo pac̄. † Unū corp⁹
a ſ voluntate. ſ quo viuit corpus. b ſ eſſe debe
tis:ſicut ad idem vocati.
ēt vnus ſpūs:ſicut vocati eſtis i
a ſ ad vnā rē ſperatā.q̄ eſt effectus vocationis.
ſ eſt nobis.
vnā ſpe vocatiōis vr̄e † Un⁹ dn̄s:
ſ de deo. ſ equale a q̄cūq;:nec poteſt iterari.
vna fides:vnū baptiſma. Unus
a ſ pater. b ſ quē nō poteſtis declina/
re. ſ qr nulli debet qd̄ ē ꝛ oēs creaturas excellit.
de⁹ ꝛ pater omniū:qui ſup oēs ē:
a ſ filius:per quē reparatorem omnia opa noſtra
ſunt. b ſ ſpūſanctus eſt. c ſ fidelibus p gratiā
ꝛ in omnibus creaturis p eſſentiā.vnde:Spirit⁹
domini repleuit orbem terrarum.
ꝛ p omnia:ꝛ in omnibus nobis.
ſ ne vnitas tollat ſubiectionē:ſubdit diuerſa eſſe
dona qd̄ nō ē cōtrariū predicte vnitati.
† Unicuiq; auteʒ noſtrum data ē
ſ gratuitū donū:ſm q dator xp̄s mēſurauit:alij
hoc:alij illud:xp̄o vero ſoli datur ſpūs ſine menſu
ra:ſed oībus alijs non ſine menſura.
gratia ſm menſurā donationis

Nico.de lyra

a Obſecro itaq; vos. Poſtq; Ca. IIII
Apoſtolus induxit Epheſios ad gr̄a/ † 1.Co.7.b
rūactionē ꝛ effudit ꝓ eis orationeʒ.hic
ɔſiter informat eos in morib⁹.ꝛ p̄mo generali
ter.ſcd̄o q̄ʒtū ad aliq̄s ſtat⁹ ſpecialit̄.ibi:Mu/
lieres.poſt mediū ſequētis ca.tertio reuertit̄
ad inſtruendū cōiter.ibi:De cetero frēs.circa
mediū.vj.ca. Circa primum inſtruit generalit̄
primo verbo.ſcd̄o ſaluatoris exemplo.in prin
cipio ſequētis ca. Circa primū ſciendū q hu/
militas eſt fundamentū ſpūalis edificij ꝓpter
qd̄ p̄mo fundamentū iſtud collocat.ſcd̄o ſup/
edificat.ibi:Sollicitj ſeruare. Igit̄ primo in/
ſtruit eos de humilitate ꝛ quibuſdā alijs vir/
tutibus ſibi ꝓpinquis.d. Obſecro itaq; vos:
ego vinctus in carcere. b In dn̄o.i.ꝓpter
dn̄m:vt dictum eſt.ſ. c Ut digne ambule/
tis.ꝓcedendo de virtute in virtutē. d Uo/
catione qua vocati eſtis.ad fidē catholicaʒ q̄ †
requirit vitā virtuoſam. e Cū omi humili/ Ro.12.b
tate.ſ.interiori q̄ʒtū ad mentē:ꝛ exteriori q̄ʒtū 1.Co.12.b
ad conuerſationē.ꝛ quoniam humilitas facit
hominē reſilire in ꝓpriam paruitatem.habet
manſuetudinē annexam que reprimit motus
ire.ideo ſubdit̄:Et māſuetudine.repreſſio aūt
ire īducit ad patient̄ tolerādū mala illata.id
ſbdit̄: f Cum patientia ſupportātes inui/
cem.mutuos defectus ꝛ labores. g In cha
ritate.ſcʒ chriſti:ꝛ nō intuitu temporalis com
modi. h Sollicitj. Hic ɔſequēter apoſto/
lus Epheſios inſtruit de edificio virtutū ſup
fundamentū humilitatis collocando.et quia
quanto bonuʒ eſt cōmunius:tanto diuinius.
ideo primo eos inducit ad ſeruandā eccl̄iaſti/
cam vnitatē.ſecundo ad habendū morum ho
neſtatē.ibi:Hoc ergo. Prima in tres:qr p̄mo
facit ꝓpoſitum.ſecundo ad hoc inducit exem/
plū.ibi:Unus dn̄s.tertio declarat quoddam
dictū.ibi.Unicuiq;. Circa primū dicit: Solli/ †
citj.ſupple ſitis. i Seruare vnitatē ſpirit⁹: 2.Co.10.d
id eſt vnitatem eccleſie quam facit ſpirituſſan/
ctus:ꝛ p oppoſitum eius ſciſma facit diabol⁹.
k In vinculo pacis.ſicut enim vinculuʒ cor/
porale vnit ligata intra ipſum:ſic pax ꝛ tran/
quillitas ſeruant vnitatem credentium.
l Unum corpus.ſcʒ ſitis:quod eſt corp⁹ chri

Ita ſpūſctūs mēbra corpis xp̄i qd̄ eſt eccl̄ia cōtinet ꝛ
vegetat. Et ſicut hūani corpis mēbrū p̄ciſum formā q̄
dē q̄ cognoſcit̄ retinet:ſed nequaq; ſpūs ſequit̄:q̄ p̄/
ter vnitatē viuat. Sic q̄cūq; a p̄dicte pacis vnitate di
uiſus eſt:ſacr̄m q̄dē tanq; formā retinet:ſʒ ſpū preter
vnitatē nō viuit. Fruſtra ergo foris de forma gloriat̄:
niſi intus ſpū veget̄. Hi in q̄s primū venit linguis om
niū ſunt locuti:qr per linguas cōſociatio fit hūani ge
neris:ꝛ ſic in omnib⁹ gentib⁹ futura mēbroruʒ chriſti
ſocietas figurat̄. Ille habet ſpm̄ qui in vnitate eccl̄ie
ɔſiſtit:qui loquit̄ linguis omniū. e Unus dn̄s. De
betis ſeruare vnitatē:qr nobis eſt vn⁹ dn̄s:non tres:
p quoꝝ diuerſis volūtatib⁹ vos oporteat diſcordare.
Et idē iubemini credere:ꝛ eodeʒ modo opari. Et vob
eſt vn⁹ de⁹ creator oīm:ꝛ pr̄ ꝓcurādo:ꝛ id nemo pōt
ſe alteri p̄ferre. Qui de⁹ ē ſup oēs.i.p̄cellit oīb⁹ crea/
turis cui⁹ dignitas vos inuitet. Et p oīa diffuſus:qr
vbiq;.ꝛ id timēdus:cū nuſq; poſſit euitari. Et in oīb⁹
nobis p gr̄am:q̄ vnitatē ſeruam⁹. Et ſic nō ſingularit̄
de vna pſona:ſed cōiter de oīb⁹.i.de trinitate hoc ac/
cipitur. f Una fides. Non numero ſed genere:qr
ſil̄is in omīb⁹. Alia ſūt ea q̄ credunt̄: aliud fides q̄
credit̄. Illa q̄ppe ſūt i reb⁹ q̄ vl̄ eē vl̄ fuiſſe vl̄ futura eē
credunt̄. Hec āt i aīo credēt̄ ē ei tm̄ ɔſpicua cui⁹ eſt.
Propter qd̄

ſti myſticum. m Et vnus ſpirit⁹:id eſt vnius voluntatis operan/
di bonum. n Sicut vocati eſtis in vna ſpe.beatitudinis eterne.
o Uocationis veſtre.ſcilicet ad fidem catholicam.per quam habe/
tis vitam eternam. p Unus dominus. Hic ad propoſitum indu/
cit exemplum de vnitate domini:fidei ꝛ baptiſmi vt maḡ moueat ad
ſeruandum eccleſiaſticam vnitatem.d. Unus dominus:cui ſeruitis.
ꝛ ideo ſciſma non prouenit niſi ex pluralitate dominorum contraria
volentium. q Una fides.quia licet ſint articuli multi in fide ca/
tholica:tamen omnes innituntur veritati diuine propter quā eis aſ/
ſentimus que eſt vna. r Unum baptiſma.licet enim ſint multi mi
niſtri baptiçantes exterius:tamen vnus eſt qui baptiçat interius.ſci/
licet chriſtus:Ioh.j. Hic eſt qui baptiçat. s Unus deus et pater
omniū.per creationē. t Qui ſup omnes.creaturas per excellen/
tiam. v Et per omnia.per generalem rerum gubernationem.
x Et in omnibus nobis.ſcilicet fidelibus in quib⁹ eſt ſpecialiter per
gratiam. y Unicuiq;. Hic declarat quoddā dictū.ſ. qualiter om
nes fideles ſint vnū corpus xp̄i myſticū. Et diuidit̄ in duas:quia pri
mo declarat hui⁹ corporis diſtinctionē membroꝝ.ſcd̄o cōnexionē eo/
rū.ibi:Ueritatē. Prima adhuc in tres:quia p̄mo ponit̄ dicta diſtin/
ctio.ſcd̄o diſtinctionis cōditio.ibi:Et ipſe dedit.tertio eius duratio.
ibi:Donec. Circa primū dicit apl̄s:Unicuiq; noſtrū.ſcʒ xp̄i fideliuʒ.
z Data eſt gratia ſm menſurā donationis chriſti.i.ꝓut voluit da/
re ꝛ plus ꝛ minus ſm ordinē diſpoſitionis ſue.chriſto enim datus eſt
ſpirit⁹ non ſm menſuram:Ioh.iij.ceteris aūt datur in menſura.
Propter qd̄

a Propter qꝺ dicit. Ad ꝓbādū ꝙ xp̄s hō dat diuerſa dona: dicit ſpūſſctūs in pſal. vere xp̄s ſm hūanitatē dat. nā ꝓpħa dicit: ꝙ aſcēdens dedit: ⁊ aſcēdere dixit reſpectu deſcēſiōis. ⁊ ita innuit ꝙ ⁊ deſcēdēs dedit. Et ꝯſtat ꝙ ſm hūanitatē xp̄s deſcēdit ⁊ aſcendit. ğ ſm hūanitatē dedit: qꝛ ſm deitatez q̄ vbiqꝫ eſt: nec deſcēdit nec aſcēdit. Sꝫ ſm aīaz ad inferos deſcēdit. ſm corpꝰ ⁊ anīam ad celos aſcēdit. Uel ita aſcēdēs qꝺ ē ſm hūanitatē dedit. Sed q̇d ē ꝙ hūanitaſ aſcēdit. i. quō hūanitas poterat aſcēdere: niſi qꝛ deitas ꝑmū deſcendit in ꝑtes terre q̄ ſūt aere inferioꝛes: vt hūane nature vniret. Et quia dixerat hūanitas aſcēdit: deitas aſcēdit: ne iō videretur duo. Subdit: Qui deſcēdit. i. deitas: ⁊ q̇ aſcendit ſuꝑ celos. i. hūanitas: ipē eſt vna ⁊ eadē pſona: vt ipleret oīa donis ſuis: ⁊ ita impleuit ꝙ ipē dedit quoſdā apl̄os: q̇ſdam ꝓpħas ⁊c̄. Ecce quō alij plus: alij minꝰ dedit. Hoībꝰ ad menſurā dat: ipē nō ad mēſurā accepit.

b Captiuā du. ca. i. eos q̇s diabolꝰ captiuauerat a paradiſo: ⁊ ꝓprios mūdi ⁊ inferni fecerat. Iteruꝫ captiuos fecit xp̄s dū ad celū reducuntur. Augꝰ. Dedit dona hoībꝰ. Apl̄ica auctoritate

Ps. 67. loq̄r. In pſal. ita legit̄. Accepiſti dona in hoībꝰ. Sic enī plures codices habēt ⁊ maxime greci ⁊ ex hebꝛeo ſic interpretatū habemꝰ. Dona aūt dixit apl̄us ſic̄ ꝓpħa: nō donū. Sed cū ꝓpħa dixerit: Accepiſti do. ī hoībꝰ: Paulus apl̄ica auctoꝛitate maluit dicere: dedit dona hoībꝰ. Ut ex vtroqꝫ ꝟbo vno ꝓphetico: altero apl̄ico: qꝛ ī vtroqꝫ ē dīni ſmonis auctas ſenſus plēiſſimꝰ redderet̄. Utrū qꝫ ei verꝝ ē: ⁊ qꝛ dedit hoībꝰ: ⁊ qꝛ accepit homībꝰ. Dedit hoībꝰ tanq̄ꝫ caput ⁊ mēbꝛis ſuis. Accepit in hoībꝰ idē ipē vtiqꝫ in mēbꝛis ſuis. Ipē ğ xp̄s ⁊ dedit de celo ⁊ accepit ī t̄ra. Dedit: qꝛ deꝰ cū pr̄e. ſm qꝺ dat accepit. ꝓpħa dicit: accepit: quia ipē cū ſuis eſt in eccleſia in q̄ accipit: hoc eſt in hoībus accipe. Donū eſt ſpiritus. Sed pluraliter dona: qꝛ ꝑ ſpiritū quibuſqꝫ ꝓpꝛia: nō ſingulis omīa: vt vna anīa omībus ī mēbꝛis agit omnia. c Prophetas. Ambꝛo. In nouo teſtamēto ꝓphete dicunt̄ explanatores ſcripturarū: tamē fuerūt quidaꝫ in pꝛimoꝛdio fidei futura p̄dicentes: ſicut Agabus ſeptemqꝫ filie philippi.

d Euāgeliſtas. Qui ⁊ diacōi: qꝛ ⁊ ſi n̄ ſacerdotes: tn̄ euāgeliçare pn̄t. e In opus miniſterij. Hos oēs dedit ī opus miniſterij: vt quiſqꝫ plene poſſit facere opus mīſtratiōis ſibi credite. Si enī vnꝰ hr̄et oīa nō ꝑfecte ageret ſingula. ⁊ hoc: f Ad ꝯſūmationem. i. vt eos ꝯſūmaret q̇ iā ſancti. g Et in edificatiōe. i. vt eos edificēt in corpꝰ chꝛiſti: q̇ adhuc ſunt alieni. h Donec. i. in die iudicij. i Om̄es. q̇ ſumus in vna ⁊ non diſcrepante fide: ⁊ in vna ⁊ non differenti agnitione filij dei: vel in ꝟtutibꝰ q̇bꝰ agnoſcit̄ filꝰ dei in nob̄: vel q̇bꝰ agnoſcemꝰ eū in futuro. k Occurramꝰ. nobis inuicem de diuerſis mūdi partibꝰ: vel ip̄i xp̄o: q̄ſi deſiderio currētes ad gaudiū. l In virū ꝑfec. Ut vnuſq̇ſqꝫ ſit vir ꝑfectus: ⁊ hn̄s eandē etatē q̄ eſt mēſura ⁊ meta etat̄ vltra quā nō accreſcit aliq̇d naturalit̄ hoī: in q̄ etate xp̄s habuit plenitudinē annoꝝ ⁊ corpis: in q̄ de h̄ mūdo trāſiuit. Oēs enī in eadē reſurgēt: in q̄ xp̄s moꝛtuꝰ eſt ⁊ reſurrexit: cuiuſcūqꝫ etatis moꝛtui fuerint. Ut in virū ꝑfectū: vt qꝺ caput ⁊ mēbꝛa: oēs ſimꝰ vnꝰ ꝑfectus vir: cui nihil deſit: ⁊ nihil poſt agendū ſit. Perfectꝰ vir. qꝛ erit menſura ⁊ meta etatis. Meta vt poſt nihil addat̄ numero vel viribus. Menſura: qꝛ erit plenꝰ xp̄s: oēs hn̄s: q̇ modo ꝑ ſingulos creſcit: ⁊ om̄es in eo īmoꝛtales ⁊ beati cū eo: ⁊ tūc nō erit neceſſaria pꝛelatio. m In mēſurā etatis. Augꝰ. Nō ait menſuraꝫ corpis vel ſtature: qꝛ vnuſq̇ſqꝫ recipiet ſuā menſurā: quā vl̄ habuit in iuuētute: etiā ſi ſenex obijt: vel fuerat habiturꝰ: ſi an̄ eſt defunctꝰ. Etas vero erit illa ad quā ꝑuenit xp̄s. i. iuuenilis vt

☞ circa

ſ propheta.

a chꝛiſti. Propter quod dicit† Aſcē a b
a ſ loco ⁊ dignitate. b ſ ecce felix captiuitas captiuitati: quia ſubiugati ſub leue iugum miſſi liberati a peccato ſerui facti iuſticie.
b dens in altuꝫ captiuam duxit ca c
ſ ſpiritū. ſ rationabilibus.
ptiuitatem: dedit dona hoībus. d e
a ſ dixit ꝓpheta aſcendens: ſed q̇d eſt hoc: niſi qꝛ prius deſcēdit: reſpectu cuiꝰ dixit: Aſcendit.
† Qꝛ aūt aſcendit quid eſt: niſi qꝛ f g
a ſ .i. ad inferos: cuius ꝓbatio premiſſa eſt: qꝛ duxit captiuitatē quā inde traxit.
⁊ deſcendit pꝛimuꝫ in inferioꝛes h
a ſ q̄ qꝛ ita innuūt ꝟba ꝓpħe idē ē ⁊ q̇ deſcēdit ⁊ aſcēdit vt ipleret oīa donis vel oīa de ſe pꝛedicta.
partes terre: Qui deſcendit ipſe i
eſt qui ⁊ aſcendit ſuper omnes ce k
los: vt adipleret omnia.† Et ipſe l m
a ſ vicarios pꝛedicationis ſue.
dedit quoſdaꝫ quidē apoſtolos: n
ſ de futuris: vel ſcripturarum interpꝛetes. ſ vt Agabus.
c quoſdā autem pꝛophetas: alios o
a ſ vt. vij. diacones ſub apl̄is. ſ vt marcꝰ: lucas.
d vero euāgeliſtas: alios autez pa p
ſ vt epiſcopos: q̇ verbo ⁊ exēplo docere debēt: et iō cōiūxit paſtoꝛes ⁊ doctoꝛes. paſtoꝛ enī nō eſt niſi habeat doctrinā: qua gregem paſcat.
ſtoꝛes ⁊ doctoꝛes ad conſūmati q r
e f onem ſanctoꝛum in opus miniſterij
g ſterij in edificationem coꝛpoꝛis s
a ſ tamdiu durabit hec pꝛelatio: donec occur. nō poſt: ⁊ ideo non eſt grauiter ferenda.
h i chꝛiſti: donec occurramus om̄es t
k in vnitatem fidei ⁊ agnitiōis filij
a ſ non ſexu ſed ꝑfectione virtutis. hic enim paruuli ſumus viribus coꝛpoꝛis ⁊ animi.
l m dei in virum perfectū: in menſu v
ram etatis plenitudinis chꝛiſti:
a ſ vſqꝫ ad illud: hos miniſtros dedit: vt iā ſicut olim nō ſimus ⁊c̄. ſ dedit dico hos pꝛelatos.
b ſ ſenſu. c ſ titubantes noſtra debilitate.
† vt iam nō ſimus paruuli fluctu x

a Propter qꝺ dicit. ſcriptura Pſal. lxvij. b Aſcēdēs in altū. ſ. xp̄s in ſua aſcenſiōe: c Captiuaꝫ duxit cap. i. pr̄es q̇ ꝑꝛiꝰ tenebant̄ in limbo: q̇ dicūt̄ hic captiua captiuitas: ſic̄ frequenter in ſacra ſcriptura fit talis reduplicatio. vt cū dꝛ: vita viuet: moꝛte moꝛietur: ⁊ ꝯſilia ad maioꝛez exp̄ſſionem.

d Dedit dona. ſpūſſcti. e Hominibꝰ. in die pentecoſtes viſibilit̄ ⁊ q̇tidie inuiſibilit̄. Pſal. lxvij. dꝛ ꝙ accepit dona ī hoībꝰ: ⁊ ē eadē ſnīa. Ac- † Ps. 67.
cepit enī dona a deo pr̄e hoībus diſtribuēda: ſic̄ expoſitū fuit ibidē. q̇c q̇d enī hꝫ filꝰ hꝫ a deo pr̄e: cuiꝰ dona ꝑueniūt ꝑ filiū incarnatū mediatoꝛē dei ⁊ hoīm. Et ꝯn̄r declarat modū aſcēſus. dicēs: f Qꝛ aūt aſcendit q̇d eſt: id eſt q̄lit̄ eſt intelligēdū. g Niſi qꝛ ⁊ deſcēdit pꝛimum. in ſua moꝛte. h In iſe. par. t̄re. ſ. ad limbū patrū in īferno: q̇ dꝛ eſſe ſub t̄ra. † Ioh. 3. b
Uel aliter: Niſi qꝛ ⁊ deſcēdit ꝑmū. in ſua incarnatiōe: In iferioꝛes partes terre. i. in ꝑtes huiꝰ t̄re: q̄ ſunt inferioꝛes reſpectu aliaꝝ partiū mūdi. i Qui deſcēdit ipē ē. idē in ꝑſona. k Qui ⁊ aſcēdit ſuꝑ oēs celos. aſcēdere vel deſcēdere xp̄o nō ꝯueniunt ꝓpꝛie ſm deitatē: q̄ de neceſſitate pꝛeſens eſt vbiqꝫ: ſꝫ ſm hūanā naturaz dꝛ hic aſcēdiſſe ſuꝑ oēs celos. non ſic̄ intelligēdo ꝙ aſcēderit totalit̄ ſuper celū empyreuꝫ: vbi nullꝰ eſt locꝰ nec creatura aliq̄: ſꝫ ſic ītelligēdo ꝙ aſcēderit ad dignioꝛē partez empyrei celi. qꝺ eſt locꝰ btōꝝ ⁊ celū ſupꝛemū.
† De here. cū ex in iuncto c. ſic̄ i vno. 1. Co. 12. d
l Ut adimpleret oīa. q̄ de eo ꝑ pꝛophetas erāt ſcripta: q̇ nō ſolū ꝓphetauerūt de eiꝰ incarnatiōe: moꝛte: reſurrectione: ſꝫ etiā de eiꝰ aſcenſione. m Et ipē. Hic ꝯn̄r ponit̄ dicte diſtinctionis ꝯditio: ſicut enī diuerſis mēbꝛis eccleſie data eſt ad mēſuram gr̄a plus ⁊ minꝰ: ita ꝯſtituta ſunt in diuerſis gradibꝰ ⁊ officijs: ſic̄ in coꝛpoꝛe naturali diſtincta mēbꝛa hn̄t diſtincta officia. ⁊ hoc eſt qꝺ dꝛ: Et ipē dedit quoſdā quidē apl̄os. ſ. duodecim ad oꝛdinandū eccl̄iam ⁊ regendū. n Quoſdā aūt ꝓpħas. ad futura p̄dicēdū. vt ꝑtꝫ Act̄. xj. ⁊. xiij. o Alios vero euāgeliſtas. ſ. q̄ttuoꝛ ad euangeliū ſcribendū. p Alios aūt paſtoꝛes. ad curā animarū. q Et doctoꝛes. ad infoꝛmanduꝫ in moꝛibꝰ populuꝫ: ⁊ hoc ex officio ſibi iniuncto: ſiue ex cōmiſſione. r Ad ꝯſummationē ſanctoꝝ: id eſt ꝑfectionem fidelium in moꝛibus ⁊ fide. s In edificationē coꝛpoꝛis chꝛiſti. ſ. myſtici: quod eſt eccleſia: in qua apoſtol̄ ſuccedunt epiſcopi. ꝓphetis autem habentes gratiam ſcripturarū ſanctarū obſcura interpꝛetandi. euangeliſtis archidiaconi ⁊ diaconi. paſtoꝛibus ꝑ quos intelliguntur ſeptuaginta diſcipuli: ſacerdotes curati. doctoꝛibus autem quicunqꝫ exercentes debite actū docendi ſeu p̄dicandi. t Donec. Hic conſequēter oſtenditur dicte diſtinctionis duratio vſqꝫ ſcilicet ad iudiciū. tunc enim terminabitur tempꝰ merendi: ⁊ ꝑ ꝯſequens pꝛomotio inferioꝛum ꝑ ſuperioꝛes ad bonum: ⁊ ſic ceſſabunt hec officia. ⁊ hoc eſt quod dicit̄: Donec ⁊c̄. id eſt dicta officia exercebuntur in eccleſia militāte. Donec occurramus omnes in vnitatem fidei ⁊c̄. id eſt qui ſumus vniti in fide ⁊ cognitione chꝛiſti. v In virum perfectum: id eſt occurramus chꝛiſto venienti ad iudiciuꝫ: qui eſt vir omnino perfectus. x In menſurā etatis plenitudinis chꝛiſti. Omnes enim reſurgent in etate. xxxiij. annoꝛum: que eſt etas plena ⁊ perfecta: ⁊ in qua chꝛiſtus paſſus fuit. y Ut iam non ſimus paruuli. nunc enim variant̄ homines ſm diuerſas cogitationes ⁊ actiones: ⁊ frequēter decipiunt̄ et in erroꝛem ducuntur per maloꝝ perſuaſiones: que tunc ceſſabunt. vnde ſubditur: Et circūferamur omni vento ⁊c̄.
† 12. di. c. de his.

 ☞ Ueritatem

B circa. xxx. annos. Nō eſt aūt fas di/
cere qḋ in reſurrectione accedat cor/
pori magnitudo quā nō habuit: nec
maiora in corpora redigenda ſūt ad
modū diſici corpis. Periret enī mul
tū de eis: cū nec capill⁹ peritur⁹ ſit.
Nihil enim detractuꝫ quolibet mo/
D do de corpore humano periturū eſt.
Ita enim modificabitur illa in vno/
quoqꝫ materies: vt aliq̇d ex eo non
pereat. Et qḋ alicui defuerit: ille ſup
pleat q̇ de nihilo fecit qḋ voluit. Et
ſi q̇d in parte aliq̄ enormiter abūda/
uit: p totū ſpargeret̃. Indecoꝝ q̇ppe
nihil ibi erit. Sed q̇cq̇d futurū eſt h̄
decebit. reſurgent igit̃ corpe mortuo
rum ſine vlla deformitate. Neqꝫ illa
terrena materies q̄ diſcedente anīa
fit cadauer: ita reſurrectiōe reparabi
tur: vt ea q̄ dilabunt̃ q̄buis ad corp⁹
redeant vnde dilapſa ſūt: ad eaſdem
q̇ꝫ corpis ptes vbi fuerūt redire: ne
ceſſe eſt: alioq̇n capillis ⁊ vnguibus
īmoderata et indecens magnitudo
redderet̃. a Chriſt⁹. Auct⁹ dr:
Et in veteri teſtamēto reges vngebā
tur. b Hoc igit̃ dico. Admonet
vt caueāt a ꝯſuetudine antiq̄ gentili/
tatis. Q. Quia deus tot auxilia ad
cuſtodiā dedit vnitat̃. ⁊ qr creſcere
poteſt̃ ⁊ ei occurret̃. ḡ dico: nō obſe
cro: vt pri⁹. c Obſcuratū. Non
parū: ⁊ iō min⁹ miruꝫ q̄ꝫ de vobis q̇
eſtis illumīati ⁊ ſpem habetis vite.
d A vita dei. Aug⁹. Due ſūt vite.
vna corpis: altera aīe. Et ſic vita cor
poris ē aīa: ſic aīe vita ē de⁹. Et quō
ſi aīa deſerat morit̃ corp⁹: ſic aīa mo
rit̃ ſi deſerat de⁹. Aīa recedēs a luce
E iuſticie q̄to magis q̄rit qḋ inueniat
ꝯtra iuſticiā: tāto plus repellit̃ a lu/
mine veritat̃ ⁊ in tenebroſis demer
gitur. e Deſperātes. Uel indo/
loriȷ̄ qḋ ex greco trahit̃. i. de pctō nō
dolētes. f Sicut veritas ē ī xp̄o
ieſu. Hoc iō dicit: qr ſūt q̇dā in eccl'ia
q̇ ſub noīe xp̄i nō ſequunt̃ veritateꝫ
quā chriſt⁹ docuit. g Deponite.
Nō iubet vt corp⁹ deponat̃: ſ; vt vi/
ta in melius mutet̃. Amb. Hō enī
interior ſi vitia p̄ſtina ſeq̇tur: vetus
dr. Si aūt in nouitate vite ambulat:
alien⁹ a ſeculari errore nouus dicit̃.
Eo igit̃ corrūpit̃ q̇ veteraſcit. Iō ait:
Deponite vos. i. vetuſtatē: q̄ hō inte
rior fit vetus ⁊ corrumpit̃. h Ue
terē hoīem. Nōnulli putāt q̄ vetus
hō corpus ſit: ⁊ nou⁹ aīa. Sed corp⁹
exterior hō eſt: aīa interior: ⁊ in inte/
riori agit̃ hec vetuſtas ⁊ nouitas.
i Spū mētis. Aug⁹. de tri. Nō ibi
duas res intelligi voluit: q̄ſi aliud ſi
mens: aliud ſpūs mēt̃. S; qr mens
ſpūs ē. Sic̃ dictū ē. In expoliatione
† corpis carnis. i. carnis q̇ corpus eſt.
De cōſe. di. 4. c. 1. Spū mēt̃. Aug⁹. ſup Gen̄. Mēs
vel rō vl' intelligentia imago dei ē: q̄
p̄eſt hō ceteris: q̇ creat⁹ in agnitione
dei poſtq̄ꝫ pctō deſipuit: ī eadē reno
uat̃ vt icipiat illa imago ab illo re/
formari a q̇ formata eſt. k Qui
ſm deū. Cōcept⁹ ē enim ī vtero vir/
ginali ope ſpūſſcti de ſemine mulier̃
ſine ſemine viri. h̄ nouū fuit. vn̄ Hie/
Hie. 31. d re. Nouū faciet dn̄s ſup t̃rā. Muli/
er circūdabit virū ī gremio vteri ſui.
Ul' Scd̄ꝫ deū. i. ad imaginē dī creat⁹
ī iuſticia ⁊ ſctītate q̄ peccādo pdidit.
Propter qḋ

a ſ ⁊ nō circūferamur alio vrgente. b ſ doctrina
prauorū eſt quaſi ventus tempeſtatis. c ſ facte.
antes: ⁊ circūferāmur ōī vēto dō/
a ſ p qua cecati ſunt. ſ facte. b ſ p hoīes malici
oſos in ſe ⁊ ad ſimpliciū deceptionē aſtutos.
ctrine in neq̄uitia hoīm in aſtūtia
a ſ vt ſub pretextu veritatis magis decipiat tra/
hens ad errorē. b ſ nō ſim⁹ tales: ſed facientes.
ad circūuentionē erroris. Uērita/ a
a ſ bona ſm doctrinā. ſ actu. b ſ nō ficte vel ex
timore. b ſ aſſertione fidei. ſ per membra.
tē aūt faciētēs in chāritate crēſca b
a ſ in illo cooperāte qui ē caput nobis puidens: ⁊
chriſtus regere potēs. b ſ in oīni ſpūali dono.
mus in illō p ōmnia qui eſt caput
a ſ bn̄ in illo: qr p illū. b ſ eccl'ia. c ſ p fidē.
a chriſtus: ex q̇ tōtū cōrp⁹ cōpāctuꝫ c d
a ſ vincul' charitat̃. b ſ. i. p fidē ⁊ charitatē que
iungūt ⁊ faciūt mēbra xp̄i ſibiinuicē ſubmiſtrare. e
⁊ connēxū per ōmnē iuncturā ſub f g
a ſ exhibite: non ſolū voluntate: ſed ſm vnūquod/
qꝫ membrum pōt operari.
miniſtrātionis ſm operationem h
in menſurā vniuſcuiuſqꝫ membri
a ſ augmētat illos q̇ ſūt corp⁹. b ſ tēdēs. c ſ. i. il
los q̇ nō ſunt edificati in ſuā ſocietatē: ⁊ hoc totum
ex dilectiōe. quo pacto erit menſura etatis.
aūgmētuꝫ corpis facit in ędificāti i
a ſ nō obſecro vt p̄us. b ſ q̄ſi precipio.
b onē ſui in charitate. Hōc igit̃ dicō k
ſ ſub teſtimonio dei. ſ a tpe fidei.
⁊ teſtificor ī domino: † vt iā ampli l
ſ viuatis.
us non ambuletis ſicut ⁊ gentes
a ſ. ſ. ſ qr trāſitoria amāt: q̄ ſuggerit ſenſualitas.
ambulāt in vānitate ſenſus ſui: te m
ſ a tenebris. ſ naturalē.
c nebris obſcuratū h̄ītes ītellectū: n
a ſ ſine ſpe immortalitatis. b ſ a deo qui ē vita
anime. ſ qr de⁹ deſerit eos. c ſ quia ignorant vi/
tam dei.
d aliēnati a vitā dei p ignorāntiam o
a ſ pmanens. b ſ qr predicationi oculos clauſe/
runt. ſ aliȷ̄ duriciā.
que eſt ī illis prōpter cęcitatē cor/
a ſ etiā. ſ p ſua turpitudine. ſ de futura vita.
e dis ipſorum: qūi deſperantes ſe/ p q
ſ per voluntatem. ſ fornicationi.
metipſos tradiderūt impudicitię
ſ ⁊ deinde tradiderūt ſe. b ſ vt nihil oino qḋ im/
mundum ſit pretermiſerint.
in opēratione immūdicię omnis r s
a ſ in vehementi ⁊ inſatiabili deſiderio. ſ vel p ſe
de alio vitio. c ſ gētes ita ambulabant.
ſ aliȷ̄ auaricia.
in auāriciam. Uōs autem non ita t v
a ſ imitandū eſſe. b ſ eius p̄dicationē intellexiſt̃
vel cum interius loquentē ita audiſtis q̄ ſitis edo/
cti veritatem.
didiciſtis chriſtūꝫ: ſi tn̄ illūm audi x
f ſtis: ⁊ in ipſo edocti eſtis ſicut ēve y z
a ſ hanc. ſ. ſ vt deponatis. ſ vel deponi
te. ſ nō ſm ſubſtātiā: ſed ſm cōuerſationē.
g ritas ī ieſu. † Depōnite vos ſm pri a
h ſtinam cōuerſationē veterē homi b
a ſ ⁊ ſi delectet̃. b ſ etiā nō ſolū ſm opa: ⁊ iō de/
ponite etiā deſideria: q̄ veniūt ab errore: vel ducūt
nē qūi corrumpit̃ ſm dēſideria er/ c
in errorē. a ſ q̄tidie. b ſ p ſpm̄ſctm̄ q̇ ducit rōnē
vel mente ſpūali. ſ. i. ſpiritu qui ē mens.
i roris. † Renōuamini autem ſpiritū d
a ſ opere. b ſ chriſti ſimi
mentis veſtrę: et indūite nōuum e
litudinē. a ſ nō hūana natura: ſed dei potentia.
k hominem qui ſm dēum creatus f

a Ueritatē. Oſtenſa circa corpus xp̄i
myſticū diſtinctiōe mēbrorum. hic ꝯn̄r
oñdit̃ cōnexio eoꝝ. Sicut enī in corpe
naturali a capite fit influx⁹ ad alia mē
bra cauſans ſenſum ⁊ motū ⁊ cōnexio/
nē mēbroꝝ: ſic a capite xp̄o in corp⁹ ei⁹
myſticū fit influxus grē ⁊ virtutū: faci/
ens cōnexionē fideliū ⁊ mutuā ſubuen
tionē ad oīe opus bonū. iō dr: Uerita
tem aūt. ſ. vite: iuſticie ⁊ doctrine.
b Faciētes in cha. creſca. in il. i. ī chri
ſto: qr p opa bona charitas meret̃ au/
geri: vt aucta mereat̃ ⁊ pfici. c Ex
q̇. ſ. capite xp̄o. d Totū cor. cō. per
v̄tutē fortitudis. e Et cōnexū. per
v̄tutē charitat̃. f Per oēm iūctu/
rā. i. amicitiā ⁊ cōicationē fidelium bo/
nā. g Submīſtratiōis. i. p quā vn⁹
cōicat alteri bonū qḋ habet a xp̄o.
h Scd̄m ope. ī men. vniuſ. mē. qr ſm
gradus mēbroꝝ eccl'ie cōpetūt diuerſis
diuerſi act⁹: maiores ⁊ miores. ſic̃ epis:
ſacerdotib⁹ ⁊ religioſis ⁊c̃. i Au/
gmētū cor. facit. ſ. influx⁹ p̄dict⁹ a xp̄o
capite. k Hoc igit̃. Poſtq̄ꝫ aplus
reduxit epheſios ad ſuādū eccl'ie vni/
tatē. h̄ ꝯn̄r eos inducit ad h̄ndū moꝝ
honeſtatē: ⁊ p̄mo reſpectu ſui. ſcd̄o re/
ſpectu p̄ximi. ibi: Propt̃ qḋ. Circa pri
mū īducit eos ad puritatē mēt̃ ⁊ exteri
oris ꝯuerſatiōis: p quā bn̄ diſpōit̃ hō
reſpectu ſui. d. Hoc igit̃ dico. qḋ ſeq̇t̃:
l At iā nō am. ſic̃ ⁊ gē. fidē xp̄i nō ha † Ro. 5. c
bētes. m Ambulāt in va. ſen. ſui. i.
innitētes ſapiē t̃rene q̄ ē anīalis ⁊ dia/
bolica: Iaco. iiȷ̄. n Obſcuratū ha.
intel. qr vitia ⁊ maxīe carnis cauſant he
betudinē mentis. o Alienati a vita
dei p ignorātiā: q̄ nō excuſat: ſed mag̃
aggrauat: in q̄tū ē p p̄priā maliciā acq̇
ſita. p Qui deſperā. ſe poſſe vitia
dimittere p̄pt̃ hītū prauū acq̇ſitū ⁊ icli/
nantē p modū nature. p̄pt̃ qḋ tales ſe
exponūt ſine freno carnalib⁹ vitiȷ̄s. iō
ſubdit̃: q Semetip̄os tra. ipu. q̄tū
ad īhoneſtatē ſenſuū: vt aſpectib⁹: oſcu
lis: tactib⁹ īpudic̃. r In opatiōe.
q̄tū ad p̄patiōeꝫ opis. s Immūdi
cie oīs. ſ. aīe ⁊ corpis. Alit̃ pōt exponi.
Qui deſperātes ⁊c̃. ſ. de p̄mio ī alia vi
ta: Semetip̄os tradider̄t impudicitie.
p̄pter qḋ ī pſona taliū dr Sap. ij. Nos
ex nihilo nati ſum⁹: ⁊ poſt h̄ erimus q̄ſi
nō fuerim⁹ ⁊c̃. venite ḡ et fruamur bo/
nis q̄ ſunt ⁊c̃. Seq̇tur: Nullū pratū ſit
qḋ nō ptrāſeat luxuria nr̄a ⁊c̃. Et qr pe
cunia miſtrat materiā ſeu facultatē ta/
libus vitiȷ̄s. iō ſubdit̃: t In auari/
ciam. p quā illicite acq̇rit̃ pecunia.
v Uos aūt nō ita di. xp̄m. i. euāgeliū
xp̄i qḋ docet ꝯtrariū. x Si tū illuꝫ
audiſt̃. i. intellexiſt̃. y Et in ip. edo.
eſtis. nō ſolū ſpeculatiue: ſed etiaꝫ pra/
ctice. z Sicut ē veri. in xp̄o ieſu. q̇ †
cepit facere ⁊ docere: Act̃. j. iō ſubdit̃: Ro. 6. a
a Deponite vos ſm priſtinā ꝯuerſa/ Colo. 3. b
tionē. i. relinq̇te vitia in q̇b⁹ fuiſtis tpe Heb. 12. a
gentilitat̃. b Ueterē hoīem. i. adā: 1. Pe. 2. a
q̇ dr deponi qn̄ reſiſtit̃ inclinationi car/
nis corrupte ab adā ꝯtracte. c Qui
corrūpit̃ ſm deſi. carnis. i. licꝫ delectet̃
ſm carnē: corrūpit̃ tn̄ vitiȷ̄s ſm menteꝫ † De conſe. di. 4. c. q̇ſquis. c. nō
⁊ etiā ſm carnē. dediti enī carnalib⁹ vi ex q̇. p⁹ pñ.
tiȷ̄s citi⁹ moriunt̃ ceteris. d Reno/ De pe. di. 1
uamini aūt ſpū mē. vr̄e. i. ī ſpū q̇ eſt vita quō t̃nouari. De apo
mētis vr̄e. e Et indu. nouū hoīeꝫ. i. ſta. c. q̇dā.
xp̄m p ipſi⁹ imitationē. f Qui ſm
deū cre. ē. ſm humanā naturā.
In iuſticia

a Propter qđ depo.
Exequit̄ partes veterꝭ ⁊
noui hoīs. b Cū ꝓxi
mo. Etiā gētili: qꝛ omīs
hō ꝓximꝰ cōditiōe ꝑme
natiuitatꝭ vel ſpe ꝯuerſi/
onis oīs debet putari ꝓ
ximuſ. c Iraſcimini.
Be. i. īdignamini vobiſ/
ipſis tāta vehementia vt
peccare deſiſtatis: qꝛ ſuꝑ
hāc irā nō occidit ſol iu/
ſticie: ſed potiꝰ illi irradi
at. Iraſcimini. Amb.
Q̄đ ē naturalꝭ motꝰ ani
mi ꝯ peccātes: ſꝫ ne mo/
dū excedēdo peccetꝭ aſpe
rius arguēdo. vñ Salo
Eccũ. 7. c mon. Noli eſſe nimis iu
ſtus: qꝛ ē iuſtꝰ q̄ perit in
iuſticia ſua. Tēperanda
eſt ḡ iuſticia: vt ⁊ deꝰ ſuf
fert iniq̄s vt aliq̄ ex eis
corrigant̄. d Sol nō
oc. Uult vt ira nō duret:
qꝛ ſi durat: dat̄ occaſio
diabolo. Iratꝰ enī male
cogitat: ⁊ ſic ſe diaboluſ
inſerit vt mala ꝑagat.
Sol nō oc. Chriſtꝰ mē
tē nō deſerat: q̄ cum ira
nūq̄ hītat. e Nolite
lo. da. Augꝰ. in Pſ̄. lxj.
Due ſūt porte q̄bꝰ diabo
lus intrat: cupiditas et
timor de t̄renis. Eiſdē ī
ꝯriū ꝟſis deꝰ intrat. Il/
li ſūt claudēde. iſti aperi
ende. f Oīs ſmo ⁊c̄.
Amb. In dei nāq̄ ſeruo
oīa bona debēt videri:
nec ex aliq̄ parte puritaſ
eius eiꝰ debet maculari.
g Et noli. cō. Per ino
bedientiā p̄dicatorē ve/
ritatꝭ: qđ eſt ſpm̄ſctm̄ cō
triſtare q̄ꝫtum ad vos.
Q̄đ nō debetis in quo
vos q̄ſi cera ſignati eſtꝭ:
eius imagine vobis reli
cta: vel eſtis ſigna. i. di/
ſcreti a malis. Nolite
cō. ſpm̄ſctm̄. Augꝰ. Spi
rituſſctūs in ſe īmutabilꝭ
ſed ī ſctīs facit gaudere
de ꝑfectibꝰ alioꝝ: triſta
ri de lapſibꝰ: qđ venit ex
charitate quā facit. et iō
đr ꝯtriſtari: qꝛ h̄ facit in
ſuis: vt deus đr ſcire qñ
ſcire facit: ⁊ req̄eſcere ab
oꝑibꝰ q̄ valde bona fece
rat: qꝛ nos facit req̄eſce/
re cū bōa oꝑa fecerimꝰ.
h Oīs ama. ⁊ ira. Am
bro. Hec etiā ſi fiant ac/
cedentibꝰ cauſis: tñ tem
ꝑāda ſūt. i Blaſphe
mia. Augꝰ. Eſt ꝑ quā đ
ipo deo falſa dicunt̄. Et
iō peiꝰ ē blaſphemare q̄ꝫ
peierare: qꝛ peierādo fal
ſe rei adhibet̄ teſtis deꝰ.
Blaſphemando de ipſo
deo falſa dicūt̄. Ca. V
k E Stote aūt ⁊c̄. In
odorē ſuauitatꝭ.
Aug. Si xp̄i morſ
h̄ deo fuit

a ſ cōi oꝑatione: oībꝰ bona p̄ſtando. b ſ ꝑfe/
cta. c ſ nō hypocriſis.
eſt ī iuſticia ⁊ ſctītate veritatꝭ. a
ſ quia vetus deponendus eſt.
a †Propter qđ deponētes mēda b
a ſ qꝛ nouus induendus ē.
ciū loquimini veritatē vnuſ/ c
ſ quouis homine.
b quiſq̄ cū proximo ſuo: quoniā d
a ſ qđ decet. b ſ ſubſeruiēdo. c ſ q̄ſi inuitꝰ
tolero qđ vitari nō pōt: ſed de ira ne veniatis
ad actū peccati: ⁊ ipa non duret vſq̄ ad occa/
c ſumus inuicē mēbra. Iraſcimi e
ſum ſolis. a ſ vobis de p̄teritis peccatꝭ. ſ vl
terius peccare deſinite. b ſ ſplendor ratiōis:
vel deus: ne ꝑ irā q̄ſi ꝑ montē interpoſitū ob/
ſcuretur vobis.
d ni: ⁊ nolite peccare. Sol nō oc f g
cidat ſuꝑ iracundiam veſtrā.
a ſ ſi q̄s etiā irritat qđ ē tentatio diaboli.
b ſ ꝑſeuerando in ira.
e †Nolite locum dare diabolo.
a ſ alie partes veteris hoīs. b ſ aliquo do/
lo quid auferat.
Qui furabat̄: iam nō furetur: h i
ſ nō ſolū ꝑ ſeruos.
magꝭ āt laboret oꝑādo māibꝰ k
a ſ nō praua oꝑa lucri. b ſ nō tm̄ vnde vi/
ſuis quod bonū eſt: vt habeat l
uat: ſed etiā
vnde tribuat neceſſitatē pati/
ſ vlꝭbus. ſ etiā.
f enti. Omnis ſermo malus ex m
a ſ ⁊ ſi fuerit corde cōceptus.
ore veſtro non procedat: ſed n
a ſ quaſi nec bonus inutiliter dicēdus.
ſi q̄s bonꝰ eſt ad edificationē o p
a ſ ita oportune ⁊ circūſpecte ꝓcedat.
b ſ . i. vt ſit gratus audientibus.
fidei: vt det gratiā audiētibꝰ. q
a ſ gaudet ſi de eo proficimus: aliter triſta/
tur. i. deſerit. ſ a vobis ꝑ mala oꝑa fugādo.
g Et nolite cōtriſtare ſpiritūſan r
a ſ qꝛ ipſe eſt. ſ in cuiꝰ gratia. b ſ quaſi ce
ra ſigillo forma nouitatis vobis impreſſa.
ctum dei: in quo ſignati eſtis s
ſ . i. in die baptiſmi. ſ ⁊
h in die redemptionis. Omnis t v
a ſ dictis ⁊ factis mordacibus. b ſ ſubitus
furor. c ſ q̄ ē ſi mior ſublimat̄. ſ de ira venit.
amaritudo ⁊ ira ⁊ indignatio: x y
a ſ de indignatiōe q̄ſi vox inſani. ſ cōtentio.
b ſ de clamore. ſ vbi falſa de deo dicuntur.
i ⁊ clamor et blaſphemia tollat̄ z a b
a ſ quia illis preſſis: poterat malum in corde
teneri ſubdit: b ſ cordis. ſ qꝛ perniciē poſ/
ſent preſtare. ſ in deū ⁊ in ſctōs. c ſ par/
a vobis cum oī malicia. †Eſto c d
tes noui hominis proſequitur. a ſ large de
facultatibus veſtris.
te autem inuicem benigni mi/ e
a ſ affectū ⁊ compaſſione mentis. ſ ⁊ ſi non
eſt quod dent. b ſ in vos cōmiſſa alioquin de
us repetet dimiſſa ſicut in euangelio de ſeruo
nequam legitur.
ſericordes: donantes inuicem f
ſ per chriſtum.
ſicut ⁊ deus in chriſto donauit g h
vobis. Ca. V
ſ ⁊ qꝛ deꝰ dōauit. ſ nūc. ſ in/
E †Stote āt imitatores i
uicem vobis cōdonādo. ſ tūc fi/
lij chariſſimi.
di ſicut filij chariſſimi:

a In iu. ⁊ ſan. ꝟitatꝭ. qꝛ nō fuit in eo duplicitas aliq̄ vꝭ F
hypocriſis. 1. Pe. ij. Qui pctm̄ nō fecit nec inuētꝰ ē dolꝰ
in ore eiꝰ. b Propter qđ. Hic ꝯñr aplꝭs īformat de mo
ribꝰ reſpectu ꝓximi: ad quē ſe bñ hꝫ hō ꝑ veritatē in ore:
çelū bonū ī corde: largitatē in manu ⁊ benignitatē in af † Zach. 8. c
fectu. Primū ponit. d. Propt̄ qđ deponētes mēdaciū.
ꝑ qđ ꝓximꝰ defraudat̄. c Loq̄mini ꝟitatē. ꝑ quā cū
eo recte viuit̄. d Q̄m ſu. inui. mē. ꝓpter qđ debemꝰ
nos mutuo iuuare. Cōſeq̄nt̄ pōit ſcđm. d. e Iraſcimi/
ni. ira ꝑ çelū q̄ nō ē ꝯ naturā: ſꝫ ꝯtra eiꝰ vitiū: ſꝫ qm̄ in h̄
mēſura rōnis de facili excedit̄. ꝓpt̄ qđ legit̄ de Platone
q̄ ſeruū ſuū peccātē tradidit alteri puniēdū: ne ipā mē/
ſurā rōnis iratꝰ excederet. iō ſubdit̄: f Et no. peccare. † Pſ. 4.
mēſurā rōnis excedēdo. g Sol non occi. ⁊c̄. q. d. ſi ira
mēſurā rōnis aliq̄lit̄ excedat: tñ cito trāſeat. Tertiū aūt
ponit. d. h Qui furabat̄. añ ꝯuerſionē de gētili erro
re. i Iā nō furet̄. xp̄ianitātꝭ tꝑe. k Magꝭ aūt labo
ret. diligent̄ ⁊ ſtrēnue. l Ut habeat ⁊c̄. nō ſolū ad ſuffi
cientiā ſuā: ſed etiā ad reuelandā ꝓximi indigentiā.
m Omīs ſermo. Hic ꝯñr ponit quartū. d. Omīs ſermo
malus ⁊c̄. Ex abūdantia enī cordis os loq̄tur: Matth. †
xij. ⁊ ideo ſermo malus nō ꝓcedit de corde benigno. Iaco. 4. b
n Sed ſi q̄s. ſ. ſermo exeat de ore vr̄o. o Bonus. ſup/ 1. Pe. 4. a
ple ſit. p Ad edificationē fidei. i. fideliū. iō ſubditur:
q Ut det grām audiētibꝰ. i. vt ſit eis gratꝰ. Et qꝛ debet
hō magis vitare offenſam dei q̄ꝫ hoīm. ideo ſubditur:
r Et nolite ꝯtriſtare ſpm̄ſctm̄ dei: ipm̄ peccatis veſtris
ad iracundiā ꝓuocando. s In q̄ ſignati eſtis. per ſa/
cramētū baptiſmi in q̄ character impmit̄. t In die re/
demptiōis. Licet enī dies redēptiōis humane generalit̄
ſit dies paſſiōis chriſti: qꝛ tñ in baptiſmo effectus huius
paſſiōis applicat̄ plenarie cuilibet baptiçato ſpecialiter.
ideo đr tunc dies redēptionis ſue. Et qꝛ baptiſmꝰ đr no/
ua regeneratio: ⁊ ꝑ ꝯñs totiꝰ malignitatis ablatio. ſub/
ditur: v Oīs amaritudo. q̄ꝫtū ad rancorē ⁊ odium.
x Ira. q̄ꝫtū ad vindicte appetitū. y Et indignatio. G
q̄ꝫtū ad duriciā faciei. z Et clamor. q̄ꝫtū ad ꝯtentionē
ꝯtra proximū. a Et blaſphemia. ꝯtra deū. b Tol
latur a vobis. in xp̄o renouatis. c Cū omni malicia.
vt ſic generaliter oīe vitiū excludat̄. ⁊ ꝑ oppoſitū cōclu/
ditur: d Eſtote aūt inuicē benigni. bona cōicando.
e Miſericordes. mutuā indigentiā releuādo ⁊ in malꝭ
cōpatiendo. f Donantes inuicē. offenſas remittendo.
g Sicut ⁊ deus in chriſto. i. ꝑ chriſtum. h Donauit
vobis. remiſſionem peccatorum. In ca. iiij. vbi đr ī
poſtil. Ex q̄. ſ. capite xp̄o totū corpus cōpactum.

Additio. Totū corpꝰ. ſ. xp̄i myſticū eſt compa
ctū ꝑ virtutē fidei: qꝛ inq̄ꝫtū fides eſt
vna: oēs fideleſ efficiunt̄ vnū corpus: etiā ꝑ fidē infor/
mē: ſicut corpus humanū etiā ſine anīa eſt vnū corporis
organici integritate: ⁊ cōnexū ꝑ virtutē charitatꝭ q̄ ē for/
ma fidei ꝑ quā corpus eccleſie aſſimilat̄ corpori organi/
co anīato ꝑ oēm iuncturā ſūminiſtrationis: qꝛ ſicut ī cor
pore humano organico ꝑ iūcturas diſtinguunt̄ membra
ſm̄ diuerſa officia: ſic in corꝑe xp̄i myſtico diuerſa mem/
bra eccl̄ie diuerſis oꝑatiōibꝰ deputant̄. de quo ſubdit:
Scđm operationē in mēſura. vniuſcuiuſq̄ membri.

Replica. In ca. iiij. vbi aplꝭs ꝓbat cōnexionē
membroꝝ eccl̄ie ad vnū caput qđ ē
chriſtus. ita ⁊ poſtillator exponit. Burg. aūt volens ali/
quid ſpecialitatꝭ dicere: dicit totū corpus xp̄i myſticū cō † Colo. 3. b
pactū ꝑ virtutē fidei: qꝛ inq̄ꝫtū fides eſt vna: oēs fideles
efficiunt̄ vnū corpus etiā ꝑ fidē informē: ſicut corpꝰ hu/
manū etiā ſine anīa eſt vnū. Sed illa Burg. additio vi/
detur erronea. nā error videt̄ dicere xp̄m fore partē cor/
poris myſtici inanīati: qꝛ ꝑ ſolā charitatē que eſt forma
⁊ anīa fidei xp̄s cōiūgit membris ⁊ membra xp̄o. fides
enī informis nō facit aliquē eſſe mēbrū xp̄i nec mēbrū ec/
cleſie: niſi ſm̄ q̄d vel veriꝰ putridū: qꝛ ꝑ fidē informē q̄ſ/
quis eſt in eccleſia: eſt in ea ſolum numero: non tamē me/
rito. Sicut igitur a ſm̄ quid ad ſimpliciter non valet ar/
gumentum: ita etiam ſm̄ fidem informē non dicitur cor/
pus chriſti compactum niſi ſm̄ q̄d: ſicut homo mortuus A
nō dicit̄ hō niſi cū determinatione diſtrahente. †

E Stote ergo imitatores. Poſtq̄ aplꝭs Ca. V Ioh. 13. d
inſtruxit epheſios in moribꝰ verbo. Hic ꝯñr idē 1. Ioh. 4. b
facit ſaluatoris exēplo. Et p̄mo ꝓponit exemplū
imitabile. d. Eſtote ḡ imitatores đi ſicut filij chariſſimi.

deo fuit ſuauis odor.ꝗ
mortē eiꝰ libent̄ accepit.
Nō ꝗ peccauerūt q̇ illū
crucifixerūt. Sꝫ n̄ ē ita:
qꝛ iniuſte iuſtuꝫ occide/
rūt. Qui pr̄is ē ſua vo/
lūtate oblatꝰ ē:ſicut ⁊ iu
das q̇d hꝫ niſi pctm̄ ī tra
dēdo xp̄m. Niſi tn̄ ſe tra
deret xp̄s:nō eum trade
ret iudas. Tradidit iu/
das chriſtuꝫ: tradidit ſe
xp̄s. Sed ille agebat ne/
gociū ſue vēditiōis: iſte
nr̄e redēptiōis. Jō ille i/
pie deliq̄t: h̄ miſicordit̄
egit. a Auarꝰ. Auari
ciā idolatrie eq̄t:qꝛ illū
auaꝝ ſignificat cuiꝰ deꝰ
numꝰ ē:vł qꝛ res dei q̄s
deꝰ vult ſuire īdigētibꝰ
vſurpat ſibi ⁊ recōdit:et
deo pfert:ſicut idolatria
dei honorificētiā. Am
bro. Uel Auarꝰ eſt adul
ter:qui ſibi res alienas
vſurpat.i.alienā vxoreꝫ.
b Jnanibꝰ v̄b. Oēs eo
rū rōnes ſunt inania ver
ba fructu vacua ad ſup/
plicia trahētia. c Fru/
ctus enī. Huiuſmōi aūt
opa ſunt fructꝰ ⁊ opꝰ lu/
cis. d Et iuſticia et
ve. Uel iuſticia et v̄itas
ſunt ptes bonitatꝪ. Et ē
ſenſus: Jn oī bonitate ⁊
pro.i.iuſticia ⁊ veritate.
e Redarguite. Ut ali/
bi ait apl's:hoc agite:vt
foris terribilit̄ pſonet in
crepatio:⁊ intꝰ lenitatis
teneat̄ dilectio. Duo cō/
iungūt vt.ſ.nō cōicēt cō
ſentiendo ⁊ redarguāt.
His enim duobꝰ modis
nō te maculat malus ſi n̄
ꝯſentis ⁊ ſi redarguis.
Utcūqꝫ cōplexus ē apl's
di. Nolite cōicare:nolite
ꝯſentire laudare ⁊ appro
bare. Et qꝛ paꝝ ē n̄ ꝯſen
tire.addit: MagꝪ aūt re
darguite.i. reprehēdite:
corripite:coercete. Et eſt
ſenſus: Nō ſitꝪ ꝯſentien
teſ mał approbādo:neqꝫ
negligētes ī arguendo:
neqꝫ ſupbiētes īſultant̄
arguēdo. f Oia āt q̄
re. Sꝫ redarguēda ſunt:
qꝛ ſic manifeſtant̄ ſepe p
ꝯfeſſionēꝫ ⁊ pniam.et iō
arguēdū ē:qꝛ qꝺ ſic ma/
nifeſtat̄ vertit̄ in lumen.
Uel illi mali manifeſtan
tur ſibiip̄is ꝙ mali ſunt:
⁊ iō arguēdi:qꝛ ſic incipi
unt eſſe lumē. Uel redar
guite.oīa aūt ⁊c̄. Oē enī
qꝺ manifeſtat̄.i.malꝰ cū
ſibi īnoteſcit eſſe malus:
lumē eſt.i.p pniam inci/
pit ꝯūti ī bonū. g Lu
mē ē.i.nō ābiguū:nec p̄t
excuſari:qꝺ palā dictū ē.
h Surge.p ꝯfeſſiōeꝫ.⁊
Exurge.p ſatiſfactionē.

Margin: 46.di.c.cle ricū. 32. q. 4.c.in co. — 1.q.1.c.cuꝫ ois et. c.ſi/ cut. vrgeri in fi.et.q.3 c.ſaluator. De prebē. c.auaricie. — De exceſ.p la.vt clerici — De pe.di.4 .§.hanc ſo cietatem. — B — C — D

a ſ opeꝝ exhibitiōe. ſ nō ſolū cōdonet Ꝫſed. b ſ po nentes aīas p frībꝰ ſi opus ē. c ſ ita ſincere.
⁊ ambulate ī dilectiōe: ſicut ⁊ chri
ſtus dilexit nos: ⁊ tradidit ſemet/
a ſ dū iniuriatꝰ ē ſputꝪ:colaphis ⁊ hmōi. b ſ dū occiſus in cruce.
ip̄m p nobis: oblationē ⁊ hoſtiaꝫ
a ſ qꝛ p iuſticia occiſus. ſ de quo dicebatur in le/ ge. b ſ cum liberis a viro.
ī odorē ſuauitatꝪ. † Fornicatio au
a ſ incōtinētia ad libidinē ptinens quocūqꝫ modo fiat. b ſ immoderata cupiditas habendi.
tē ⁊ omnis imūdicia aut auaricia
a ſ nec ſuſpicio ſit in vobis.
nec nomietur in vobis: ſicut decet
a ſ vt in oſculis:amplexibꝰ. b ſ vt p blāda v̄ba.
ſanctos: aut turpitudo: aut ſtulti/
a ſ q̄ a ſtultꝪ curialitas dꝛ q̄ riſum mouere ſolet. b ſ ad vtilitatē. ſ q̄uis magno labore agat̄.
loquium: aut ſcurrilitas q̄ ad rem
ſ nominetur in vobis.
nō ptinet: ſed magis grarūactio.
a ſ mētis ratione. b ſ qꝺ ſcripture inde dicunt.
† Hoc autē ſcitote intelligentes ꝙ
omnis fornicator: aut imumdus:
a aut auarꝰ qꝺ eſt idoloꝝ ſeruitꝰ: nō
ſ quod eſt patris ⁊ filij.
habet hereditateꝫ in regno chriſti
a ſ ꝯtra h̄. ſ pmittēs ipunitatē ex miſcdia dei:vel p̄dicās naturalia vt pſeudo:q̇ bōa dicūt ⁊ n̄ faciūt.
b ⁊ dei. Nemo vos ſeducat inanibꝰ
v̄bis: † propt̄ hec enī venit ira dei
ſ diaboli de q̇bus diffidimꝰ:vel q̇ diffidunt.
in filios diffidentie. Nolite ꝗ effi/
ſ ſiłes. a ſ ⁊ iō nō mirū:ſi tūc hec mala in vobis
ci participes eoruꝫ. † Eratis eī ali
a ſ p ignorantiā peccātes. b ſ ex diſcretiōe bene opantes ⁊ iuſtificati p fidē et baptiſmū ⁊ filij dei p adoptionē qui eſt lux vera. c ſ nō in vobis.
qn̄ tenebre: nūc aūt lux ī domino:
a ſ et iō. b ſ ſ.vite vt filij dei bonoꝝ opeꝝ greſſu ſctē et īmaculate. ſ qꝛ hec opa ſūt lucꝪ. ſ .ſ.viuere
c ut filij lucis ambulate. Fructꝰ enī
a ſ vt boni ī vobis. b ſ pximis qꝺ iuſtū ē faciatꝪ
d lucis eſt in omi bonitate ⁊ iuſticia
a ſ vt vera loq̇mini. b ſ ambulate prius pban/ tes et rōne diſcernētes. c ſ quaſi opera veſtra ita ſint circūſpecta vt bene placeāt deo.
⁊ veritate: pbantes quid ſit bene
a ſ vt filij lucis ambulate. b ſ vt cū bonis ſit pars maloꝝ. ſ a mał corde diſiūgamini:nō corpore.
placitum deo. Et nolite cōmuica/
ſ vel ꝯſorū.
re operibꝰ infructuoſis tenebraꝝ:
a ſ nō negligētes ī corrigēdis v̄ris. ſ leni tn̄ aīo. b ſ nolite cōmunicare. ſ nō cōmuni: nec debetꝪ
e magis aūt redarguite. Que enim
a ſ .i.in cogitatiōe. b ſ in hoc apparet ꝙ turpia. ſ loco nō palā.
in occulto fiunt ab ip̄is: turpe eſt ⁊
a ſ nō ſolū facere. b ſ preſertim mali.
f dicere. Omia autem que arguun
a ſ ab illumiatꝪ. ſ ſctis ⁊ bonis hoībꝰ q̇ filij lucis. b ſ ſibiip̄ſis ꝙ mali ſunt. ſ ante ne ſciunt̄.
c ſ malus preſertim.
tur: a lumine manifeſtant̄. Omnē
a ſ vel enī. b ſ ſic. ſ p cōfeſſionē et penitentiam. c ſ in lumen vertit̄:qꝛ bonū eſt ꝙ peccatū p peni/ tentiam et cōfeſſionē manifeſtetur.
g autē quod manifeſtat̄ lumem eſt.
a ſ .ſ.qꝛ fit lumen qꝺ manifeſtat̄. b ſ ſpūſſctūs p me. c ſ qui torpes et neſcis te in peccatis. ſ obli tus dei.
h Propt̄ qꝺ dicit: Surge q̄ dormis

q.d.alit̄ eſſetis filij degenereſ:⁊ p ꝯn̄s a deo repro
bādi. a Et ambulate. Hic ꝯn̄r inducit Epheſi/
os ad imitādū xp̄m q̄ eſt exēplar veꝝ.⁊ p̄mo in fer
uore charitatꝪ.ſcꝺo in decore ſctītatꝪ.ibi: Fornica/
tio.tertio in ſplēdore cognite veritatis.ibi: Uidete
itaqꝫ. Circa p̄mū dicit: Et ambulate in dilectiōe: p
cedēdo p bona opa ad augmētū charitatꝪ. b Si
cut ⁊ xp̄s dile.vos.li ſic̄ nō īportat eq̄litatē:ſed q̄n
dā ꝯformitatē. c Et tradidit ſemetip̄m p nob.
q.d.ita debemꝰ in neceſſitate p ſalute fratrū aīas
ponere. d Oblationē ⁊ ho.deo.ī cruce. e Jn
odo.ſuauitatꝪ.fuit enim illa oblatio deo acceptiſſi
ma:qꝛ pceſſit ex maxīa charitate. f Fornicatio.
Hic ꝯn̄r inducit ad imitādū xp̄i mūdiciā.ſcꝺo cir/
ca h̄ remouet errorē.ibi: Nemo vos ſeducat. Circa
p̄mū dicit: Fornicatio aūt.q̄ eſt ꝯcubitꝰ ſoluti cum
ſoluta. g Et oīs īmūdicia.vt p h̄ includant̄ oīa
ad vitiū luxurie ptinētia. h Aut auaricia.i.im/
moderata ꝯcupiſcētia pecunie.vn̄ dꝛ auarꝰ q̄ſi aui/
dus eris. i Nec noiet̄ in vobis.i.ſic a talibꝰ ſitꝪ
elongati ꝙ nō poſſitis in aliq̇ notari. k Sic de/
cet ſctōs.i.chriſtianos:q̇ dicunt̄ ſctī q̄ſi ſanguine
tincti:qꝛ xp̄i ſanguīe redēpti. l Aut turpitudo.
in diſſoluto geſtu. m Aut ſtultiloquiū.in turpi
affatu. n Aut ſcurrilitas.i.iocularitaſ. o Que
ad rem nō ptinet.i.nihil valet:ſꝫ magꝪ nocet.ſi enī
dicat̄ verbū iocoſum ppter cām aliquā recreatio/
nis honeſtā:nō nocet:ſꝫ magis valet ad recreatio/
nem ſpirituuꝫ.vn̄ ⁊.iiij.ethi.circa hoc ponit̄ a pho
quedā virtus q̄ dꝛ eutrapelia:qua aliq̇s ſcit ꝯuerte
re dicta vel facta ad ſolatiū honeſtū. p Sꝫ ma.
grarūactio.deo ⁊ hoībus de beneficijs acceptꝪ.cō/
ſequēter p̄dictoꝝ vitioꝝ ponit cauſam.d. Hoc aūt
ſcitote intelligētes.⁊ ptꝫ lr̄a hoc excepto. q Aut
aua.qꝺ eſt ido.ſeruitꝰ.nō pprie ſed ſilitudinarie: † Colo.3.a
qꝛ de cenſu facit deū ſuū:ip̄m ceteris p̄ponendo.
r Nemo. Hic ꝯn̄r remouet errorē.dixerūt enī ali
qui ꝙ puidētia dei nō ſe extendat ad actꝰ hūanos
in quoꝝ perſona dꝛ Job.xxij. Circa cardines celi
pambulat nec nr̄a ꝯſiderat:⁊ p ꝯn̄s nō punit facta
hoīm nec remunerat. Huc erroreꝫ remouet.d. Ne/
mo vos ſeducat inanibꝰ v̄bis.dicere enī ꝙ proui/
dētia dei nō ſe extēdat ad actꝰ humanos eſt multū
inane:qꝛ ſeq̄ret̄ ip̄m multa ignorare q̄ ſcimus noſ:
qꝺ eſt incōueniēs:ſicut arguit phs.j.de aīa ꝯ em/
pedoclē. s Propter hec enī.qꝛ aliq̇ credebāt de
um facta hoīm nō punire nec remunerare. t Ue/
nit ira dei.i.eius vindicta. v Jn filios diffidē/
tie.i.ſup illos q̇ diffidebāt de diuīa remuneratiōe:
vt dictū eſt.⁊ tales vident̄ fuiſſe illi q̇ perierūt ī di/
luuio. x Nolite ꝗ ef.par.eoꝝ.in culpa:ne ſitis ſo
cij in pena. y Eratis enī aliq̄n tenebre.i.inuolu
ti ignorātia tpe gētilitatꪪ. Et dicit tenebre ī abſtra/
cto:ad deſignādū magnitudinē erroriſ: ſic de hoīe
multū largo dꝛ ꝙ ē ip̄a largitas.q.d.apl's: nō ē mi
rū ſi tūc eratꪪ inuoluti enormibꝰ pctis. z Nunc
aūt.i.poſt ꝯuerſionē v̄ram ad xp̄m:eſtis: a Lux
in dn̄o.p claritatē gr̄e ⁊ noticie.iō ꝯcludit:
b Ut fi.lu.ambu.pcedēdo de v̄tute in virtutem.
c Fructꝰ eī lu.i.eiꝰ opꝰ. d Eſt ī omi bo.q̇ ad ſe/
ip̄m. e Et iuſticia.q̇ ad pximū. f Et veritate.q̇
ad deū:fidelit̄ ei ſeruiēdo.iō ſubdit: g Probā/
tes.i.diſcernētes. h Quid ſit bn̄.deo. Sui enī
fideles diligēter inq̇rūt īplere bn̄placitū dn̄orum.
i Et nolite cōicare ⁊c̄.i.peccare.cū pctōribus:ſed
magis eos arguite. k Que enim in occulto fi
unt ab eis turpe eſt dicere.ppter quod predicātes
contra vitia turpia:non exprimunt ea directe ſed p
circūlocutionem. Qꝛ autem fideles qui ſunt lux in
domino:vt dictum eſt debeant talia arguere oſten/
dit dicens: l Omia autem que arguunt̄.tanqꝫ
reproba. m A lumie.vere doctrine. n Ma
nifeſtantur.talia eſſe. o Omne autem qꝺ ma/
nifeſtatur lumen eſt.participatiue. inq̄ꝫtum ponit̄
in luce.⁊ ad hoc arguuntur vitia: vt peccatores eo/
rum turpitudinem cognoſcentes reſiliant ab eis vt
fiant lux in dn̄o. p Propt̄ qꝺ dicit.ſ.ſpūſſctūs
p me. q Surge q̄ dormis.in pctis marceſcendo.

Redimētes

Et exurge

a Redimētes tp̄s: Vl' qđ mi
nus feciſti in vno tp̄e reſtitui
te in alio: dimidiātes dies q̄s
impij nō dimidiāt. alij enim di
midiant: alij implent dies: alij
nec incipiūt. i. alij moriunt̄ in
egypto: alij ī deſerto: alij ī ter
ra ſctā. nec mirū ſi min⁹ feciſtis:
q꞉ mali dies nec pn̄t oīa agi ꝑ
libitu. b Dies mali. Pro
malicia ꝛ miſeria hoīm dicūt̄
dies mali. Ceteꝝ dies iſti q̄tū
ptinet ad ſpacia horaꝝ ordina
ti ſunt. ducūt enī vices: agunt
tp̄a: orit̄ enī ſol ꝛ occidit: tran
ſeūt tp̄a. Cui moleſta ſunt tp̄a
ſi hoīes ſibi nō ſunt moleſti.
Dicunt̄ ḡ dies mali vt dixi ꝑ
pter miſeriā hoīm ꝛ maliciaꝫ.
Sed miſeria hoīs cōis eſt: nō
debet ḡ malicia eſſe cōis. Ex q̄
† e cōſe. di. c. de hym nis. enī lapſus ē adā de paradiſo:
nunq̄ fuerunt dies niſi mali.
qđ oñdit puer q̄ naſcit̄: q̄ a plo
ratu incipit. Nondū loquit̄ ꝛ
iā ꝓphetat in labore ſe futuꝝ
ꝛ timore. Redimam⁹ ḡ tēpus.
Redimit q̄ pdit. i. dat de ſuo
vt vacet deo: q̄ſi det numū ꝑ
vino. das numū ꝛ emis vinū.
Aliud das: aliud accipis. ali
q̄d amittis: aliq̄d acq̄ris. Sic
ḡ pdis numoſ vt emas tibi ali
q̄d. Sic pdas de tuo: vt emas
Mat. 5. f tibi quietē. Vñ ſi q̄s vult tecū
iudicio cōtendere ꝛ tunicā tol
lere: dimitte ꝛ palliū vt habe
as quietū cor: ne pdas tēpus
vacandi deo: a q̄ vult te auo
care dāno ꝛ litib⁹. c Sub
iecti inuicē. Ambro. nō ſolum
auditores p̄latis: ſꝫ etiā p̄lati
ſubditis in charitate eis ſerui
endo ꝛ humilit̄ curā gerēdo.
Nam ꝛ ſi dignitas maioꝝ eſt:
adminiſtratoria tamē eſt. Vñ
1. Coꝛ. 9. c apl's: Omniū me ſeruum feci.
Eſt ḡ maioꝝ ſalua tñ dignita
te ſeruire: ſicut minoꝝ ē humi
liter obedire. hec aūt tam ma
iorū q̄ minoꝝ ordinata ſubie
ctio debet eſſe in caſto timore
chriſti q̄ humilitatē mādauit.
d Mulieres. Hucuſq̄ cōmu
niter de morib⁹ egit: nūc que
dā ſingulis ordinib⁹ ſuadet.
e Non habentē maculā ne
q̄ rugā. Quia p actionem bo
nam munda eſt a macula: ꝛ p
ſpem tenſa ad ſupna. proinde
veſtis ei⁹ in mōte tāq̄ nix de
albata effulſit: q̄ ſignificabat
eccl'iam oī macula pctī mūda
tam: q̄ p chriſti in ligno crucis
extenſionē extēſa eſt a ruga et
deſiderio ad celeſtia. Nō ha
benteꝫ. Nunc: ma. aut ru. ſed
vt ſit ſctā. hic p bona opera.
f Et immaculata. in abſtinē
tia mali. Vel tunc ſctā p glori
am. īmaculata p corruptiōis
remotionē. Sicut chriſtus fu
dit ſanguinē: vt lauaret macu
lā eccl'ie: ꝛ extēdit ſe in cruce:
vt tolleret rugam: ſic ꝛ viri ſi
opus eſt debēt mori ꝑ ſaluā
dis vxorib⁹: ꝛ v̄bo vite eas ī
ſtruere vt exhibeāt eas deo.
Nemo

a ſ a futura dānatione. b ſ hic p fidem ꝛ in futuro per ſpeciem.
ꝛ exurge a mortuis: et illūmiabit te a b
a ſ qui ē ſol iuſticie. b ſ q꞉ ꝓdeſt redarguere. c ſ q̄ moderamine.
chriſtus† Videte itaq̄ quō caute am c
a ſ viuēdo ꝛ redarguēdo. b ſ indiſcreti. c ſ .ſ. in oi
buletis. Nō q̄ſi inſipiētes: ſꝫ vt ſapi d e
bus ꝓuidētes. a ſ p̄parātes oportunitatē ſeruien
di deo ꝛ vacando diuinis qđ neceſſe eſt: q꞉ hodie ſunt
mali hoīes. b ſ .i. in hac vita multa occurrūt impe
a b entes: redimentes tp̄s quoniaꝫ di f g
dimenta. ſ q꞉ mali dies.
es mali ſunt. Propterea nolite fieri h
a ſ inconſiderati. b ſ ſed q̄rite q̄d deo placeat.
imprudētes: †ſed intelligētes que ſit i
a ſ vt oīa cū modeſtia agant̄. b ſ nihil minus cōue
voluntas dei† Et nolite inebriari vi k
nit alios arguēti. a ſ ex quo procedit motus malus
vnde tollit̄ auctoritas redarguendi.
no in quo ē luxuria: † ſꝫ impleamini l m n
a ſ donis ſpūſſancti. b ſ hoc mō poteritis impleri ſpi
ritu ſi vos intelligitis et vos int⁹ inſtruitis de his q̄ di
ſpirituſctō loquētes vobiſmetipis i o p
citis. ſ. pſalmis: qui ad bonā opationē admonent: et
hymnis q̄ de laudib⁹ dei: et canticis q̄ de eterno gau
dio. et iō ſpūaliter ſpūalia intelligēda ſunt: et poſt lo
cutionē hoꝝ cantātes deū laudātes: et de eternis ex
pſalmis hymnis ꝛ canticis ſpūali
ultantes ſicut hymnus et canticum docet: et pſallen
tes opere vt pſalmus docet.
a ſ ſpontanea voluntate.
bus † cantātes ꝛ pſallētes i cordib⁹ q
a ſ ad gloriā dñi nō vr̄am. b ſ p ꝓſperis vl' aduerſis.
vr̄is dño: grātias agētes ſp ꝑ om r
ſ donis. a ſ exaltando. b ſ p quem nos adopta
uit ꝛ p quem nos eum cognouimus.
nibus in nomie domini nr̄i ieſu xp̄i
a ſ q꞉ de⁹ ē credēdo. b ſ q꞉ pr̄ ē xp̄i natione eterna
nobis adoptiōis gr̄a. c ſ hūilit̄ curā gerēdo. d ſ ca
ſto timore dei qui humilitatem mandauit.
c deo ꝛ patri. Subiecti inuicē i timo s
d re xp̄i. † Mulieres viris ſuis ſubdite t
a ſ in ſimplicitate. ſ ſicut ſara q̄ dñm vocabat abra
am. b ſ rector. ſ ꝛ auctor vnde cepit.
ſint ſicut dño: quoniaꝫ vir caput eſt v
ſ rector ꝛ auctor.
mulieris: ſicut chriſt⁹ caput ē eccl'ie:
a ſ xp̄s. b ſ eſt ꝛ. c ſ .i. eccl'ie. d ſ xp̄i. e ſ xp̄s eſt
ſaluator eccl'ie qđ vir nō ē mulieris: ſed tñ vt eccleſia.
ipſe ſaluator corpis eius. Sed ſicut
eccleſia ſubiecta eſt deo in xp̄o: ita ꝛ
a ſ que nō contra deum.
mulieres viris in oībus. † Viri dili
ſ quarum caput eſtis.
gite vxores vr̄as: ſicut et xp̄s dile x y
a ſ cuius caput eſt. b ſ adeo dilexit q꞉ ſ ita ꝛ vos ꝑ
vxoribus ſi opus ſit.
xit eccleſiaꝫ: et ſeipſum tradidit pro z
a ſ iuſticia bone vite. b ſ prius. ſ a pctīs.
ea vt illam ſanctificaret: mundans a b
a ſ ſanctificate. b ſ quo dat̄ vita. ſ quo acceden
te ad elementum fit ſacramentum. c ſ ad hoc.
eam lauacro aque in verbo vite† ut c d
a ſ in futuro. b ſ in aīo ꝛ corpe rutilantē. c ſ ge
mina ſtola decoram.
exhiberet ipſe ſibi glorioſaꝫ eccleſi
a ſ nunc vel tūc. b ſ aliq̄d crimiale. c ſ pctm̄ mor
tale intus latens ſicut eſt dolus duplicitas ruga dr̄.
e am: nō habētē maculā aut rugā aut e
ſ aliquod peccatū ꝑ quo ſit damnabilis.
f aliq̄d huiuſmodi: ſꝫ vt ſit ſctā ꝛ im
ſ item.
maculata† Ita ꝛ viri debēt diligere f

a Et exurge a mor. ab infidelib⁹ te ſepa
rando: q̄ dicunt̄ mortui: Mat. viij. Dimit
te mortuos ſepelire mortuos ſuos. b Et
illu. te xp̄s. p fidē charitate formatam.
c Videte. Hic ꝯñr apl's inducit epheſios
ad imitandū xp̄i ſapiam: q̄ eſt ſapia dei pa † Colo. 3. a
tris: vt dr̄. j. Coꝛ. j. d. Videte itaq̄ fratres
quō caute ambuletis: ſocietates prauoꝝ de
clinādo. d Nō q̄ſi inſipientes. q̄ talib⁹
ſe imiſcēt diſtinguere neſciētes bonū a ma
lo. e Sed vt ſapientes. q̄ circa bona ꝛ
mala optime iudicāt: illa ꝓſequendo: iſta
fugiēdo: in q̄cūq̄ enī arte dr̄ ſapiēs q̄ bene
iudicat de ꝓſeq̄ndis ꝛ vitādis ſm̄ artē il
lam: ſicut ſapiēs miles in arte militari dr̄ q̄ † Ro. 12. a
ſcit bene iudicare de expediēdis ad ꝯſecu 1. Teſ. 4. a
tionē victorie ꝛ oppoſitis vitādis ꝛc̄. Et eo †
dē modo eſt in morib⁹. f Redimentes 35. di. i. vino
temp⁹. bonis opib⁹ inſiſtēdo habita opor lentuꝫ. De
tunitate tp̄is. g Qm̄ dies mali ſūt. i. conſe. di. 2.
q꞉ frequēter ex improuiſo īpedimēta ſup c. in calice.
ueniūt. h Propterea no. fi. īpruden De iureiu.
tes. i. de futuris nō ꝓuidētes. dr̄ enī prudēs c. et ſi xp̄s.
q̄ſi ꝓcul vidēs. i. a longe ſibi ꝓuidēs ante
factū: ꝛ p oppoſitū īprudēs. veruntñ q꞉ hic
accipit̄ prudētia in his q̄ ptinēt ad ſalutē.
iō ſubdit̄: i Sed intel. q̄ ſit vo. dei. a q̄
expectatis remunerari. Et q꞉ vitia carnis
obumbrāt intelligētiā. iō ſubdit̄: k Et
no. ine. vino. p vitiū gule. l In quo. i.
p quod. m Eſt luxuria. vnde dicit Hie
ro. Venter mero eſtuās declinat cito ad li
bidinē. venter enim ꝛ genitalia ſūt mēbra †
ꝓpinq̄: ꝛ ex vicinitate mēbroꝝ deſignatur 92. di. c. i.
ꝓpinq̄tas vitioꝝ. n Sꝫ iple. ſpūſctō. q̄
dat̄ ſobrijs ꝛ caſtis. o Loq̄ntes vobiſ
metipis. i. adinuicē ꝛ vnuſq̄ſq̄ ſibijpſi.
p In pſal. ꝛ hym. ꝛc̄. vñ dr̄ Actis. ij. q꞉ re
pleti ſpūſctō ceperūt loq̄ varijs liguis ma
gnalia dei. q Et pſal. ī cor. v. dño. i. in
tentionē hui⁹ laudis ad dñm dirigendo.
r Gr̄as agē. q꞉ gratitudo bñficij accepti
diſponit ad receptionē alteri⁹. s Sub E
iecti in. ī ti. xp̄i. q̄ ē timor caſtus ꝛ charitati †
annex⁹. t Mulieres. Poſtq̄ apl's in 32. q. 6. c. ſi.
ſtruxit de morib⁹ epheſios generalr̄. h ꝯñr De ſacra
idē facit q̄tū ad diuſos ſtat⁹ ſpecialit̄: q̄rū vnct. c. vni
ptes patebūt ꝓſeq̄ndo. Prīo igit̄ īſtruxit co.
pſonas iūctas mr̄imōio: ꝛ prīo vxores. d. 1. Co. 11. a
Mulieres vi. ſu. ſubdi. ſint. eis ī licitis ꝛ ho Colo. 3. c
neſtis obediēdo. naturalr̄ enī īpfectiora ſub 1. Pe. 3. a
dunt̄ regimini pfectoꝝ. mlieres v̄o ſūt īp
fectiores viris q̄tū ad ſexū: q꞉ femīa ē mas
occaſionat⁹: ꝛ q̄tū ad ītellectū. deficiūt enī
a viris ī diſcretiōe. iō ſubdit̄: v Qm̄ vir ē †Colo. 3. c
ca. muli. a capite enī in q̄ vigēt oēs ſenſus
depēdet regimē toti⁹ corpis: ſic xp̄s eſt ca
put eccl'ie q̄ eſt ei⁹ corp⁹ myſticū. x Vi
ri dili. Hic ſcđo inſtruit viros. d. Viri dili
gite vxores vr̄as. ꝓpter h enī mulier facta
eſt de latere viri: q꞉ dꝫ eſſe ſibi ꝯiuncta p fi
delē dilectioneꝫ. y Sicut ꝛ xp̄s di. ec.
cui⁹ eſt caput. z Et ſeip. tradi. ꝑ ea. ex
charitate maxīa. a Vt il. ſctīficaret. a
pctīs mūdādo ſanguie ſuo. b Mūdās F
eā la. aq̄. in baptiſmo p quē cōicat̄ xp̄i paſ 21. di. c. q̄s
ſio q̄tū ad effectū: vt. ſ. dictū ē. c In uis. De pe.
v̄bo vite. nā accedēte v̄bo ad elemētuꝫ fit diſtin. 1. c.
ſacr̄m. d Vt exhi. ip̄e ſi. glo. eccleſiam. eccleſia.
tāq̄ ſpōſaꝫ claritate fidei ꝛ moꝝ refulgen
tē. gl'ia enī a claritate dr̄: q̄ſi claria. c. muta
ta in. g. e Nō ha. m. aut ru. i. pctm̄ mor
tale patēs nec latēs. Vel aliter: Nō haben
tē ꝛc̄. i. mundā ꝛ ſimplicē ſine ruga duplici
tatis. f Ita ꝛ viri ꝛc̄. quia ſunt vna ca †
ro. ideo ſubdit̄: Qui ſuā vxorem diligit ſe 47. di. c. ſi
īp̄m diligit: quia ſicut dicitur Matth. xix. cut hi. ſ. ne
Itaq̄ iā nō ſunt duo ſed vna caro. ceſſe.

a Nemo e.vn.car.ſ.o.h. Qui mauult eē ſine corpe: nō corpꝰ ſed corruptiōes ꝛ pōdus eiꝰ odit. b Sic̄ ꝛ xp̄s eccl'iam. Ita faciat vir de vxore q̄ caro eiꝰ:qꝛ ſic ꝛ xp̄s nutrit eccleſiā cibo corpis ſui:ꝛ fouet ſpūalibꝰ indumētis p̄ceptoꝝ virtutū ꝛ bonoꝝ operū. c De carne. Augꝰ. In Geneſi dicit

Geñ.2.d adā:Hoc os de oſſibꝰ meis et caro de carne mea. Sicut eua de adā facta traxit ab eo car/ nē ꝛ oſſa:ita nos a xp̄o inſti/ tuti. alij ſumꝰ vt oſſa robuſti: alij vt caro infirmi. ex carne eius.i.ad ſilitudinē infirmita tis quā habuit in hoīe. Pro/ pter h̄ oſtendendū q̄tuz dile/ xit eccleſiā eſt ſcriptū in Geñ.

Ibidem Relinquet chriſtꝰ hō patrem: formam ſerui accipiendo ma/ trē.i.ſynagogā:ex q̄ carnalit̄ ortus:ꝛ adherebit.i. ſociabit

G ſe eccl'ie.ꝛ duo.i.chriſtꝰ et ec/ cleſia erūt in vna voluntate ꝛ vna caro. hec verba primi ho minis eſſe dicit Geneſis. Chri ſtus vero in euāgelio dicit eē

Mar.10.a dei cū inq̄t:Nō legiſt̄:qꝛ q̄ fe cit ab initio maſculū ꝛ feminā fecit eos. Et dixit: ꝓpter h̄ re/ lin.ꝛc̄. vt ſcias ꝓpter extaſim ſoporis q̄ p̄ceſſit i adā in qua angelice curie interfuit:h̄ euz diuinitꝰ tanq̄ ꝓphetā dicere potuiſſe. Una caro xp̄s ꝛ ec/ cleſia:qꝛ deꝰ apud deū p car/ nē particeps nr̄ factꝰ eſt. Unꝰ eſt xp̄s caput ꝛ corpꝰ q̄ſi inte/ ger vir:qꝛ ꝛ femīa de viro fa/ cta eſt:ꝛ ad virū ptinet. Reli/ q̄t xp̄s prem:qꝛ nō i ea digni/ tate apparuit hoībꝰ q̄ ē apud patrē. d Sacr̄m h̄ ma.ꝛc̄. Et ne aliq̄s putaret i viro eē ꝛ vxore ſm vtrinſq̄ natural' ſe/

A xus copulationē corporalēq̄

† mixtionez addit:Ego dico in

Jo.di.c.i. xp̄o ꝛ ec. ſm h̄ q̄ q̄ in xp̄o ꝛ ec cleſia accipit̄ qd̄ dictū ē. Non iā duo ſz vna caro ſūt.ꝛ quō ſpōſus ꝛ ſpōſa dicūt̄ ſic caput ꝛ corpꝰ. Siue g̊ dicat̄ caput ꝛ corpꝰ ſiue ſpōſus ꝛ ſpōſa vnū intelligite. Fit eni ex duobꝰ: q̄ſi vna q̄dā pſona.ſ. ex capite ꝛ corpe:ex ſpōſo ꝛ ſpōſa quaz vnitatē mirā ꝛ excellentez cō/ mēdat Eſaias in q̄ xp̄s loq̄ns

Eſa.16.d ait: Sic̄ ſpōſo alligauit mihi

† mitrā:ꝛ ſic̄ ſpōſaz ornauit me

37.di.c.le/ gant. ornamēto. huiꝰ ſpūal' vnitat̄ ſacr̄m fuit illud qd̄ i Geneſi d̄

47.di.c.ſi/ cut hi.ꝯ.ne ceſſe. vniōe ꝯiugij ad l'raz d̄r. VI

e Filij obedite ꝛc̄. Pri/ mū mādatū. Int̄ man/ data q̄ ad hoīez i ſcd̄a tabula. Ad duo nāq̄ p̄cepta charitatis dei ꝛ p̄ximi ptinet decalogus. Ad p̄mū p̄ceptuz dei tres chorde ptinent.i.tria mādata:qꝛ deus trinitas eſt. Ad alteꝝ vero p̄ceptū.ſ. p̄xi/ mi ſeptē chorde.i.ſeptez man/ data. Et illa tria ad deū ptinentia in prima. Et alia ſe/ ptem ad proximū in ſecūda tabula ſcripta erāt. Inter q̄ h̄ merito p̄mū:qꝛ ſicut deꝰ p̄ncipalit̄ p̄ncipiū ē hoīs: ſic pater ſecundario. Cuius mandati additur promiſ/ ſio:quod non eſt in alijs. f Serui obedite. Augꝰ. ſup Job. Seruitꝰ cepit ex pctō. p̄ma ei ſ̄uitut̄ cā pctm̄ eſt:vt hō hoī ꝯditiōis vīculo ſ̄bderet̄:qd̄ non fuit niſi deo iudicante

a ſ.i. vt ſeip̄os:qꝛ ambo vna caro:ꝛ mulier por/ tio corporis viri. ſ qꝛ

vxores ſuas vt corpora ſua. Qui

a ſ qꝛ vxor corpus viri:ꝛ vir caput vxoris.

ſuā vxorem diligit: ſeipſum dili/

ſ dz diligere vxorē q̄ caro ſua ē:qꝛ nemo carnez.

a git. Nemo enim vnq̄ carnem ſu a b

a ſ ꝛ ſi ſancti carnē macerāt nō eā odiunt ſed pec catū quod in ea eſt. ſ cibo ꝛ potu.

am odio habuit:ſed nutrit et fo/

a ſ indumētis. b ſ vt carnē ſuā:ꝛ bn̄ vt carnem ſuā:qꝛ corpꝰ eiꝰ ē:ꝛ huiꝰ corpis ſumꝰ oēs mēbra. alij de carne.i. infirmi:alij de oſſibꝰ vt pfecti.

b uet eam:ſicut ꝛ chriſtus eccleſiā: c

quia membra ſumꝰ corporis eiꝰ: d

a ſ vt infirmi q̄ indigent ſuſtētari fortibꝰ. b ſ vt pfecti ꝛ fortes q̄ in ſolo chriſto ſuſtentantur.

c de carne eius ꝛ de oſſibus eius. e f

ſ qꝛ diligit vxorem.

Propter hoc reliquet hō patrē ꝛ g

a ſ hic moyſes de vnione cōiugij qd̄ eſt ſignū ma gne rei.ſ. cōiunctionis xp̄i ꝛ eccleſie.

mrē3 ſuā:ꝛ adherebit vxori ſue:ꝛ

d erunt duo in carne vna. Sacra/ h

mentū hoc magnū eſt. Ego autē

dico i chriſto ꝛ i eccleſia. Uerun/

a ſ ꝛ ſi hoc nō ſolū ad l'ram d̄r:ſed ē ſignū alteri/ us rei. veruntamē ꝛ ſm l'ram vir diligat vxorem: ſequens moralitatē hiſtorie.

tamē ꝛ vos ſinguli vnuſq̄ſq̄ ſu

am vxorez ſicut ſeipſum diligat:

a ſ nō ſolū diligat:ſed ꝛ b ſ ſubdita ſit viro.

vxor aūt timeat virū ſuū. C. VI k

ſ tanq̄ ſubiecti. ſ carnalibus.

e † Filij obedite parētibus l

a ſ ſm fidē ꝛ iuſticiā dn̄i. ſ ꝛ debet̄

veſtris in domino. Hoc m

a ſ qꝛ. b ſ qꝛ p̄ceptū leg̃. c ſ honorare p̄rē3 ē ei reuerētiā exhibere:ꝛ neceſſaria ſubminiſtrare.

enim iuſtum eſt. Honora patrem n

tuum et matrem tuam:quod eſt o

a ſ que non ē in alijs.

primum mandatum in promiſſi/ p

a ſ hac vt b ſ in preſenti i carnalibꝰ et ſpiritua/ libus. ſ in eterna vita.

one:ut bene ſit tibi:ꝛ ſis longeuꝰ

ſ fundatꝰ. ſ viuentiū.

ſuper terram. † Et vos patres no q

a ſ qꝛ ſic legem nō cuſtodient:in ira enim nemo agnoſcet quid ſit vtile.

lite ad iracundiam prouocare fi/

a ſ dum pueri ſunt:ne legem contemnant.

lios veſtros:ſed educate illos in r s

ſ verboꝝ. ſ ꝓbeꝝ:vt pficiāt in rebus dn̄i.

diſciplina ꝛ correptione domini.

ſ qd̄ cepit ex pctō. a ſ nō ſolū ſpūalibꝰ ꝛ bonis.

f Serui obedite dominis carnali/ t

a Nemo eni. rōne vtens. b Carnē ſuā odio habuit. nā ꝛ ſanctꝰ macerans eā nō facit ex eis odio ſed amore:vt ſit ſubiecta ſpiritui ſic̄ debet eſſe:ꝛ ſic reſurgat cū ſpū īmortalis.ꝛ ſil'r vir debet diligere vxo rē:vnā carnē ſecū exiſtentē. c Sicut ꝛ xp̄s eccleſiā. ſupple diligit. d Quia mē. ſu. corpis eiꝰ.ſ. myſtici nos oēs fideles. e De carne eius ꝛc̄. nā aliq̄ fideliū ſunt infirmiores:ꝛ iſti dicunt̄ de carne eiꝰ q̄ ante reſurrectionem fu/ it paſſibilis ꝛ infirma. f Et de oſſibꝰ eius. q̄tū ad fortiores q̄ chriſto ꝯformant̄ in tolerā tia aduerſoꝝ. p oſſa eni in q̄bꝰ ꝯſiſtit robur cor poris:virtꝰ fortitudinis deſignat̄. g Pro pter h̄ re. hō pa.ꝛ matrē.ſ. q̄tū ad cohabitati/ onē. Iſtud fuit dictū Geñ.ij. de adā ꝛ eua. Cō ſequēter applicat̄ ad xp̄m ꝛ eccleſiam myſtice. cū dicit̄: h Sacr̄m.i. ſacrū ſignū. i In xp̄o ꝛ in eccl'ia. licet eni filiꝰ dei patrē nō reliq̄/ rit:qꝛ ſemper eſt i ſinu pr̄is:vt d̄r Joh.j. tn̄ ſm quandā apparentiā d̄r patrē reliquiſſe:inq̄tū apparuit in mundo viſibilis in forma ſerui ad ꝯiungendū ſibi eccleſiā p myſteriū incarnati/ onis ꝛ paſſiōis ſue ſicut ſpōſam.ꝛ ex h̄ reuerti tur ad ꝓpoſitū dicēs: Ueruntn̄ ꝛ vos ꝛc̄.ꝛ pa tet. k Uxor aūt timeat virū. timore caſto.

In ca.v. vbi d̄r in poſtil. Nec noīet̄ in voƀ.

Additio.j.

Gloſa: Nec noīet̄ in vo bis:ne ſuſpicio ſit de vo bis ꝓbabilis ꝛc̄. In eo.ca. vbi dicitur in poſtilla. Redimentes tempus.

Additio.ij.

Hoc qd̄ d̄r: Redimētes tēpꝰ ſm Petrū de tha ranthaſia dupl'r legit̄: Uno mō de tpe futuro ſic: Redimētes tp̄s.i. tpis oportunitatē adva candū ꝛ ſeruiendū deo:etiā cū incōmodo tpa li. tp̄s eni redimit ſm Glo. q̄ dat de ſuo:vt do vacet Luc̃.vj. Qui aufert q̄ tua ſūt ne repe/ tas:ꝛ h̄ neceſſe ē. Qm̄ dies mali ſunt.i. multa occurrūt īpedimēta q̄ impediūt hoīem ne poſ/ ſit deo vacare.ꝛ dicunt̄ dies mali ꝓpt̄ maliciā ꝛ miſeriā hoīm: Matth.vj. Sufficit diei mali/ cia ſua. Alio mō legit̄ de tpe p̄terito ſic: Redi/ mētes.ſ. tp̄s p̄teritū tanq̄ q̄d caꝝ ꝛ p̄cioſuz.i. redimētes in vno tpe qd̄ minꝰ feciſt̄ in alio:vt ſic ſitis dimidiātes dies nō ſic̄ mali q̄ nō dimi/ diant dies ſuos:ſz totū diē in malo expendūt. boni aūt ſi aliq̄d diei expēdūt i malo: reſiduū aūt expēdūt i bono. Nec mirū ſi minꝰ feciſt̄ in p̄terito. Qm̄ dies mali ſūt.i. mlta occurrerūt īpedimēta: Gen̄.xlvij. Dies pegrinatiōis mee pauci ꝛ mali. Et qm̄ dies mali ſūt. Propterea nolite īprudētes fieri.ſ. indiſcreti. Hec ille.

In eo.ca. vbi d̄r i poſtil. De carne eius ꝛ de oſſibus eius.

Additio.iij.

Sup h̄ qd̄ d̄r: De car ne eiꝰ ꝛc̄. Glo. in cuiꝰ rei figura adā q̄ erat forma futuri cū de coſta factā mulierē vidiſſet dixit: Hoc os de oſſibus meis:ꝛ caro de carne mea. ſicut ei eua de adaz facta traxit ab eo carnez ꝛ oſſa:ita nos a xp̄o īſtituti ſumꝰ i oſſa.ſ. robuſti. alij ꝰ vt caro.ſ. īfirmi.

l Filij obe.p. Hic ꝯn̄r Ca.VI docet parētes ꝛ filios q̄lit̄ ſe debeāt ha bere adinuicē. Et p̄mo inſtruit filios di cēs: Filij obedite parētibꝰ vr̄is i dn̄o.i. in lici/ tis ꝛ honeſt̄. m Hoc eni iu.ē. qꝛ filij hn̄t a parētibꝰ eē incremētū ꝛ documētū. h̄ etiā pro/ bat p ſcp̄turā Exo.xx. n Hono.p.t.ꝛ m.tu. nō ſolū i reuerētia exhibēda:ſz etiā in neceſſa/ rijs miſtrādis tpe neceſſitat̄. o Qd̄ ē mā. p̄mū. nō ſimpl'r:qꝛ mādata ad deū ordinantia ſūt p̄ora:ſz in illis nō addit̄ exp̄mēdo ꝓmiſſi/ onē remūeratiōis ſic̄ i iſto. iō ſubdit̄: p In ꝓmiſſiōe. q̄ ſeq̄tur: Ut bn̄ ſit tibi ꝛc̄. ꝯn̄r inſtruit p̄res.d. q Et vos p̄res no. ad ira. ꝓ. fi. vr̄os. eos nimis aſpe caſtigādo: ne frāgant̄ de/ ſperādo:ſic̄ baculꝰ tortuoſus qn̄ nimis īpetuoſe flectit̄ ad erigenduz. r Sz edu. illos.i. nutrite. s In diſ.ꝛ corre. dn̄i.i. in moribꝰ ꝛ timo re dei. t Serui. Hic ꝯn̄r inſtruit ſ̄uos ꝛ dn̄os.ꝛ p̄mo ſ̄uos.d. Ser ui obedite dn̄is carnalibꝰ. q̄tū eni ad aīam oēs hoīes ſunt liberi:ſz q̄tū ad corpꝰ aliq̄ ſunt liberi:ꝛ aliq̄ ſeruilis ꝯditionis.

Cū timore

deo iudicãte: apđ quē nō eſt iniq̃tas. ⁊ nouit diuſas penas meritis diſtribuere delinquētium. a In ſimplicitate. Liberaꝫ facit ſeruitutē qui ſeruit: nō tīore ſub dolo: ſed fideli dilectiōe: donec trãſeat iniq̃tas: ⁊ omnis euacuet̃ poteſtas. b De cetero. Poſt ſpecialia p̃cepta q̃b⁹ admonuit ſingl'os ordines. In cōi nūc admonet omnes. Hucuſq; vos viui verbo et ope: iam deinceps ĩ futuro in reliquo tempe. c Mundi rectores. Nō q: regunt mundū q̃ cōſtat ex celo et terra. Sed mūdū pctōres dicit. De q̃ alibi: Et mūdus eūꝫ nō cognouit. Talē mūdū illi regūt ꝯtra q̃s habem⁹ ꝑpetuas inimicitias: q: ꝙ patimur hoīes importunos illi faciunt. Inſtigāt eī ⁊ inflāmant illos: et tanq̃ vaſa ſua mouēt: ⁊ velut organa tāgūt. Contra illos habemuſ occultā luctam ad quam nos armat apl'us. d Tenebraꝝ. Ne putēt̃ demones hūc ĩuiſibilē mūdum regere: ſbdit q̃d noīe mūdi ĩtellexerit tenebraꝝ haꝝ.i.pctōꝝ q̃ſi n̄ dñant̃ demones mūdo q̃ ꝯſtat de celo ⁊ t̃ra: ſ; peccatorib⁹. e Cōtra ſpūalia. Q̃.timēdi hoſteſ: q: ſpiritales ⁊ ĩuiſibileſ: ⁊ q: nequā ⁊ nō ꝓ parua re: ſ; ꝓ celeſti hereditate tollēda pugnāt. Ul' celeſtia dicit v̾tutes in q̃b⁹ pugnā demonum patimur. Ul' ſpūs nequā ſt̄ ĩ celeſtib⁹.i.ĩ h̃ ĩ inferiori aere. Ipi eī q̃ſi eq̃tes pugnāt ĩ eq̃s boīb⁹. Eq̃tes ſ; occidamus. eq̃s poſſideamus. f Succincti lū.i.carnales ꝯcupiſcētiaſ cingl'o caſtitat' frenāteſ n̄ ſimulatorie ſ; in v̾itate vel ꝑ charitatē.

Calciati

a ſ reuerētia: qđ ⁊ filij. b ſ qđ ſeruoꝝ ē. c ſ vt ſicut oñditis extra ſic ſit in voluntate vr̃a: vt ſi nō poteſtis a dñis liberi fieri libere ſeruiatis.

bus cū timore ⁊ tremore: in ſim

a ſ obediretis: quia ipſe hoc precepit ad cōſeruationē humilitatis.

plicitate cordis veſtri ſicut xp̄o:

a ſ obedite dico non ad oculum.ſ.dum videmini ſicut illi qui querunt hoībus placere.

non ad oculum ſeruiētes: quaſi

hominibus placētes: ſed vt ſer

ſ cum chriſto iubente ſeruis: non homi ſeruis ſed chriſto.

ui chriſti facientes voluntatem

ſ ita ⁊ vos.

dei ex animo: cum bona volun

a ſ dominis veſtris. b ſ vt in eo puteris ſeruire vos deo ⁊ nō hominibus tm̄.

tate ſeruiētes: ſicut domino et

ſ vos dico.

non hominibus: ſcientes quoniam vnuſquiſq; quodcunq; fe

a ſ non eni minus recipiet ſeruus q̃ liber.

cerit bonum: hoc recipiet a domino: ſiue ſeruus ſiue liber. Et

a ſ ſilia in bona voluntate.

vos domini eadem facite illis:

ſ ſi ſerui peccant. ſ nō ſolum verbera.

remittētes minas: ſciētes quia ⁊ illoꝝ ⁊ veſter domin⁹ eſt in ce

a ſ q:. b ſ deus enim iuſtus iudex cauſas diſcernit: nō ꝑſonas. ideo qua menſura quis menſurauerit eadē remetietur ei.

lis: † et perſonarū acceptio non

ſ in cōmuni admonet.

eſt apud deū. De cetero fratres

a ſ cōtra bellū diaboli. b ſ in auxilio dñi.

confortamini in domino et in

a ſ qui dat potentem virtutem pugnare volentibus. b ſ ita debetis confortari.

potentia virtutis eius. Induite vos armaturam dei: vt poſſi

ſ virtutes.

a ſ q: ex occulto molitur mala.

tis ſtare aduerſus inſidias dia

a ſ neceſſe eſt vt ſteris: q:

boli: quoniam nō eſt nobis col

a ſ vicinū eſt bellum nō contra homines qui viſibiles ⁊ fragiles: vel contra illa vitia tm̄ q̃ ſunt ex carne ⁊ ſanguine.

luctatio aduerſus carnem ⁊ ſan

a ſ demones qui principantur alijs ⁊ cōtra eos qui hos poſſunt qui timendi: quia mūdanos regunt et dilectores mundi tenebrarum haꝝ tam malarū.i.quos precipitant in tenebroſa opera.

guinem: ſed aduerſus p̃ncipes et poteſtates: aduerſus mundi rectores tenebrarum harum

ſ contra ſpirituales ⁊ nequā hoſtes.

contra ſpiritalia nequitie in ce

a ſ q: tales hoſtes ⁊ de tanta re.

leſtibus. Propterea accipite ar

a ſ qua deus ſuos armat. b ſ quia aliter non poſſetis. c ſ malis.

maturam dei: vt poſſitis reſiſte

a ſ in hac vita vbi tentatio. b ſ ꝓſperis vel aduerſis. ſ virtutibus.

re in die malo: ⁊ in omnib⁹ per

a ſ quia armatura dei eſt neceſſaria. ſ viriliter quotiens prouocamini.

fecti ſtare. State ergo ſuccincti

ſ .i. vere ꝓpter chriſtū.

lūbos vr̃os ĩ veritate: ⁊ indui

a Cū timore.i.reuelētia: qđ etiam cōpetit filijs. b Et tremore. qđ eſt ꝓpriū ſeruoꝝ: q: ſubſunt flagellis dñorum. c In ſim.cor.vr̃i.i.abſq; fraude ⁊ dolo. d Sicut xp̄o. ſeruit⁹ enī introducta eſt ꝑ pctm̄: ⁊ ſic ē pena pcti. De⁹ enī actor eſt mali pene: et pōt corrigere pctā ſicut placet ſibi ꝑ penā ſeruitut' vel aliā: aliq̃n etiā immittit alicui malū pene nō ꝓpter expiationē culpe: ſed ꝓpter augmētū meriti ꝑ exercitiū humilitat' ⁊ patiētie. aliq̃n etiā ex charitate aliq̃s ſibi accipit ſeruitutē volūtarie: ſicut Paulin⁹ nolēſis ep̄s in ſeruitutē ſe tradidit tp̄e Uandaloꝝ ꝓ filio cuiuſdaꝫ vidue. ⁊ oībus iſtis modis nō ſolū ſeruit' homini: ſed etiam deo: inq̃tū hō patiēter ſuſtinet ſeruitutē ſibi inflictā ex ordinatione diuia vel aſſumptā volūtarie ꝓpter deum. e Nō ad ocu. ſuiētes.i.in p̄ñtia dñoꝝ tm̄: ſ; etiaꝫ ĩ abſentia. f Quaſi hoīb⁹ placētes.tm̄. g Sed vt ſerui xp̄i. volūtarie ſuſtinētes in h̃ ordinationē dei. ⁊ ſubdit̃ rō cum d̾: h Sciētes ⁊c̃. fecerit bonū.ſ.meritoriū. i Hoc recipiet in mercede. k A dño. in cui⁹ ꝑtāte ſunt dñi ſicut ſerui. iō ſubdit̃: l Siue ſer.ſi.liber. nā ꝯditio ſeruitutis reſpectu vite beate nullū affert impedimētū. vñ dicit Amb. In dño bona ſeruit⁹ ⁊ bona libertas equa lance appendūtur. Scđo inſtruit dños.d. m Et vos dñi eadē facite illis. ſupple ſeruis vtētes coꝝ ſeruitute rōnabilit̃ ⁊ modeſte. ideo ſubdit̃: n Remittētes minas.q.d.nō ſolū remittentes verbera qñ peccāt ex fragilitate vel ignorãtia: ſed etiā cōminatiōes ⁊ v̾ba aſpera. Et ſubdit̃ rō: o Sciētes qm̄ ⁊ il. ⁊ ve. dñs ē in celis. ꝑſidēs eq̃liter dñis ⁊ ſeruis. p Et ꝑſo.ac.nō eſt apud deū. ita enī puniet dñm ſicut ſeruum: ⁊ etiā graui⁹: ceteris parib⁹: q: q̃nto ſtat⁹ altior tanto caſus grauior. ꝓpter qđ d̾ Sap̄.vj. Potētes potēter tormenta patient̃. q De cetero. Poſtq̃ apl's inſtruxit Epheſios in cōmuni: ⁊ poſtea ꝑſonas diuerſoꝝ ſtatuū in ſpeciali. hic reuertit̃ ad inſtruēdū eos in generali: ⁊ diuidit̃ in duas: q: p̃mū inducit eos ad ſumēdū arma virtutū generalit̃. ſcđo deſcribit hec ſpecialit̃. ibi: State ⁊c̃. Circa p̃mū dicit: De cetero frēs ꝯfortamini in dño.q.d. ex q̃ radicati eſtis in fide xp̄i: debet' ꝯfidere de ip̄o. nā aſſiſtit fidelib⁹ ſuis in tentatiōib⁹ ⁊ preſſuris. verūtamē q: non debet hō ſic ꝯfidere de aſſiſtētia dei ꝙ omittat facere qđ pōt: q: h̃ eēt tentare deū. iō ſubdit̃: r Induite vos ar.dei.i. v̾tutib⁹ q̃ ſunt arma militū xp̄i. s Ut poſſit' ſtare. abſq; caſu mortalis pcti. t Aduerſus inſi. diaboli. qm̄ ſicut dicit Leo papa: Omniū diſcutit ꝯſuetudīes: ventilat curas: ſcrutat̃ affectus: ⁊ ibi q̃rit cauſas nocēdi vbi quēq; viderit ſtudioſi⁹ occupari. v Qm̄ nō ē no.col.aduer.car. ⁊ ſang.i.aduerſus homines q̃ ſunt caro ⁊ ſanguis: ⁊ ꝑ ꝯñs viſibiles. x S; aduerſus p̃n. ⁊ ꝑtātes.i.demones q̃ ſunt hoſtes inuiſibiles. Et dicit p̃ncipes ⁊ poteſtates: q: angeloꝝ ordines nō ſoluꝫ ſunt ꝑ gratiā: ſed etiā ꝑ naturā: ⁊ ſic de ſingulis ordinib⁹ ceciderunt aliqui: in quibus naturalia remanſerunt integra: vt dicit Dionyſius. ⁊ inferiores obediūt ſuperiorib⁹: vt magis poſſint nocere homībus. ⁊ ꝑ principes ⁊ poteſtates intelligunt̃ alij ordines demonū. y Aduerſus mūdi rectores. noīe mūdi nō intelligit̃ hic vniuerſitas creaturarū: que nō regit̃ a demonib⁹: ſed a deo ⁊ angelis ſanctis ſibi miniſtrantib⁹: ſed intelligit̃ vniuerſitas hominuꝫ malorū. ſicut dicit̃ Joh̃.j. Mūdus eū nō cognouit. q̃ ꝑ demones regi dicunt̃ inq̃tum ꝑ eos ad peccata mouent̃. ꝓpter qđ ſubdit̃ ad declarationē hui⁹ intellect⁹: z Tenebrarū haꝝ. dicunt̃ enī mali hoīes tenebre: q: ſunt inuoluti tenebris ignorãtie ⁊ culpe. a Cōtra ſpiritalia neq̃tie.i.ꝯtra ſpūs nequā ſiue malignos. h̃ etiā d̾ ad oſtendendū ꝙ per rectores mūdi hic demōes intelligunt̃. b In celeſtib⁹: id eſt in h̃ aere caliginoſo q̃ frequēter in ſacra ſcriptura celū noīat̃: in quo demones habitabūt vſq; ad iudiciū. propter qđ aues celi noīant̃: Math̃.xiij. vbi d̾ ꝙ aues celi comederūt ſemen qđ cecidit ſec⁹ viā. c Propterea accipite armatu.dei.ſcꝫ virtutū: vt p̃dictum eſt. d Ut poſſit' reſiſtere. inſultib⁹ demonum. e In die malo.i.in p̃ſenti vita vbi imminet tentationū pugna. f Et in omnibus.ſcꝫ ꝓſper' ⁊ aduerſis. g Perfecti ſtare. ita ꝙ nō frangamini aduerſis nec eleuemini ꝓſperis. h State. Hic ꝯñter apl's deſcribit arma virtutū mag' in ſpeciali dicens: State ergo ſuccincti lūbos veſtros: cingulo caſtitatis. vñ Grego. Homel'.xxxij. Lūbos enī p̃cingim⁹ cū carnis luxuriā ꝑ ꝯtinētiā coercem⁹. i In v̾itate. ⁊ n̄ ſimulatorie tm̄: ſic faciūt hypocrite. k Et indu.lo.iu. ſic eī lorica ꝑgit corp⁹ vndiq;: ſic iuſticia reddit debitū vnicuiq;.

Et calciati

Ro. 2. b
Colo. 3. d
Act. 10. f
Jaco. 2. b
1. Pe. 1. e

Mat. 6.b a Calciati. Marcus dicit apoſtolos calciatos ſandalijs vel ſoleis vt neq̃ pes ſit tectus nec nudus ad terrã: id eſt ne occultetur euangelium: nec terrenis cõmodis innitatur. b Pedes: id eſt affectiones ſint munite virtutib⁹: ne a vitijs pungãtur: vt ita ſint parati ad predicandum euangelium quod nunciat pacẽ inter deum ꝛ hominẽ: vel vt ſint parati complere p̃cepta euangelij. c Scutum fidei. Aug⁹. Fides eſt ſcutuʒ ſub quo tuta eſt iuſticia: ſic ſub munimĩe omniũ virtutum. Q̃ꝺ ꝓtendit̃ ante omĩa arma: qꝺ prius impugnat diabol⁹. Unde p̃ma petit campum dubia ſub fronte duelli. Pugnatura fides.

†11.di.c.noli et.11.q.3.c.qui reſiſtit

d Et galeam. Galea eſt ſalus eterna: cuius memoria mentem obuoluit ne deficiat. e Et gladium ſpiritus. Aug⁹. in Pſal.clxix. Uerbuʒ dei gladi⁹ bis acutus docens de temporalib⁹ ꝛ eternis. Illoꝝ conſolationem in veteri: iſtoꝝ ꝑfectionem in nouo teſtamẽto promittens. Q̃ꝺ enim temporaliter nobis ꝓmiſſum ẽ ad vnam partẽ gladij. Quod vero in ſempiternum ad aliam partem gladij pertinet. Nam ꝛ ideo duo teſtamẽta dicunt̃: q꞉ vet⁹ terrena promittit: nouũ eterna. de hoc gladio dñs ait: Non veni mittere pacẽ ſ꞉ gladiũ. Iſte

Mat.10.d gladius vere acutus eſt: q꞉ eũ quem ferit a mũdo diuidit. f In ſpũ. Orat: qui munda ꝯſcĩa ꝛ integra fide orat. In carne orat: q̇ polluta mẽte iterũ peccatur⁹ non caſu ſ꞉ de ꝓpoſito. g In apertionẽ. i. vt apte poſſim reſerare myſteriũ euãgelij: .i. ſecreta ĩcarnatiõis ꝛ paſſionis. Ne preſſura tribulationis ipſa formidĩe acumẽ doctrine obtundat. h Pax fra. Pacẽ optat eis q̃ ẽ ianua dilectionis.

Finit ep̃la ad Epheſios: Incipit argumentum ad Philippenſes.

i Philippẽſes ſũt ꝛc̃. Qui accepto ꝟbo p̃dicatiõis ab ap̃lo firmati ĩ fide fuerũt: nec pſeudo ap̃los receperũt. vñ eos laudat ap̃ls: hi Paulo ꝑ epaphroditum aliquã ſubãʒ romã miſerãt quẽ cũ hac remittit ep̃la ĩ q̃ cũ p̃ſs ñ p̃t: munit eos ꝯ duplex bellũ tribulatoꝝ ꝛ pſeudo p̃dicatoꝝ: vt oĩa ꝓ xp̃o ſuſtineãt aduerſa cũ hũilitate ſic̃ xp̃s fecit: ꝛ legalia a pſeudo nunq̃ recipiãt. his nec ſe ap̃lm noĩat q̇ nũq̃ de eo min⁹ vel ꝯ eũ ſenſerãt.

a Aug⁹. iuſticia cuiq̃ ius faciendo ſit lorica ne pateat locus hoſti. b ne tangat terram qui predicat.

a b ti loꝛicam iuſticie: ꝛ calciati pedes in p̃/

.i. vt ſitis preparati ad predicandũ euangeliũ vel ad cõplendum precepta eius. prelijs.

parationẽ euãgelij pacis. † In omnib⁹

a fidem rerũ quas non videmus.

c ſumentes ſcutũ fidei: in quo poſſit̃ om

a omnes aſtutias. b diaboli. c que de vitio inuiuitium incendunt.

d nia tela nequiſſimi ignea extiguere. Et

a ſpe eterne ſalutis gaudentes. b quẽ dat ſpũſſanct⁹.

e galeam ſalutis aſſumite: ꝛ gladium ſpi/

a ad feriendũ hoſtẽ. b ꝑ oĩa que oranda ſunt.

ritus quod eſt verbũ dei. Per omnem

ꝛ cum adiuratione petendo.

orationem ꝛ obſecrationeʒ: orãtes om

non horarie. b non verboten⁹: ſed mente. c ſolliciti.

f ni tempoꝛe in ſpiritũ: ꝛ in ipſo vigilan/

a vt ſcʒ omnibus virtutibus inſtent. non remiſſe.

vigilantes.

tes in omni inſtãntia ꝛ obſecratione ꝓ

facta. a .ſ. a deo. quẽ tribulatio obtundat.

omnibus ſanctis ꝛ pro me: vt detur mi

a verbi mei. ita vt. b libere ſine impedimento notificem illud myſterij.

f hi ſermo ĩ apertionẽ oꝛis mei: cum fiducia notum facere myſterium euangelij:

a quia nec pro catenis ceſſo a legatione mea. b nunc rome. poſitus.

pro quo legatione fungoꝛ in catena

a cũ fiducia. b euangelio predicando. c inter mala omnia.

iſta: ita vt in ipſo audeam prout opoꝛ/

a ne auditis tribulationibus mouerentur dicit tychicum omnia eis notificare ſubdens.

tet me loqui. Ut autem ꝛ vos ſciatis q̃

a circa: quia multe erant ei tribulationes que quaſi circũdabant. vel ideo certa: q꞉ interioꝛa nõ tangebãt. b q̃ cõſtans ſim inter illa.

circa me ſunt: quid agam? Omnia no/

a vt bene audiant hũc cõmendat. b ideo eum audite.

meus in fide.

ta vobis faciet tychicus chariſſim⁹ fra/

in his que ſunt domini.

ter: ꝛ fidelis miniſter in domino: quem

a vt meram vobis dicat veritatẽ.

miſi ad vos in hocipm̃ vt cognoſcatis que circa nos ſunt: ꝛ conſoletur coꝛda

a per pacem manebunt in charitate que eſt ex fide.

veſtra. Pax fratrib⁹ ꝛ charitas cum fide a deo patre nr̃o ꝛ domino ieſu chriſto. Gratia cum omnibus qui diligunt dominum noſtrum ieſum chriſtum in

a a ſimilitudinẽ ſpõſe que nõ admittit coꝛruptionẽ. in integritate fidei: vel in vita eterna.

incoꝛruptione amen.

Epiſtola ad Epheſios finit: Argumentum in epiſtolam ad Philippenſes incipit.

Philippenſes ſunt macedones. Hi accepto verbo veritatis perſtiterũt in fide: nec receperũt falſos apoſtolos. Hos collaudat apoſtolus: ſcribens eis a roma de carcere ꝑ epaphroditũ.

Argumentum finit.

a Et calciati pedes. i. affectiões. b In preparationẽ euangelij pacis. i. vt ſitis p̃parati ad predicandũ euangelium xp̃i: qꝺ annunciat pacem eternã. Ad ſignificationem hui⁹ dicit Marcus. vj. Miſſos ad p̃dicandũ calciatos ſandalijs q̇bus muniuntur pedes ne ĩmediate tangant terraʒ: ꝛ nudi remanent in parte ſuperioꝛi: q꞉ affectiones predicatoꝛuʒ non debent ad terrena affici: ſed ad celeſtia: ſicut dicit̃ in Glo. ſup locũ iſtuʒ. c In omĩbus. tentationum inſultib⁹. d Sumẽtes ſcutum fidei. que eſt ſubſtantia ſperandaꝝ rerũ. e In quo poſſitis omĩa tela ꝛc̃. firma enĩ fides de bonis celeſtibus que ſperant̃: repellit ictus demonũ quaſi ſcutum. f Et galeam ſalutis aſſumite. ſ. charitateʒ: quia ſicut galea ſupꝛaponit̃ tanq̃ cõplementuʒ ꝛ ꝑfectio alioꝝ armoꝛum: ſic charitas eſt ꝑfectio aliarũ virtutũ. g Et gladiũ ſpiritus. i. datũ a ſpũſancto. h Q̃ꝺ eſt verbum dei. Matth. x. Non enĩ vos eſtis qui loq̇mini: ſed ſpũs p̃ris veſtri q̇ loquitur in vobis. dicit̃ aũt verbũ dei gladius: q꞉ percuſſus cũ eo diuidit̃ a mundo. Et quoniã hec armatura dependet ex dei gr̃a. iõ ſubditur: i Per omnẽ orationẽ. q̃ eſt ſimplex petitio a deo. k Et obſecrationẽ. que eſt cũ expreſſione rei ſacre ꝑ quaʒ petitio fit exaudibilis. vt cũ dicit̃: Per paſſionem tuã libera nos: ꝛ hmõi. l Orãtes omni tempꝛe. ad hoc ordinato. m In ſpiritu. i. mente ꝛ non tm̃ voce. n Et i ipſo vigilantes. i. feruẽter orando ꝛ nõ remiſſe. o In omĩ inſtantia. i. ꝑſeueranter. p Pro oĩbus ſanctis. vt habeant arma p̃dicta generaliter. q Et ꝓ me. ſpecialiter. r Ut det̃ mihi ſermo ĩ apertione oꝛis mei. i. ꝯſtantia p̃dicandi euãgelium xp̃i. s Pro quo leg. fun. in catena. nunc detentus rome. t Ut in ipõ audeam ꝛc̃. i. vt tribulationes quas ſuſtineo: in nullo me terreãt a p̃dicatione retrahendo. v Ut autẽ. Hec eſt vltima pars huius epiſtole: ꝛ eſt ꝯfirmatio p̃cedentiũ. per hoc ꝙ ap̃ls eam miſit ꝑ dilectũ diſcipuluʒ: vt plenius poſſet ſignificare ſtatũ apoſtoli epheſijs: ꝛ eos in deo ꝯſolari. ꝛ hoc qꝺ dicit ap̃ls: Ut aũt. ꝛ ptʒ lr̃a vſq̃ ibi. x Et fidelis miniſter in dño. i. in his que ſũt ad dñm. y Et ꝯſolet̃ coꝛda veſtra. vos in bono ꝯfirmãdo ꝑ ſacra hoꝛtamenta. z Pax fratrib⁹. i. in chriſtuʒ credentib⁹: ſupple ſit. a Et charitas cum fide. aliter fides eſſet infoꝛmis. b A deo p̃re noſtro. qui eſt datoꝛ iſtoꝛum bonoꝝ. c Et domino ieſu chriſto. ꝑ quem ad nos ꝑueniunt dei dona. d Gratia cum omnibus. generaliter credentibus. e In incoꝛruptione amen. i. ſic maneant in gratia ꝙ nõ decidant ab ea: ſed ꝑueniant ad gloꝛiam q̃ eſt gratia ꝯſummata. Amen.

In ca. vj. vbi dicit̃ in poſtilla: Ut detur mihi ſermo in apertione oꝛis mei.

Additio. Hoc quod dicit̃: Detur mihi ſermo in apertiõe oꝛis mei videt̃ referendũ ad illud quod fuit a dño dictũ ap̃lis Matth. x. Dabit̃ enim vobis in illa hoꝛa q̇d loq̃mini. ſ꞉m enĩ fragilitatem humane nature timebat ap̃ls ne preſſura tribulationum impediret̃ a promptitudine reſponſionis in myſterijs euangelij declarandis: ꝛ ideo petebat per ſuffragia orationum vt daret̃ ſibi a deo ſermo. ſ. rectus in apertione oꝛis mei: id eſt prompte ꝛ fiducialiter ꝛc̃.

Explicit poſtilla Nicolai de lyra ſuper epiſtolam Pauli ad Epheſios.